

Datum

16 december 2019

Protokoll fört vid möte i övervakningskommittén för **landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens, programperioden 2014-2020.**

Sekretariatet för den gemensamma övervakningskommittén.

Tid: Måndagen den 18 november 2019 kl. 13.00 – 15.50

Plats: Alandica Kultur och Kongress, Strandgatan 33, Mariehamn, Konferensrum Ramsö vån III.

Närvarande:

Linnéa Johansson, ordförande, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande 1-2, 9-11 §§)

Henry Lindström, Ålands Producentförbund r.f.

Magnus Stark, Pro Agria Ålands Hushållningssällskap

Paula Linderbäck, Högskolan på Åland

Tomas Urvas, Ålands kommunförbund

Elin Sundback, FFC:s lokalorganisation på Åland

Kerstin Jansson, Ålands Handikappförbund r.f.

Anders Ekström, Ålands Näringsliv r.f.

Soile Wartainen, Ålands Natur och Miljö r.f.

Johanna Fogelström-Duns, Ålands ombudsmannamyndighet

Elisabeth Storfors, Utbildnings- och kulturavdelningen, Ålands landskapsregering

Bodil Karlsson, Finansavdelningen, Ålands landskapsregering

Michaela Slotte, Enheten för rättsliga och internationella frågor, Ålands landskapsregering

Susanne Vävare, miljöbyrån, Ålands landskapsregering

Föredragande:

Sölve Högman, byråchef och programansvarig Ejflu, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (4,7 §§)

Susanne Strand, byråchef och programansvarig Eruf/ESF, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (5,8 §§)

Leila Lindström, programansvarig, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 6)

Christel Lindholm, koordinator, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 3)

Övriga närvarande:

Mr. Laurent Sens, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen

Mr. Juuso Stenfors, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen

Mr. Kai Heikkilä, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI), Europeiska kommissionen

Leif Franzell, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering
Kenneth Åkergård, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering
Tomas Fellman, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering
Charlotta Granqvist, vik. handläggare, jordbruksbyrån
Annette Loumann, ledande avbytare, jordbruksbyrån
Sara Alopaeus, handläggare, allmänna byrån, Ålands landskapsregering
Alexandra de Haas, LAG, Leader Åland r.f.
Sue Holmström, Ålands Producentförbund r.f.

Ms. Maria Hemph-Moran, tolk
Ms. Louise Ratford, tolk

1 § Mötets öppnande.

Ordförande Linnéa Johansson välkomnade kommitténs medlemmar, kommissionens representanter, tolkar samt övriga närvarande till dagens möte. Ordförande konstaterade därefter ledamöternas och de övriga deltagarnas närvaro (bilaga 1). Mötet konstaterades beslutfört och öppnat.

2 § Godkännande av dagordningen.

Ordförande presenterade den föreslagna dagordningen.

Beslut: Dagordningen för mötet godkändes.

3§ Ärenden för kännedom.

Christel Lindholm informerade om

- Kommissionens beslut av den 17.9.2019 om godkännande av årlig genomföranderapport 2018 för Ålands strukturfondsprogram (SFC2014).
- Kommissionens beslut av den 30.8.2019 om godkännande av årlig genomföranderapport 2018 för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram (bilaga 2).
- Kommissionens beslut 22.7.2019 om att delmålen 2018 för Ålands strukturfondsprogram är uppfyllda (bilaga 3).
- Kommissionens beslut 22.7.2019 om att delmålen för Ålands landsbygdsprogram är uppfyllda (bilaga 4).
- Framstegsrapporten för Åland och Finland 2019 godkänd av kommissionen (bilaga 5).

Beslut: Informationen antecknades för kännedom.

4 § Nulägesanalys (Ålands landsbygdsprogram).

S. Högman presenterade i enlighet med
https://prezi.com/sdbxcganstbf/?utm_campaign=share&utm_medium=copy
aktuell status på genomförandet av programmet avseende den finansiella

implementeringen av programmet och framsteg mot programmets uppställda mål inklusive betalningar gentemot målsättningarna i resultatramen 2023. Säsongen kan betraktas som relativt bra och som en bra återhämtning från föregående säsong. Det har varit goda skördar, inga överraskningar på marknaden men delar av fruktodlingen har haft problem med hagel. Sammanfattningsvis fortskrider genomförandet av programmet bra men med sämre efterfrågan på lantbruksinvesteringar och eftersläpningar när det gäller utbetalningar för Leaderprojekt.

Han presenterade därefter arbetet med den löpande utvärderingen med utmaningarna kring tillgång på mätdata samt det lärandeseminarium som arrangerades inom ramen för densamma den 22 oktober 2019. Seminariet som bjöd på information om klimatförändring, rådgivning och digitalisering av jordbruket lockade nästan 70 deltagare.

I den efterföljande diskussionen lyftes fram aspekter kring de delar av programmet som gått mindre bra vilket S. Högman lyfte upp i presentationen.

H. Lindström konstaterade att innevarande år varit rätt bra för jordbruket och att det även givit mycket bra skördar. Som ett inlägg till presentationen avseende en svag efterfrågan på investeringsstödet till lantbruket ansåg H. Lindström att lönsamheten ändå det goda året till trots är svag i produktionen där utvärdering från Luke visar på en kostnadsutveckling som belastar lantbruket samtidigt som producentpriserna på vissa produkter är pressade vilket i sin tur förklarar den svaga investeringsviljan inom dessa produktionsgrenar. Dessutom finns det inför det kommande programslutet och övergångsperioden en osäkerhet kring villkoren för nästa period. Även effekterna av stormen Alfrida har påverkat situationen för producenterna.

S. Warttainen såg en stor positivitet i programimplementeringen där miljösatningar prioriterats i genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin.

A. de Haas förklarade att eftersläpningen av utbetalningarna inom Leader projekten bl.a. beror på att stödmottagarna väljer att inte delredovisa sina kostnader med risk för att förlora en del av redovisat talkoarbete som inte kan överföras till nästa redovisning inom IT administrationssystemet.

På förfrågan av E. Sundback om möjliga samarbetsinvesteringar för att underlätta för småföretag med små marginaler svarade Sölve Högman att efterfrågan mest finns inom enskilda investeringar.

Ordförande efterhörde den aktuella statusen avseende tillgång på data för utvärderingsändamål. Susanne Vävare svarade att det i samarbete med bl.a. SLU idag används belastningsmodeller som kan nyttjas i utvärderingsarbetet. En biodiversitetsrapport är upphandlad av miljöbyrån och en slutrapport är på kommande. En utmaning har varit att kunna tidsanpassa dessa arbeten till tidtabellen för programmets tidtabell för utvärderingsrapporter. I utvärderingssammanhang är det dessutom svårt med korta tidsserier varför det är viktigt att fortsätta med långsiktiga mätningar/undersökningar. I arbetet används även konsulter från SMHI och hon avslutade med att provtagningsserierna blir allt bättre men att allt kostar mycket pengar.

K. Heikkilä från DG Agri informerade om att kommissionen antagit en proposition till förordning om ett förlängningsår där åtgärder ur programmet kan finansieras ett år längre och med innevarande programperiods finansieringsram.

Mera detaljer kommer senare. Det föreslås även möjlighet att finansiera innevarande programperiods åtgärder med ”nya pengar”.

Ordförande tackade för presentationen.

Beslut: Informationen antecknades för kännedom.

5 § Nulägesanalys (Ålands strukturfondsprogram).

S. Strand presenterade i enlighet med bilaga 6 aktuell status på genomförandet av programmet avseende det finansiella genomförandet. Hon informerade även om att förvaltningsmyndigheten nu lämnat in en programändring på kommissionens initiativ för att lyfta ut de hushållsindikatorer för socialfonden som bedömts som ”känsliga data”, en åtgärd övervakningskommittén redan tidigare fått information om att kommer att göras.

Innan årsskiftet planeras ännu en betalningsansökan till kommissionen.

Hon redogjorde därefter för programorganisationens förvaltningskontroller. I samband med revisionsmyndighetens kontroller av projekt under året har dessa inte medfört åtgärder. Under slutet av året kommer förvaltningsmyndigheten att ha ett uppföljningsmöte med revisionsmyndigheten kring programmets administrations- och kontrollsystem (systemrevision).

Med beaktande av återbokningar till programmet avser förvaltningsmyndigheten utlysa ESF-medel i en ny ansökningsrunda i början på nästa år.

Avseende måluppfyllelsen inom programmets prioritet som delfinansieras från regionalfonden konstaterade hon att denna till vissa delar är mycket hög och att det är svårt att prognosticera rätt. Målen i programmet är uppskattade mot bakgrund av de erfarenheter som finns från tidigare programperioder. I dagsläget når programmets upplägg ut brett till ett stort antal företag med många olika aktiviteter vilket även betonats från utvärderarna som ett lyckat koncept. Däremot kommer målsättningarna för företag som inför miljöledningssystem och energieffektiviseringsprogram inte att uppnås. Orsaken kan härledas till att projektets aktiviteter påverkats av förseningar i utarbetandet av landskapets energi- och klimatstrategi. Arbetet har det oaktat fortsatt utan finansiering från programmet bl.a. med bolagisering av arbetet för att utforma bl.a. en testplattform för smarta energilösningar vilket även innefattar framtida energikontor. En redogörelse för målavvikelsen kommer att presenteras i nästa årsrapport.

Måluppfyllelsen inom ramen för den ESF finansierade delen närmar sig den förväntade måluppfyllelsen för det särskilda målet med minskad risk för marginalisering. För målet minskad arbetslöshet uppnår det förväntade målet ännu inte programmets uppställda målsättning. För målet uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens för arbetskraft ser situationen bra ut avseende antalet deltagare men utvärderarna har påtalat ett behov av att säkerställa att kvalifikationen som uppnås efter genomfört deltagande kan premieras på arbetsmarknaden.

För finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital har delmålen för 2018 uppfyllts vilket även presenterats för övervakningskommitténs medlemmar på

föregående möte. Samtidigt har förvaltningsmyndigheten betonat en högre investeringstakt för att säkra målen i resultatramen 2023. Utvärderarna har även lyft upp en tveksamhet kring möjligheten att kunna nyttja finansieringsmöjligheterna fullt ut utan ytterligare kommunikation och en fördjupad lärandeprocess.

Därefter redogjorde S. Strand för den fortlöpande dialog som förts mellan förvaltningsmyndigheten och riskkapitalbolaget, där bolaget och förvaltningsmyndigheten haft olika tolkningar hur instrumentet och det tillhörande lånet ska hanteras. Landskapsregeringen fattade i juni 2019 beslut om att justera investeringsperioden för instrumentet till tidpunkt för undertecknande av skuldebrev till och med 20.6.2019. Förvaltningsperioden för instrumentet blir 21.6.2019-31.12.2027 där bolaget ska förvalta investerat kapital och avkastning fram till återbetalning i enlighet med fastställt skuldebrev.

Ytterligare investeringar kommer således inte att göras. Prognosen är att utbetalningar verkställs till 12 insatser vilket innebär att det idag är klart att slutmålet år 2023 om 20 företag inte kan nås.

När förvaltningen av instrumentet bjöds ut lämnades endast ett anbud in. Förvaltningsmyndigheten har inte i detta skede bedömt det vara möjligt att bjuda ut instrumentet på nytt.

L. Sens noterade att delmålen 2018 i resultatramen uppfyllts vilket är bra och att den föreslagna programändringen kommer att godkännas. Inför programavslutet undrade han samtidigt om möjligheten att överboka finansieringsramen för att nyttja programfinansieringen maximalt. Avseende bristande måluppfyllelse gällande det särskilda målet för arbetslöshet undrade han om programförvaltningen överväger en programändring.

T. Fellman informerade att arbetslöshetssiffrorna har justerats sedan programmet utarbetades vilket är en orsak till den låga måluppfyllelsen. Möjligen kan det slutliga utfallet uppgå till 110 deltagare inom åtgärden och programförvaltningen följer upp utvecklingen och tar med sig lärdomarna inför framtiden.

S. Strand konstaterade att det i dagsläget inte är möjligt att överboka finansieringsramen med hänvisning till regelverket för landskapsförvaltningens ekonomisystem.

J. Fogelström-Duns konstaterade att presentationen nu var könsneutralt beskrivet och undrade hur situationen ser ut.

T. Fellman ansåg att fördelningen män/kvinnor ser bra ut men fortfarande är andelen kvinnor med hög utbildning högt representerad inom de projekt som arbetar med kompetenshöjning på arbetsmarknaden varvid J. Fogelström-Duns undrade vilka lösningar som finns för detta. T. Fellman replikerade med att det är svårt.

E. Sundback föreslog åtgärder som når männen på sina arbetsplatser som en möjlig metod.

Ordförande tackade för informationen och den efterföljande diskussionen.

Beslut: Informationen antecknades för kännedom.

6 §

Programändring 5 (Ålands landsbygdsutvecklingsprogram).

L. Lindström presenterade ett förslag till ändring av programmet med motiveringar i enlighet med bilaga 7.

Ansökan om ändring innehåller förslag till förlängning av de åtaganden om miljöersättning (M10) och åtaganden om ekologisk produktion (M11) som ingått år 2015 med ett år fram till programperiodens slut (2020) samt vissa ändringar i befintliga avtal. Avsikten med de föreslagna ändringarna är att skapa förutsättningar för så många lantbrukare som möjligt att kunna förlänga sina åtaganden.

Ändringsförslaget berör inte budgeten. Förlängningen omfattar ett år fram till 30.4.2021. En förlängning är frivillig och förutsätter en aktiv ansökan från jordbrukaren varefter beslut fattas. De åtaganden som berörs är från år 2015. Ändringsförslaget innefattar inte ett övergångsår. Landskapsregeringen kommer eventuellt att ta ställning till detta nästa vår 2020.

Ordföranden tackade för presentationen och undrade varför förslaget inte omfattar möjlighet att byta från växtodling till husdjur varpå L. Lindström förklarade att husdjur utgör en helt annan åtgärdstyp vilket inte har varit en möjlighet från början av programmets implementering.

K. Heikkilä förutsåg eventuella frågor från DG Environment gällande förslaget att kunna minska arealen för naturbeten varför det krävs god argumentering med faktaunderlag.

L. Lindström konstaterade att många jordbrukare efter torkan 2018 blivit tvungna att minska djurantalet och att stormen Alfrida gjort skada på naturbetena.

H. Lindström konstaterade att denna produktionsgren (djur) dessutom brottas ytterligare av lönsamhetsproblem.

S. Warttinen ansåg att det borde vara möjligt hitta grund och argumentering för förslaget mot bakgrund av de extrema förhållanden med torka och storm som drabbat jordbrukarna. Hon understödde förslaget.

Beslut: Förslaget till programändring godkändes i enlighet med bilaga 7. Besluts samtidigt ge förvaltningen fullmakt till tekniska ändringar vilka ännu kan uppstå när ärendet behandlas i kommissionen.

7 §

Programarbete CAP-strategi 2021-2027 (Jordbruksfonden).

S. Högman presenterade arbetet med CAP-strategin i enlighet med bilaga 8.

Kommissionen har utarbetat ett förslag till CAP-strategiförordning enligt vilken i princip alla insatser riktade till jordbruket skall samordnas i en och samma övergripande plan – både rikets och Ålands.

Den överordnade politiken är kopplad till FN:s mål för hållbar utveckling. Strategin ska främja en motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor för livsmedelstrygghet samt stöda miljövård och klimatåtgärder.

Förslaget strävar efter modernisering, innovation, kunskap, digitalisering, förenkling, anpassning till lokala förhållanden samt resultatstyrning.

I dagsläget är förordningsförslagen ännu inte antagna, budgeten är öppen och därmed även tidtabellen. Man räknar med åtminstone ett års fördröjning och så länge långtidsbudgeten inte är klar vilken i sin tur är kopplad till Brexit vill medlemsstaterna inte uttala sig slutligt. Målet är att strategin ska börja gälla fr.o.m. 1.1.2022. Åland följer Finlands tidtabell.

För Ålands del har landskapsregeringen kompletterat Finlands behovsanalys med egna analyser för Åland. Behovsanalysen har beaktat de inspel som kommit från det första hörandet, varefter programförvaltningen sammanställt materialet och haft ett andra hörande. Därefter har arbetet med Swot och behovsanalysen färdigställts till ett första utkast. Behovsanalysen för Ålands delar skickades till Helsingfors i mitten på september och därefter vidare till kommissionen. Nu inväntar man kommissionens kommentarer och de första inledande diskussionerna.

De viktigaste identifierade områdena för Åland är

- Rimlig och stabil lönsamhetsnivå
- Utveckling av hela näringen inklusive livsmedelsförädling, och där skiljer vi oss lite från Finland
- Ökad produktivitet
- Kolbindande odlingsmetoder
- Minskat näringsläckage
- Jordhälsa
- Strategi för bevarande av särskilt värdefulla livsmiljöer

Nästa steg i arbetet med CAP-strategin blir att välja interventionstyper (interventionslogik är viktig) och formulera interventioner. Dessa behöver sedan prioriteras gentemot en förmodad budget.

Samtidigt med det arbetet behöver det nationella regelverket vara anpassat och detaljregler utformas.

Prognosen är att EU:s delfinansiering minskar uppskattningsvis med 10-14 %. I utformningen av en gemensam CAP strategi kan landskapsregeringen inte styra delfinansieringen från EU helt och hållet eftersom förordningsförslaget till regelverket endast känner till en delfinansieringsprocent för hela CAP. Programbudgeten förväntas minska med 5-7 miljoner euro (prognos).

Arbetet med CAP-strategin innebär för Ålands del utmaningar då landskapsregeringen inte längre ”äger” processen. Dialogen hittills har varit bra trots utmaningar med språket.

Utmaningarna visar sig i ”en per medlemsstat” -problematik med en förvaltningsmyndighet, en delfinansieringsprocent, en övervakningskommitté. Till dessa delar har Åland föreslagit ändringar vilka medlemsstaten (FI) fört fram i förhandlingarna.

Målsättningen är att påbörja implementeringen 2022. Kommissionen önskar att förslaget till den gemensamma CAP-strategiplanen lämnas in 12 månader före ikraftträdandet vilket innebär om ett år.

Ordförande tackade för presentationen och konstaterade att programarbetet för Ålands del kräver koordinering på medlemsstatsnivå.

Alexandra de Haas efterhörde vad en minskad budget innebär med delar som eventuellt skulle finansieras helt nationellt och vad det skulle innebära t.ex. för Leader?

S. Högman konstaterade att Leader fortfarande är en obligatorisk åtgärd och att regelverket så som förslaget nu är utformat eventuellt ger Leaderdimensionen större utrymme inom CAP strategin. Det kan även innebära att öronmärkningen för Leader uppfylls på medlemsstatsnivå.

Åland fungerar med sina stödformer redan idag som ett Leaderområde i praktiken. Leaderdimensionen inom landsbygdsprogrammet har visat sig byråkratiskt med flera beslutsnivåer och alternativa sätt att jobba enligt metoden kanske kan förenklas. I t.ex. Finland har tidigare genomförts ett helt nationellt finansierat program för utveckling av landsbygden (POMO).

Ordförande konstaterade att EU:s delfinansieringsandel kommer att styra vad som kanske måste läggas utanför t.ex. Leader och investeringar.

A. de Haas framförde att Leader /LAG inte önskar ett genomförande med enbart nationell finansiering eftersom det ändrar på samarbetets status

Tomas Urvas undrade om den gemensamma CAP-strategiplanen kan innebära risker i form av att det blir svårare att bevaka Ålands intressen.

S. Högman svarade att det innebär ett förvaltningsarbete att få det att fungera och att självstyrelsen respekteras liksom språkfrågan.

Samtidigt konstaterade Högman att man kan vända på frågan och konstatera att dagens modell varit utmanande för förvaltningen med det minsta landsbygdsprogrammet i EU och att ett nytt koncept kan tillföra stöd och flexibilitet och man bör sträva till att nyttja de möjligheter som finns.

H. Lindström ansåg det viktigt att ta upp de farhågor T. Urvas ventilerade. Han poängterade betydelsen av det speciella kluster med jordbruk och företag som är beroende av varandra på Åland och som inte är lika synligt på samma sätt för ett helt land. Primärproducenterna som förser livsmedelsindustrin med råvaror måste fortfarande kunna möta de behov som finns genom investeringar osv.

Ordförande jämförde den gemensamma CAP-strategiplanen med dagens partnerskapsöverenskommelse, där Åland deltagit i utformningen och deltagit i implementeringen av densamma själv genom egna program.

I praktiken kan det fungera på samma sätt men krav på en delfinansieringsprocent kan komplicera det.

K. Heikkilä poängterade och hänvisade till förordningsförslaget som stipulerar regionalisering av programmen och att kommissionen är mycket väl medveten om

Ålands särdrag och behov. Det är möjligt att bygga in ett program för Åland med egna åtgärder, delåtgärder i CAP. Delfinansieringsprocenten och att bygga in pelare 1 och 2 i den gemensamma Cap strategiplanen är en svår fråga. Hur samarbetet mellan Mariehamn och Helsingfors utformas är en nationell fråga.

Anders Ekström efterhörde vad man vill göra angående produktionsmetoder på jordbrukssidan fram till 2027. Inom industrin sker en stor omvandling avseende energi, digitalisering etc.

S. Högman svarade att i strategiarbetet har ett flertal policies och strategier inom landskapsförvaltningen utgjort faktaunderlag och bör beaktas. Som exempel nämnde han livsmedelsstrategin och landskapets energi och klimatstrategi.

Beslut: Presentationen med efterföljande diskussion och synpunkter antecknades för kännedom och beaktas i det fortsatta arbetet.

8 § **Programarbete strukturfonderna 2021-2027 (Regional- och socialfonden).**

S. Strand presenterade programarbetet i enlighet med bilaga 9.

Hon inledde presentationen med att konstatera att för strukturfondernas del utarbetar förvaltningen ett eget program för Åland med finansiering från både regionalfonden och socialfonden i ett program.

I särskilda landsrekommendationer har kommissionen identifierat prioriterade behov och rekommenderar Finland och Åland att koncentrera sig på det första och fjärde politiska målet.

Hon redogjorde för arbetsprocessen där övervakningskommittén redan i maj fick presenterat det inledande programarbetet. Ett lanseringsevent öppet för allmänheten har genomförts och en roadmap med en övergripande tidtabell för programarbetet har skickats till kommissionen i juni 2019. Det har hållits avstämningsmöten med Arbets- och näringsministeriet kring en gemensam tidtabell samt diskussion kring de öronmärkningar som finns i förordningsförslagen. I stället för arbetsgrupper har riktat första hörande genomförts. Organisationer, experter och myndigheter ombads att med hjälp av en swot formulera och beskriva behov samt fundera på åtgärder och om möjligt beskriva dem. Förordningsförslagen, statistik och utredningar fanns med som underlagsmaterial och publicerades på landskapsregeringens hemsida. I augusti 2019 inkom ett relativt begränsat antal skrivelser varvid förvaltningen beslöt att under hösten genomföra en workshop (14 november 2019) riktad till ett flertal branschorganisationer.

För regionalfondens del har följande områden utkristalliserats som viktiga för nästa programperiod; Att främja konkurrenskraften hos SMF företag, företagens internationalisering och att främja innovationsklimatet.

Sysselsättning, arbetslöshet, omskolning, livslångt lärande, delaktighet och inklusion blir viktiga områden för socialfonden. Målsättningen är att integrera inklusion i två prioriteringar kring arbetslöshet och kompetenshöjning.

De första informella diskussionerna med kommissionen har redan förts innan övervakningskommitténs möte och för regionalfondens del kommer det att ske den 20 november.

Ett programförslag kommer att utarbetas under första delen av år 2020 innefattande prioriteringar, särskilda mål, åtgärdsbeskrivningar och förväntade bidrag i delmål och mål. Därefter kommer ett öppet hörande att genomföras. Under hösten 2020 planeras ett slutligt programförslag bli färdigt och godkänt av landskapsregeringen innan det sänds till kommissionen.

A Ekström undrade huruvida programmet kan börja implementeras från början år 2021. S. Strand svarade att det är målsättningen.

L. Sens konstaterade att ambitionen för två år sedan var att få igång alla program fr.o.m. år 2021 men att ambitionsnivån idag inte längre är densamma bl.a. med hänvisning till att långtidsbudgeten ännu inte är klar och att förordningsförslagen kommer att antas först efter det.

Beslut: Presentationen med efterföljande diskussion och synpunkter antecknades för kännedom och beaktas i det fortsatta arbetet.

9 § Övriga ärenden.

Konstaterades inga övriga ärenden.

10 § Nästa möte.

Beslöts att nästa möte hålls onsdag 3 juni 2020.

11 § Mötets avslutande.

Ordförande tackade övervakningskommitténs medlemmar för goda diskussioner och konstruktiva beslut. Hon tackade även tjänstemännen som arbetar med programmen och kommissionen. Hon uttalade sin uppskattning för möjligheten till direktkontakt. Mötet avslutades kl.15.50.

Ordförande
Linnéa Johansson

Sekreterare
Christel Lindholm

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FÖR JORDBRUK OCH LANDSBYGDSUTVECKLING

Direktorat E. Landsbygdsutveckling I och föranslutningsstöd
Direktören

Bilaga 2

Bryssel den

Godkännande av den årliga genomföranderapporten 2018 för landsbygdsutvecklingsprogrammet för Finland Åland (CCI2014FI06RDRP002)

Bästa Linnéa Johansson,

Den 29 augusti 2019 mottog kommissionen den årliga genomföranderapporten om landsbygdsutvecklingsprogrammet för Finland Åland.

Vi har inga ytterligare synpunkter på rapporten.

Eftersom den årliga genomföranderapporten 2018 är en utvidgad rapport tänker kommissionen särskilt följa upp utvärderingen av framstegen för att nå programmets mål och för att införa ett integrerat tillvägagångssätt för att använda Ejflu och andra EU-finansieringsinstrument. Det sker under det årliga översynsmötet mellan kommissionen och den förvaltande myndigheten.

Dessutom ger rapporten för 2018 en grund för resultatöversynen i enlighet med artiklarna 21 och 22 i förordning (EU) nr 1303/2013. Resultatet har offentliggjorts genom kommissionens beslut C(2019) 5554 av den 22 juli 2019.

Med vänlig hälsning

(e-signatur)
Mario MILOUCHEV

Linnéa JOHANSSON
Avdelningschef
Ålands Landskapsregering
PB 1060
AX-22111 Mariehamn
FINLAND

Bryssel den 22.7.2019
C(2019) 5584 final

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 22.7.2019

om fastställande för Finland (Åland) och Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden av det operativa program och de prioriteringar där delmålen uppnåtts med avseende på det operativa program som registrerats med följande CCI-nummer 2014FI05M2OP001

(ENDAST DEN SVENSKA OCH FINSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 22.7.2019

om fastställande för Finland (Åland) och Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden av det operativa program och de prioriteringar där delmålen uppnåtts med avseende på det operativa program som registrerats med följande CCI-nummer 2014FI05M2OP001

(ENDAST DEN SVENSKA OCH FINSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006¹, särskilt artikel 22.2, och

av följande skäl:

- (1) Det bör undersökas hur programmets delmål uppnåtts i fråga om prioriteringarna, på grundval av uppgifter och bedömningar i den årliga genomföranderapport som medlemsstaterna lämnar in 2019.
- (2) Via kommissionens system för elektroniskt datautbyte har Finland (Åland) lämnat in den årliga genomföranderapporten för följande operativa program: Entreprenörskap och kompetens, Åland strukturfondsprogram 2014-2020. Den årliga genomföranderapporten anses godtagbar.
- (3) Den godtagbara årliga genomföranderapporten innehåller uppgifter och bedömningar som visar hur programmets delmål har uppnåtts i fråga om prioriteringarna.
- (4) Efter mottagandet av den årliga genomföranderapporten bör kommissionen fastställa för vilka operativa program och prioriteringar som delmålen har uppnåtts.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det operativa programmet har uppnått sina delmål.

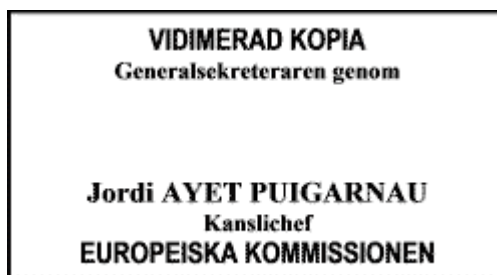
¹ EUT L 347, 20.12.2013, s. 320.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 22.7.2019

*På kommissionens vägnar
Marianne THYSSEN
Ledamot av kommissionen*

Bryssel den 22.7.2019
C(2019) 5554 final

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 22.7.2019

om fastställande av de unionsprioriteringar där delmålen uppnåtts i landsbygdsutvecklingsprogram med CCI-nummer 2014FI06RDRP001 och 2014FI06RDRP002 som lämnats in av Finland för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 22.7.2019

om fastställande av de unionsprioriteringar där delmålen uppnåtts i landsbygdsutvecklingsprogram med CCI-nummer 2014FI06RDRP001 och 2014FI06RDRP002 som lämnats in av Finland för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006¹, särskilt artikel 22.2, och

av följande skäl:

- (1) Det bör undersökas hur programmets delmål uppnåtts i fråga om unionsprioriteringarna, på grundval av uppgifter och bedömningar i den årliga genomföranderapport som medlemsstaterna lämnar in 2019.
- (2) Den 6 och 18 juni 2019 lämnade Finland in följande landsbygdsutvecklingsprogram via kommissionens system för elektroniskt datautbyte: Fastlandsfinland och Åland. De årliga genomföranderapporterna anses godtagbara.
- (3) De godtagbara årliga genomföranderapporterna innehåller uppgifter och bedömningar som visar hur programmets delmål har uppnåtts i fråga om unionsprioriteringarna.
- (4) Efter mottagandet av respektive årliga genomföranderapport bör kommissionen fastställa för vilka landsbygdsutvecklingsprogram och unionsprioriteringar som delmålen har uppnåtts.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De landsbygdsutvecklingsprogram och unionsprioriteringar där delmålen uppnåtts anges i bilagan.

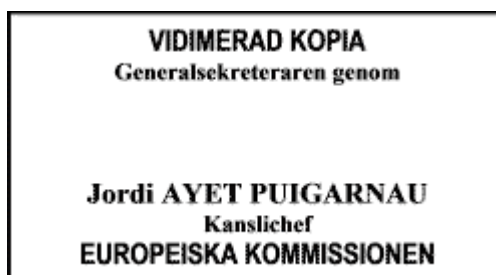
¹ EUT L 347, 20.12.2013, s. 320.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 22.7.2019

*På kommissionens vägnar
Phil HOGAN
Ledamot av kommissionen*

BILAGA 5

Framstegsrapport Edistymiskertomus 2018

CCI 2014FI16M8PA001

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)

Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
Europeiska socialfonden (ESF)

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (Maaseuturahasto)
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden)

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR)
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)

Lämnats till kommissionen genom SFC2014 den 30 augusti 2019

Godkänts av kommissionen den 18 september 2019

Innehåll

DEL I: Uppgifter och bedömning som krävs för samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder	5
1. Förändringar av medlemsstatens utvecklingsbehov sedan partnerskapsöverenskommelsen antogs	5
a) Allmän beskrivning och bedömning av förändrade utvecklingsbehov, inklusive en beskrivning av förändrade utvecklingsbehov som fastställts i nya relevanta landsspecifika rekommendationer som antagits i enlighet med artiklarna 121.2 och 148.4 i fördraget.....	5
2. Framsteg som gjorts i fråga om unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och de fondspecifika uppdragen genom de europeiska struktur- och investeringsfondernas bidrag till de valda tematiska målen, särskilt för de delmål som anges i resultatramarna för varje program och det stöd som använts till klimatförändringsmål.....	7
a) En beskrivning och bedömning av de framsteg som gjorts för att uppnå de nationella Europa 2020-målen ⁽³⁾ och av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidragit till detta, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna, och till det stöd som använts till klimatförändringsmål, i tillämpliga fall.	7
b) En beskrivning och bedömning, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna och i tillämpliga fall till det stöd som använts till klimatförändringsmål, av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna har bidragit till genomförandet av de tematiska målen samt av de framsteg som gjorts för att uppnå de förväntade huvudresultaten för varje tematiskt mål enligt vad som fastställts i partnerskapsöverenskommelsen, i förekommande fall med en beskrivning av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidragit till att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna för varje program.	12
c) En beskrivning av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidrar till [nya] relevanta landsspecifika rekommendationer.....	23
d) En beskrivning av hur de förändrande utvecklingsbehoven har hanterats av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.....	23
3. Åtgärder som vidtagits för att uppfylla förhandsvillkoren i partnerskapsöverenskommelsen (endast i 2017 års rapport).....	25
4. Hur väl man har genomfört mekanismer för att säkerställa samordningen mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt med Europeiska investeringsbanken (EIB)	25
a) En bedömning av genomförandet av den samordningsmekanism som fastställs i partnerskapsöverenskommelsen och, i tillämpliga fall, av eventuella problem som uppstått vid genomförandet.....	25
5. Genomförandet av det integrerade tillvägagångssättet vid territoriell utveckling eller en sammanfattning av de integrerade tillvägagångssätten baserade på programmen, inklusive vilka framsteg som gjorts när det gäller de prioriterade områden som fastställts för samarbetet.....	27
a) Allmän kommentar och bedömning. <i>maxlength=14000</i>	28
b) En översikt av genomförandet av lokalt ledd utveckling.	28
c) En översikt av genomförandet av integrerade territoriella investeringar.	28

d) En översikt av genomförandet av makroregionala strategier och havsområdesstrategier.....	29
e) Avseende artikel 15.2 a iii i förordning (EU) nr 1303/2013 – en översikt av genomförandet av det integrerade tillvägagångssättet för att hantera särskilda behov i de områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller social utestängning.	30
f) En översikt av genomförandet av åtgärder för att hantera demografiska utmaningar i områden med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar.	31
6. Åtgärder som vidtagits för att öka kapaciteten hos medlemsstaternas myndigheter och stödmottagarna när det gäller att förvalta och använda de europeiska struktur- och investeringsfonderna	31
7. Åtgärder som vidtagits och framsteg som gjorts för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna	33
8. Partnersnas uppgifter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1303/2013 i genomförandet av partnerskapsöverenskommelsen	34
a) En beskrivning och bedömning av utvalda partners uppgift vid utarbetandet av framstegsrapporten, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsen.....	35
b) En beskrivning och bedömning av utvalda partners delaktighet i genomförandet av program, inklusive deltagande i programmens övervakningskommittéer.....	35
9. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits när det gäller tillämpningen av de övergripande principerna och politiska målen för genomförandet av de europeiska investerings- och strukturfonderna .	38
a) En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits när det gäller tillämpningen av de övergripande principerna, för att säkerställa att dessa principer främjas och övervakas i de olika typerna av program, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsens innehåll:	38
1) Jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.	38
2) Hållbar utveckling (miljöskydd, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringar, biologisk mångfald och riskförebyggande).	40
b) En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits för att säkerställa integrering av övergripande politiska mål, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsens innehåll.	42
DEL II: Information om och bedömning av sysselsättningsinitiativet för unga – <i>gäller inte Finland</i>	42
DEL III: Uppgifter och bedömning som ska lämnas in 2017 och 2019 avseende sammanhållningspolitiken ifall möjligheten att inkludera vissa delar av de årliga genomföranderapporterna i framstegsrapporten utnyttjas i enlighet med artikel 111.4 i förordning (EU) nr 1303/2013.....	42
11. Ytterligare uppgifter och bedömning som kan läggas till beroende på det operativa programmets innehåll och mål	42
11.1 Framsteg när det gäller genomförandet av den integrerade strategin för territoriell utveckling, inklusive utveckling av regioner med demografiska utmaningar och permanenta eller naturbetingade nackdelar, hållbar stadsutveckling samt lokalt ledd utveckling inom ramen för det operativa programmet	43
11.2 Framsteg när det gäller genomförandet av åtgärder för att stärka myndigheternas och mottagarnas kapacitet att förvalta och utnyttja fonderna.....	43
11.3 Framsteg när det gäller genomförandet av interregionala och transnationella åtgärder	43
11.4 Framsteg när det gäller genomförandet av åtgärder för att ta itu med de särskilda behoven i områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering på grund av fattigdom	

eller för social utestängning, med särskilt beaktande av marginaliserade befolkningsgrupper samt personer med funktionsnedsättning, långtidsarbetslösa personer och arbetslösa ungdomar och, om lämpligt, de ekonomiska medel som använts.	44
DEL IV: Information om och bedömning av genomförandet av sysselsättningsinitiativet för unga – gäller inte Finland	45
DEL V: Uppgifter och bedömning avseende sammanhållningspolitiken ifall möjligheten enligt artikel 111.4 i förordning (EU) nr 1303/2013 utnyttjas (inkluderas vid behov för att komplettera övriga delar av framstegsrapporten) – lämnas in 2019	45

DEL I: Uppgifter och bedömning som krävs för samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder

1. Förändringar av medlemsstatens utvecklingsbehov sedan

partnerskapsöverenskommelsen antogs (artikel 52.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 (1)) *maxlength=24500*

a) Allmän beskrivning och bedömning av förändrade utvecklingsbehov, inklusive en beskrivning av förändrade utvecklingsbehov som fastställts i nya relevanta landsspecifika rekommendationer som antagits i enlighet med artiklarna 121.2 och 148.4 i fördraget.

EU-kommissionen tecknade partnerskapsöverenskommelsen med Finland den 7 oktober 2014. De utvecklingsbehov som identifierats i partnerskapsöverenskommelsen är till stora delar fortfarande relevanta.

I partnerskapsöverenskommelsen konstaterades att strukturomvandlingar har förändrat regionernas näringsverksamhet och utvecklingsbild i Finland. I och med detta har regionerna förlorat bland annat företag och kompetent arbetskraft. Sedan dess kunde man speciellt i Sydvästra Finland observera en viss positiv strukturomvandling vars förverkligande krävde både tillgång till kompetent arbetskraft och gynnsamma verksamhetsbetingelser. Enligt en rapport av den 24 augusti 2017 är det viktigaste med tanke på att detta ska lyckas att det finns ett klart och välgenomtänkt koncept som baserar sig på ett friktionsfritt samarbete mellan olika aktörer samt på lätta individuella val. Utredaren föreslog i sin rapport ett "broavtal" om ansvaren, arbetsfördelningen och finansieringen (inkl. strukturfonderna) av de relevanta åtgärderna i fråga om åtminstone tillgången på och tillgängligheten till arbetskraft, kompetensen hos och utbildningen av arbetskraft, forsknings- och utvecklingsarbetet samt upprätthållandet av kunskapsbasen. Regeringen beslutade vid budgetmanglingen hösten 2018 att utvidga broavtalsmodellen från Sydvästra Finland även till andra regioner som lider störst brist på arbetskraft. De regioner som statistiskt sett har de största rekryteringsproblemen är Kajanaland, Birkaland och Norra Savolax. Eftersom dessa regioner dessutom själva ansåg att de hade nytta av broavtalsmodellen upprättades nya avtal mellan de nämnda regionerna och staten.

Den allmänna flyktingkrisen 2015 avspeglade sig också i Finland genom att antalet asylsökande ökade och därigenom ökade också behovet av olika tjänster. Därefter har antalet asylsökande i Finland minskat stadigt och närmar sig nu den nivå som rådde före 2015. *Strukturfondsprogrammet* reagerade rätt så flexibelt på ändringarna i omvärlden, och det var inte nödvändigt att justera programdokumentet på denna punkt. Det ökade antalet asylsökande avspeglades dock som ett ökande antal projekt för integration av invandrare. Man har fortsättningsvis vinnlagt sig om att utveckla utbildningssystemen, främja snabb anställning av invandrare och bättre ta tillvara invandrarnas kompetens. För att effektivisera verksamheten och sprida information inrättades en samordningsgrupp för integration som består av representanter för bland annat ESF, Eruf, AMIF och lantbruksfonden.

Sedan partnerskapsöverenskommelsen undertecknades har inga betydande ändringar gjorts i de landsspecifika rekommendationerna för Finland 2014–2018. Rekommendationerna har hänfört sig till förbättring av kompetensen och sysselsättningen hos unga, långtidsarbetslösa och invandrare samt personer med en svag ställning på arbetsmarknaden. Rekommendationerna är fortfarande relevanta. Åtgärder för dessa målgrupper har sedan första början ingått i EFS-prioriteringarna i Finlands

strukturfondsprogram. I strukturfondsprogrammet sätts fokus också på åtgärder för främjande av företagande, konkurrenskraft och internationalisering genom bland annat bättre innovationsberedskap. Samtliga prioriterade områden i strukturfondsprogrammet för Finland har uppnått de mål som anges i resultatramen. Därmed finns det inte heller på dessa grunder något behov att ändra på proportionerna i finansieringen mellan prioriteringarna. Totalt har uppskattningsvis 70 procent av Eruf-finansieringen och 80 procent av ESF-finansieringen riktats till projekt som har direkt anknytning till de landsspecifika rekommendationerna.

För att stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag har det varit nödvändigt att ge dem bättre tillgång till finansiering. År 2016 inrättades i Fastlandsfinland i detta syfte ett garantiprogram i enlighet med EU:s småföretagsinitiativ (SMF-initiativet). Garantiprogrammet införlivades i partnerskapsöverenskommelsen. Programmet genomförs i samarbete med Europeiska investeringsbanksgruppen.

Med avseende på lantbruksfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden har man inte behövt justera de utvecklingsbehov som identifierades under beredningen av finansieringsperioden 2014–2020.

För strukturfondernas del (Eruf/ESF) och landsbygdsfondens del är de utvecklingsbehov som identifierats för Ålands del i den gemensamma partnerskapsöverenskommelsen i huvudsak fortfarande relevanta.

De åländska arbetstagarna oavsett ålder har i jämförelse med många andra europeiska länder varit förskonade från hög och långvarig arbetslöshet. En analys av utveckling visar att den allmänna trenden av stigande arbetslöshet under de senaste tio åren verkar ha avmattats något sedan 2014. Med socialfondens delfinansiering har insatser kunnat stöda dessa utsatta grupper om än i mindre omfattning än vad som ursprungligen prognosticerats.

Antalet jordbruksföretag minskar samtidigt som den odlade arealen är relativt oförändrad. Arealen fördelas på färre företag och det är de allra minsta jordbruksföretagen som minskar mest. Antalet mjölk- och spannmålgårdar har minskat mest sedan 2005, vilket är ett tecken på att det är inom dessa sektorer som behoven av utvecklingen av konkurrenskraften varit störst. Inom jordbruket syns också klara tendenser på en specialisering inom jordbruksföretagandet, särskilt inom exempelvis mjölkproduktion.

Den kris som berörde marknaderna för jordbruksprodukter och då i första hand mejeriprodukter drabbade också Åland kraftigt. Omständigheterna har sänkt lönsamheten inom många lantbruksföretag och livsmedelsföretag under en lång period efter den aktuella krisperioden. Krisen har visat att de utmaningar som formulerats i partnerskapsöverenskommelsen är fortsatt relevanta och särskilt angelägna i förhållande till den småskalighet och de geografiska förutsättningar i förhållande till huvudmarknaden som råder.

I och med ökad specialiseringsnivå samt kraftiga strukturförändringar inom jordbruket har det uppkommit ett ökat behov av arbetskraft inom jordbruket både under de olika säsongerna men också generellt.

Genomförandet av Ålands landsbygdsprogram ser ut att svara mot utmaningarna med växthusgasutsläpp och klimatförändringar på ett bra sätt. Programmet ser ut ha hög upptagning gällande de åtgärder som stöder energi och klimatförändringar. Jordbruket har stor betydelse som koldioxidsänka om jordbruksmarken odlas produktiv och hålls beväxt. Målsättningen med att öka produktiviteten stöder därmed också klimatmålen. Under programperioden har bevakning intagits som en godkänd åtgärd inom

investeringsstödet, vilket är mycket positivt vad gäller både energieffektivitet och klimat. Vatten är ofta en begränsande faktor för grödorna och påverkar näringsupptaget samt effektiviteten i fotosyntesen. Under odlingsåret 2018 drabbades Åland av en kraftig ihållande torka vilken tydliggjorde de stora behoven av att vidta klimatanpassande åtgärder på gårdarna, såsom investeringar i bevattning.

2. Framsteg som gjorts i fråga om unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och de fondspecifika uppdragen genom de europeiska struktur- och investeringsfondernas bidrag till de valda tematiska målen, särskilt för de delmål som anges i resultatramarna för varje program och det stöd som använts till klimatförändringsmål (artikel 52.2 b i förordning (EU) nr 1303/2013) *maxlength=52500*

- a) En beskrivning och bedömning av de framsteg som gjorts för att uppnå de nationella Europa 2020-målen⁽³⁾ och av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidragit till detta, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna, och till det stöd som använts till klimatförändringsmål, i tillämpliga fall.

Utfallet för Finlands nationella mål enligt Europa 2020-strategin varierar.

Det nationella målet för *FoU-utgifterna* 2020 är 4 procent av BNP, men 2017 uppnåddes endast 2,76 procent. Enligt Statistikcentralens uppskattning för 2018 uppnåddes 2,70 procent, vilket innebär att minskningen har pågått sedan 2015 och att det inte är möjligt att uppnå det nationella målet på 4 procent.

Över 40 procent av de offentligt finansierade åtgärderna inom *strukturfondsprogrammet* hänförs direkt till FoU. Detta motsvarar cirka 3,5 procent av hela landets FoU-utgifter, och med beaktande av den privata finansiering som programmet genererar blir andelen betydligt högre. Trots detta har programmet begränsade möjligheter att bidra till en förbättring av det allmänna läget. FoU-åtgärderna omfattas i strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland av tre mål enligt Erufs resultatramar (se punkt 2b1).

I *landsbygdsprogrammet* har man reserverat 274 miljoner euro för finansiering av FoU. Beloppet motsvarar cirka 0,6 procent av de verkliga FoU-utgifterna i Finland under programperioden. Innovationsutgifter inom landsbygdsprogrammet utgör cirka 1,9 procent av den offentliga sektorns utgifter för FoU. I proportion till den totala volymen av FoU-aktiviteter i Finland är landsbygdsprogrammets andel obetydlig.

Finland har tre klimatrelaterade Europa 2020-mål. Målet för minskning av de *växthusgasutsläpp som inte omfattas av utsläppshandel* är 16 procent jämfört med utgångsnivån år 2005. År 2017 låg nivån på 30,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Mellan åren 2016 och 2017 minskade utsläppen med 2 procent, inom alla sektorer. Det nationella 2020-målet för *andelen förnybar energi* är 38 procent. År 2017 var andelen 41 procent. Målet för *energieffektivitet* 2020 är 310 TWh och utfallet 2017 var 306 TWh. Energieffektivitetsinsatserna i Finland beror i stor utsträckning på de energieffektivitetsavtal som staten ingår med olika sektorer. De nu gällande avtalen omfattar perioden 2017–2025.

Per utgången av 2018 har *strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland* finansierat 879 Eruf-projekt för att stödja en koldioxidsnål ekonomi, och den offentliga finansieringen uppgår till 239 miljoner euro (se punkt 2b4).

Landsbygdsprogrammet har bidragit till minskningen av växthusgasutsläppen från jordbruket framför allt genom miljöersättning till gårdarna. De totala utsläppen från jordbruket har inte minskat sedan de första åren av 1990-talet.

Finland har inte lyckats stoppa utarmningen av den *biologiska mångfalden* i jordbruksmiljöer. *Landsbygdsprogrammet* har varit det viktigaste verktyget och praktiskt taget den enda finansieringsmetoden för detta ändamål. Över en tredjedel av de vårdbiotoper som omfattas av naturmiljöavtal ligger i Natura 2000-områden.

Målnivån 2020 för *sysselsättning* (20–64 år) är 78 procent. Sysselsättningsgraden var 72,6 procent 2015, 74,2 procent 2017 och hela 76,1 procent 2018. Sysselsättningsläget har blivit bättre de senaste åren på alla områden som klassificeras utifrån befolkningstäthet, både i Finland och inom EU. Samma trend manifesterar sig bland både 15–64-åringar och 20–64-åringar. Sysselsättningsläget i Finland i områden med olika befolkningstäthet var 2–6 procent sämre för kvinnor än för män, medan skillnaden på EU-nivå var över 10 procent. De senaste åren har både befolkningen och antalet sysselsatta i bägge åldersgrupperna minskat i gleset befolkade och medelbefolkade områden respektive ökat i tätbefolkade områden i Finland. Antalet sysselsatta i bägge åldersgrupperna har ökat något i alla regioner.

Per utgången av 2018 hade Eruf-åtgärder i *strukturfondsprogrammet* genererat 5 814 nya arbetstillfällen, jämfört med det i resultatramarna fastställda målet på 2 462 arbetstillfällen 2018. Nästan två tredjedelar av de nya arbetstillfällena med Eruf-stöd hade uppkommit inom det särskilda målet för främjande av tillväxt och internationalisering av små och medelstora företag. ESF-projekt bidrog till uppnåendet av sysselsättningsmålet genom att befärma sysselsättning bland arbetslösa med hjälp av bland annat utbildning och nya serviceprocesser och -modeller. De i resultatramarna fastställda delmålen för arbetslösa och personer under 30 år (8 562/27 492) och över 54 år (5 471/12 058) som står utanför arbetsmarknaden hade redan överskridits vid utgången av 2018. Enligt utvärderingen av strukturfondsprogrammet hade speciellt de åtgärder som fokuserats på unga och personer i utsatt ställning haft en positiv effekt på sysselsättningsutvecklingen. Aktiveringsmodellen som började gälla i början av januari 2018 försämrade tillfälligt situationen, eftersom deltagande i ESF-projekt inte nödvändigtvis förhindrade nedskärning av arbetslöshetsskyddet, vilket inte uppmuntrade deltagande. Reglerna luckrades upp våren 2019.

Inom *landsbygdsprogrammet* har man skapat nya arbetstillfällen, utvecklat företagsverksamhet och genom utbildning och andra åtgärder förbättrat människors möjligheter att sysselsätta sig.

Finlands mål för 2020 är att *andelen 30–34-åringar med högskoleexamen* ska vara 42 procent. Utfallet var 45,5 procent 2015, ungefär en procentenhet mindre (44,6 %) 2017 och endast 44 procent 2018. ESF-åtgärder bidrog till utveckling av handlednings- och rådgivningstjänster samt exempelvis etablering av kompetensnätverk för arbetsgivare, lärare och handledare. I resultatramarna har fastställts en målnivå på 6 799 deltagare som är studiehandedare, karriärvägledare och övriga experter på handledningstjänster. Utfallet vid utgången av 2018 var 11 348 deltagare.

Andelen personer som avbrutit sina studier i ett tidigt skede (mål för 2020: 8 %) var 9,2 procent 2015 och 8,2 procent 2017, vilket är mycket nära det uppställda målet. För att minska skolavhopp har man satt in

ESF-projekt för att bland annat stärka de studerandes livskompetens och främja det mångprofessionella samarbetet samt utarbeta individuella lärtigar för studerande.

Målet för 2020 är att antalet personer som *riskerar fattigdom eller utslagning* ska minska till 770 000. År 2015 uppgick deras antal till 896 000 och år 2017 till 894 000. Med hjälp av ESF-medel från *strukturfundsprogrammet* har man genom projekt för arbetslösa, partiellt arbetsföra och utslagningshotade främjat dessa målgruppers tillträde till arbetsmarknaden och reducerat deras risk för fattigdom och utslagning. Aktörer inom tredje sektorn har spelat en viktig roll i detta. Även på utdelningsställen för livsmedel som organiserats genom Fonden för EU-bistånd till de sämst ställda har man informerat om ESF-projekten. De i resultatramarna fastställda delmålen för personer utanför arbetslivet som inte deltar i utbildning (1 345/5 910) och för långtidsarbetslösa (3 698/10 325) hade redan uppnåtts vid utgången av 2018, vilket vittnar om att sådana projekt behövs. I denna målgrupp var det visserligen inte lika vanligt att personer övergick till arbete eller utbildning som i de övriga ESF-projekten, men enligt utvärderingsrapporten ökade större delaktighet och bättre vardagsfärdigheter samt annan kompetens deltagarnas tro på att de kommer att hitta avlönat arbete eller en utbildningsplats.

Landsbygdsprogrammet har ingen särskild fokusering på passiv eller aktiv landsbygdsbefolkning, utan det ska stödja alla som lever på landsbygden. Vid jämförelser av fattigdom på landsbygden och i städerna är det viktigt att granska olika slags landsbygdsområden separat. Allmänt taget kan man säga att fattigdomen på landsbygden i förhållande till fattigdomen i städerna har minskat under programmet.

De resultatmål och delmål som ställts upp i landsbygdsprogrammet för finansieringsperioden 2014–2020 presenteras per prioritering enligt landsbygdsförordningen.

Unionsprioritering 2: Förbättra jordbruksföretagens livskraft och konkurrenskraften inom alla typer av jordbruk i alla regioner och främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna vid utgången av 2018 uppgå till totalt 70,24 miljoner euro och sammanlagt 890 projekt ska ha beviljats stöd till jordbruksinvesteringar och startstöd till unga jordbrukare. Målen för hela programperioden är satta till 1 026,4 miljoner euro (inkl. 675,2 miljoner euro nationell finansiering) och 9 700 mottagande projekt (inkl. 5 250 med nationell finansiering). Per utgången av 2018 hade 193,5 miljoner euro betalats ut (exkl. den nationellt finansierade delen), vilket motsvarar 275 procent av delmålet. Medfinansiering ur EU-medel hade beviljats till 2 326 projekt, av vilka 1 420 var investeringsprojekt och 906 var startstöd. Delmålen enligt resultatramarna överträffades.

Unionsprioritering 3: Främja livsmedelskedjans organisation, inbegripet bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, djurens välbefinnande och riskhanteringen inom jordbruket

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna vid utgången av 2018 uppgå till totalt 167,7 miljoner euro och 3 600 gårdar ska ha ingått förbindelser om stöd för djurens välbefinnande. Målen för hela programperioden är 559 miljoner euro och förbindelser med 4 500 gårdar. Per utgången av 2018 hade 293,9 miljoner euro betalats ut, vilket motsvarar 175 procent av delmålet enligt resultatramarna. År 2018 hade 6 011 gårdar ingått förbindelser om stöd för djurens välbefinnande. Delmålen enligt resultatramarna överträffades.

Unionsprioritering 4: Återställa, bevara och förbättra de ekosystem som är relaterade till jord- och skogsbruket

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna uppgå till totalt 1 887 miljoner euro och åtagandearalen vara 1,8 miljoner hektar vid utgången av 2018. Målen för hela programperioden är 5 614 miljoner euro och 2,255 miljoner hektar. Den helt och hållet nationella finansieringen beaktas inte i målen enligt resultatramarna. Per utgången av 2018 hade 2 801 miljoner euro betalats ut, vilket motsvarar 148 procent av delmålet enligt resultatramarna. Den målsatta arealen inom prioritering 4 föreslås vara åtagandearalen för miljöersättning (åtgärd M10). Per utgången av 2018 var åtagandearalen 2,05 miljoner hektar och den realiserade arealen 1,76 miljoner hektar. Största delen av de femåriga åtagandena ingicks 2015. Delmålen enligt resultatramarna överträffades.

Unionsprioritering 5: Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna vid utgången av 2018 uppgå till totalt 20,52 miljoner euro, 91 jordbruksinvesteringar i produktion av förnybar energi ska ha genomförts och 91 jordbruksinvesteringar ska ha genomförts för att minska utsläpp av växthusgaser. Målen för hela programperioden är 150,4 miljoner euro samt 455 genomförda investeringar i produktion av förnybar energi och 455 genomförda investeringar för att minska utsläpp av växthusgaser. Per utgången av 2018 hade 21,4 miljoner euro betalats ut (exkl. den helt nationellt finansierade delen), vilket motsvarar 104 procent av delmålet. Antalet godkända projekt var 600, fördelat på 356 investeringar i produktion av förnybar energi (5C) och 244 investeringar för att minska utsläpp av växthusgaser (5D). Delmålen enligt resultatramarna överträffades.

Unionsprioritering 6: Främja social delaktighet, fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling på landsbygden

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna vid utgången av 2018 uppgå till totalt 152,4 miljoner euro, Leadergrupperna ska ha en befolkningstäckning på 1,44 miljoner människor och 1 100 företag ska få stöd för att etablera och utveckla verksamhet. Målen för hela programperioden är 762 miljoner euro, 1,8 miljoner människor och 5 500 gårdar som får stöd (exkl. företag som stöds genom Leadergrupperna). Per utgången av 2018 hade 262 miljoner euro betalats ut, vilket motsvarar 172 procent av delmålet enligt resultatramen. Vid utgången av 2018 var Leader-gruppernas täckning cirka 2,7 miljoner människor. Godkända projekt för att etablera och utveckla verksamhet omfattade 1 358 företag per utgången av 2018. Delmålen enligt resultatramarna överträffades.

Stöden enligt *Europeiska havs- och fiskerifondens* operativa program för Finland 2014–2020 fördelas på sex prioriteringar (samt tekniskt stöd). Delmålen för 2018 överträffades inom varje prioritering.

Finansieringsramen för *Ålands strukturfondsprogram* om 10 miljoner euro ger begränsade möjligheter att bidra till en mätbar förbättring av de nationella målen i Europa 2020-strategin. I det åländska programmet är resultatramens delmål kopplade till den ekonomiska implementeringen och antalet deltagare i ESF-delfinansierade projekt.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna för Eruf vid utgången av 2018 uppgå till 0,820 miljoner euro. De totala kumulerade attesterade utgifterna är 0,878 miljoner euro varvid delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom ESF vid utgången av 2018 uppgå till 0,936 miljoner euro. De totala kumulerade attesterade utgifterna är 1,834 miljoner euro, varvid delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

För finansieringsinstrumentet (offentligt riskkapital) som kompletterande verktyg till nationellt finansierade direkta bidrag är delmålet för 2018 i resultatramen investeringar i 6 företag. Vid utgången av år 2018 har förvaltaren av instrumentet investerat offentligt riskkapital i sju företag. Delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

Enligt delmålen ska antalet deltagare inom ESF uppgå till 480 vid utgången av 2018. Det totala antalet deltagare uppgick vid utgången av året till 868 stycken. Delmålet för resultatramen 2018 är uppfyllt.

De resultat- och delmål som ställts i *landsbygdsprogrammet för Åland* för finansieringsperioden 2014–2020 presenteras per prioritering enligt landsbygdsförordningen.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 2* vid utgången av 2018 uppgå till 1,4 miljoner euro och 20 projekt ska ha beviljats stöd till jordbruksinvesteringar och startstöd till unga jordbrukare. De totala offentliga utgifterna uppgår till 2 miljoner euro. Det motsvarar 28,55 procent av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 procent är uppfyllt. 56 jordbruksföretag har erhållit EU-delfinansierat stöd, vilket motsvarar 54,90 procent av målsättningen. Delmålet i resultatramen om 20 procent är uppfyllt.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 3* vid utgången av 2018 uppgå till 0,64 miljoner euro och 5 insatser ska ha beviljats stöd för investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling. De totala offentliga utgifterna uppgår till 2 miljoner euro. Det motsvarar 61,04 procent av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 procent är uppfyllt. Antalet insatser som fått stöd uppgår till 13 stycken. 13 insatser motsvarar 52 procent av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 procent är uppfyllt.

De totala offentliga utgifterna för *unionsprioritering 4* uppgår sammanlagt till 31 miljoner euro. Av detta utgör 1,4 miljoner euro nationella tilläggsbetalningar. Beräknat på endast det delfinansierade beloppet om 29,6 miljoner euro fås en måluppfyllelse på 70,11 procent. Delmålet i resultatramen 2018 om 50 procent är uppfyllt.

Delmålet för resultatramen 2018 för jordbruksmark som omfattas av åtaganden som bidrar till biologisk mångfald, till att förbättra vattenförvaltningen och markskötseln och/eller förebygga jorderosion är 78 procent av målet om 14 687 hektar år 2023. Vid utgången av 2018 omfattades 14 094 hektar av sådana åtaganden, vilket ger en måluppfyllelse på 96 procent varvid delmålet för resultatramen 2018 har uppnåtts.

Den totala arealen som beviljas kompensationsersättning används som en alternativ indikator för resultatramen. Delmålet för resultatramen 2018 är 80 procent av målet 2023 om 14 350 hektar. Kompensationsbidrag har 2018 beviljats för 14 315,48 hektar, varvid genomförandegraden är 100

procent. Målsättningen är således uppnådd avseende delmålet för resultatramen 2018 och även för hela programperioden.

De offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 6* ska enligt delmålet vid utgången 2018 uppgå till 0,247 miljoner euro. De totala offentliga utgifterna inom åtgärden Leaderprogram för lokalt ledd utveckling uppgår till sammanlagt 0,341 miljoner euro. Det motsvarar 20,74 procent av målsättningen under programperioden. Delmålet för resultatramen om 15 procent är uppfyllt.

Hela Åland omfattas av en enda LAG-grupp och en lokal utvecklingsstrategi eftersom programområdet är förhållandevis litet. Alla kommuner bereds möjlighet att delta. Det innebär samtidigt att delmålet om 100 procent för indikatorn befolkning som omfattas av LAG är uppfyllt.

- b) En beskrivning och bedömning, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna och i tillämpliga fall till det stöd som använts till klimatförändringsmål, av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna har bidragit till genomförandet av de tematiska målen samt av de framsteg som gjorts för att uppnå de förväntade huvudresultaten för varje tematiskt mål enligt vad som fastställts i partnerskapsöverenskommelsen, i förekommande fall med en beskrivning av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidragit till att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, med hänvisning till de delmål som anges i resultatramarna för varje program.**

1. Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation

För Erufs del grundar sig genomförandet på landskapens strategier för smart specialisering samt de fastställda tyngdpunkterna för dem. FoUI-åtgärderna omfattas i programmet av tre enligt resultatramarna fastställda målsättningar. Vid utgången av 2018 hade 9 002 företag deltagit i projekt som leddes av FoU-institutioner (mål 2018: 1 580 företag), 1 779 företag hade inlett FoUI-verksamhet eller samarbete (mål 2018: 234 företag) och antalet nya arbetstillfällen var 478 (mål 2018: 266). De i resultatramarna fastställda målen för 2018 nåddes alltså flera gånger om.

Per utgången av 2018 uppgick den offentliga finansieringen för utveckling av forsknings-, kompetens- och innovationskluster utifrån regionala styrkor till 309,6 miljoner euro (715 projekt) och finansieringen för att stärka innovationsverksamheten i företag uppgick till 119,9 miljoner euro (587 projekt).

För *EJLFU*:s del påverkas målet genom rådgivning och en samarbetsinsats. I landsbygdsprogrammet finns inga mål för dessa åtgärder.

Rådgivningen till gårdar fortsatte att öka i popularitet under 2018. Vid utgången av året uppgick beloppet av utbetalda rådgivningsersättningar till cirka 13,5 miljoner euro och sammanlagt cirka 45 000 konsultationer hade genomförts på inemot 17 000 gårdar. År 2018 använde sig bönderna av rådgivningen mest för att stärka gårdens konkurrenskraft. Det vanligaste temat för rådgivning var fortsättningsvis villkoren för miljöersättning. Marknadsföringen av och kommunikationen om rådgivning sker allt mer via sociala medier.

Målet för landsbygdens innovationsgrupper (EIP-grupper; European Innovation Partnership, EIP) är att förbättra lantbrukets produktivitet, effektivitet och hållbarhet genom samarbete mellan företag och

experter. Offentlig finansiering till ett belopp på 3 miljoner euro ska finansiera 10 EIP-grupper. År 2018 valdes tre projekt som beviljades finansiering, och fem innovationsgrupper hade startat tidigare.

Det finns få projekt som direkt stödjer produktutvecklingen och marknadsföringen på gårdarna, eftersom bönderna i Finland oftast är avtalsproducenter som inte har egen produktutveckling och försäljning till konsumenter. En viktig roll spelar rådgivarnas kompetens, som i dagens läge är god. I programmet för utveckling av landsbygden har man inte tagit tillräcklig hänsyn till samspelet mellan rådgivning, information och forskning. I stället för att vara tekniska informationsförmedlare bör rådgivarna ha en plats i innovationssystemet.

För att möta det tematiska målet genomför landskapsregeringen, utöver de insatser (Eruf) som är koncentrerade till kunskapsstöd, finansieringsinstrumentet (FI) offentligt riskkapital. Åtgärderna stöder strategin för smart specialisering. I de pågående projekten inklusive FI har sammanlagt 33 företag hittills fått nytta (stöd) av programmets finansiering i förhållande till uppsatt mål (25). 26 företag har redan erhållit kunskapsstöd vilket överstiger målsättningen (10). Genom FI har 7 av förväntade 20 företag erhållit offentligt riskkapital. Delmålet i resultatramen om 6 företag vid utgången av 2018 är uppfyllt.

Utvärderarna konstaterar att Ålands ekonomi är mycket liten och de makroekonomiska trenderna slår igenom mycket kraftigare än enskilda projektinsatser. Trots svårigheterna med att påvisa orsakssamband understryker utvärderarna, att den bredd på insatser som Åland valt att prioritera har skapat möjligheter att fånga upp och erbjuda stöd till olika typer av tillväxtskapande och sysselsättningskapande företag.

8,46 procent av programbudgeten för rådgivningstjänster är beviljad men landskapsregeringens utbetalningar vid utgången av 2018 ligger fortfarande på en mycket låg nivå (2,34 %). I resultatramen finns inte delmål som är kopplat till denna åtgärd eller det tematiska målet.

2. Att öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik

Påverkan på målet för *EJLFU:s del* sker genom stöd till bredbandsinvesteringar (bynät). I landsbygdsprogrammet finns inga mål för dessa åtgärder.

Enligt landsbygdsprogrammet är målet att bevilja stöd till 100 bredbandsinvesteringar. Den planerade finansieringen är 30 miljoner euro. Per utgången av 2018 hade 55 bredbandsprojekt godkänts, totalt 14,5 miljoner euro betalats ut och 28,4 miljoner euro av finansieringen hade bundits upp.

Flest bynätsprojekt har genomförts i Birkaland, Lappland, Norra Österbotten och Södra Savolax. Finansieringen av projekten anses vara välfungerande och kostnadseffektiv. Den nationella finansieringen av bredbandsprojekt på landsbygden upphörde vid utgången av 2018. Behovet av finansiering är fortfarande stort, eftersom marknadsdrivna aktörer inte vill anlägga förbindelser på landsbygden. I dagens läge finns det stor regional variation i tillgången till en fungerande förbindelse med över 100 Mbit/s, mellan 7 procent i Tavastland och 94 procent på Åland.

3. Att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbruket, fisket och vattenbruket

För Erufs del grundar sig genomförandet på landskapens strategier för smart specialisering samt de fastställda tyngdpunkterna för dem. Särskilda mål enligt resultatramarna är att följa med antalet företag som fått stöd (utfall per utgången av 2018: 2 133 företag, mål: 1 098 företag) samt antalet företag som haft en betydande ökning i omsättning eller personal (utfall per utgången av 2018: 1 891 företag, mål: 456 företag).

Den offentliga finansieringen till ny företagsverksamhet uppgick till 60,3 miljoner euro (518 projekt) vid utgången av 2018. Stödet hade bidragit till etablering av 323 företag, inklusive 108 kvinnliga företagare. Antalet nya arbetstillfällen var 1 425, varav kvinnorna hade 487 arbetstillfällen. Den offentliga finansieringen till det särskilda målet att förbättra viktiga trafik- och logistikförbindelser för små och medelstora företag, som gäller endast östra och norra Finland, uppgick vid utgången av 2018 till 47,7 miljoner euro (42 projekt). Finansieringen till främjande av tillväxt och internationalisering i små och medelstora företag uppgick till 247,7 miljoner euro vid utgången av 2018. Antalet påbörjade projekt var hela 1 761, eller nästan 40 procent av alla Eruf-projekt i Fastlandsfinland. Projekt som företagen genomförde 2018 fokuserade bland annat på digitalisering, utveckling av underleverantörsnätverk och allmän utveckling av produkter och tjänster.

År 2016 inrättades ett garantiprogram till stöd för små och medelstora företag. Syftet med garantiinstrumentet är att små och medelstora företag ska få bättre möjligheter att få banklån. Genom 40 miljoner euro i finansiering genom programmet eftersträvas en upplåning på 400 miljoner euro. Finansieringen inriktas speciellt på nyetablerade, snabbväxande, internationaliseringsinriktade och innovativa företag som annars kan ha svårt att få finansiering. Programmet genomförs sedan 2017. Garantiprogrammet ingår i Europeiska unionens SMF-initiativ och det genomförs som ett EU-garantiarrangemang vars genomförande genom avtal mellan medlemsstaten och Europeiska investeringsbanksgruppen har överförts till Europeiska investeringsfonden. Programmet har ingått avtal med förmedlarbankerna OP-gruppen, Oma Sparbank, Nordea, Aktia och Sparbanksgruppen.

Per den 31 december 2018 hade garantier beviljats till 590 SMF- och mikroföretag, inklusive 231 uppstartsföretag. Det totala lånebeloppet är 362 miljoner euro. Finansieringen är fördelad på mikroföretag (36,5 %), småföretag (43,6 %) och medelstora företag (19,9 %). Av företagen finns 52 procent i Nyland eller övriga Södra Finland och 18 procent i Östra och Norra Finland. Företagen verkar inom många olika sektorer: den största branschgruppen hör till kategorin "övriga" (27 %), följd av tillverknings (25 %) och parti- och detaljhandel (17 %).

Insatserna för det tematiska målet för *EJLFU:s del* verkställs genom jordbruksinvesteringar, startstöd till unga jordbrukare, stöd för bearbetning och saluföring/utveckling av jordbruksprodukter samt stöd för djurens välbefinnande. Målnivån för jordbruksinvesteringarna och startstödet samt stödet för djurens välbefinnande presenteras i landsbygdsprogrammets resultatramar.

Jordbruksinvesteringarna kom igång något långsammare än planerat. Per utgången av 2018 hade stöd för jordbruksinvesteringar beviljats till 4 239 projekt på 3 347 gårdar (7,0 % av samtliga gårdar). Finansieringen har främst riktats till bygginvesteringar inom djurhållning, speciellt mjölk- och nötboskapshållning. De flesta gårdar som lägger ner verksamheten är djurhållande gårdar, varigenom de kvarblivande gårdarna behöver bygga nya djurplatser för att ersätta dem som försvinner.

Investeringar görs också i att förbättra djurvälferden och arbetsmiljön samt i täckdikning av åkrarna för att åstadkomma bättre tillväxt, vilket är viktigt med tanke på klimatförhållandena i Finland.

Trots utvecklingen av gårdarnas struktur och satsningarna i ny teknik har jordbrukets konkurrenskraft och arbetets produktivitet inte blivit bättre för hela sektorn under programperioden. Allmänt taget är de gårdar som satsat långsiktigt på verksamheten ändå i en bättre situation än de gårdar som inte har gjort investeringar.

Per utgången av 2018 hade startstöd för jordbruk beviljats till 906 gårdar (1,9 % av samtliga gårdar). Antalet positiva stödbeslut är störst i Egentliga Finland, Norra Österbotten, Södra Österbotten och Österbotten och minst i Kajaland och Lappland. Bland produktionsinriktningarna betalades mest startstöd till nötboskaphållning och spannmålsodling inom alla NTM-centralers områden (40 % av stödbesluten), med undantag för Lappland där stöd betalades mest till nya rendriftsgårdar och naturnäringsgårdar.

Stöd för djurens välbefinnande beviljas till bönder som förbinder sig att vidta åtgärder för att främja djurens välbefinnande enligt programmet. År 2018 betalades stöd för djurens välbefinnande till 6 011 gårdar. Per utgången av 2018 hade 243,8 miljoner euro betalats ut för åtgärden och 330,8 miljoner euro av finansieringen hade bundits upp. År 2018 hade 53 procent av nötgårdarna, 70 procent av grisgårdarna, 54 procent av får- och getgårdarna och 71 procent av fjäderfågårdarna ingått förbindelser om stöd för djurens välbefinnande.

Den relativt snabba minskningen av antalet gårdar har fortsatt. Lönsamheten inom jordbruket har försämrats under programperioden till följd av bland annat marknadsstörningar, som sanktionerna mot Ryssland, och exceptionella väderförhållanden. De försämrade lönsamhetsutsikterna i kombination med det bättre sysselsättningsläget inom andra sektorer har inte gjort jordbruket lockande för unga. Det är också möjligt att ändringarna i villkoren för avträdelsetöd och i pensionslagstiftningen har minskat möjligheterna till generationsväxlingar.

Satsningarna på djurvälferd och djurhälsa samt kompensationsbidragen har inte stärkt gårdarnas ekonomiska kapacitet så mycket att effekterna skulle avspeglas på hela sektorn. Åtgärder inom programmet, i synnerhet investeringar och generationsväxlingar, har ändå genomförts i områden där produktionen företrädesvis är av jordbrukskaraktär. Enligt uppskattningar kommer åtgärderna i programmet att på sikt höja jordbrukssektorns konkurrenskraft. Landsbygdsprogrammet har speciellt genom kompensationsbidragen säkerställt en viss hektarinkomst från åkermark, trots att intäkterna från marknaden har minskat. En övergripande bedömning av landsbygdsprogrammets konsekvenser bör utföras senare eftersom åtgärdernas slutliga effekter blir synliga med en viss fördröjning.

Stöd från *EHFF* används för att höja konkurrenskraften inom fiskeri- och vattenbrukssektorn genom effektiva satsningar på forskning och utveckling. Genom det operativa programmet finansieras fleråriga innovationsprogram som har stark fokusering på FoU och som genomförs i samarbete med forskningsinstitut och företag. De fyra programmen är marknadsföringsprogrammet för fiskerihushållning, innovationsprogrammen för fiske och för vattenbruk samt miljöprogrammet för fiskerihushållning. De ska främja utvecklingsinsatserna mellan företag samt i partnernätverk av privata och offentliga aktörer. Lyckade insatser kommer att skapa strukturer som stödjer utvecklingen inom sektorn, nätverksbildningen mellan fiskerinäringen och andra sektorer samt stärker effekterna av

fiskerelaterade FoU-aktiviteter och även de finländska forskningsinstitutens och universitetens förmåga att dra nytta av internationell forskningsfinansiering.

Innovationsprogrammen visade upp sina resultat på innovationsdagarna i november. Enligt en utvärdering som startade 2018 framskrider programmen enligt plan. Programmens effekter på FoU-verksamheten varierar, och en del av programmen innehåller element och teman som verkar styra FoU-aktiviteter på ett nytt sätt. Inslaget av internationella nätverk har också ökat. Programmen verkar ha en positiv effekt på etableringen och utvecklingen av nätverk, men det är i detta skede inte möjligt att bedöma hur bestående denna effekt är.

Strukturfondsprogrammet på Åland, speciellt Eruf-delen, har bistått med stöd till flera ”profilprojekt” som vänder sig till en bred målgrupp och har förmåga att samla en stor mängd åländska företag och andra aktörer. Med tanke på inklusiviteten i programmet ser den valda strategin ut att ha lyckats bra hittills. Programmet har nått en bred kategori av aktörer – ett resultat som skulle ha varit svårt att uppnå med enbart projekt som drivs av enskilda företag och organisationer. I resultatramen finns inte delmål som är kopplat till det tematiska målet.

I det åländska landsbygdsprogrammets strategi möter åtgärderna investeringar i fysiska tillgångar (lantbruket), unga odlares startstöd och investeringar i livsmedelsförädling behov av förbättrad konkurrenskraft och lönsamhet samt ökad produktivitet.

Delmålen för 2018 i resultatramen för EJFLU har uppnåtts avseende de offentliga utgifterna och antalet företag vilka erhållit finansiering (se avsnitt 2a).

Enligt utvärderarna är den sammanfattande bedömningen att de jordbruksföretag som har fått stöd har moderniserats. Stödet har i många fall möjliggjort att företagen kunnat satsa på den senaste, kunskapsbaserade tekniken. Inkomsterna har ökat och produktiviteten förbättrats. Den samlade utvecklingen i branschen som helhet är emellertid inte lika positiv. Programmets effekter på arbetsproduktiviteten är tillsvidare svagare. Inte heller har några större effekter på omstruktureringen av branschen eller diversifieringen av företagen kunnat fastställas.

Antalet unga jordbrukare under 30 år på Åland har ökat de senaste åren och det finns i dagsläget fortsatt en viss efterfrågan på startstödet. De nystartade företagen representerar olika produktionsinriktningar, vilket bidrar till viss diversifiering i området.

Det har vuxit fram en stark medvetenhet om kundbeteende och behov av marknadsanpassning inom livsmedelsindustrin. Förädlingsgraden och produktionskapaciteten har höjts genom investeringarna utan att större behov av ny arbetskraft uppstått. Mervärdet för produkterna har överlag ökat.

4. Att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer

För Erufs del grundar sig genomförandet på landskapens strategier för smart specialisering samt de fastställda tyngdpunkterna för dem. I strukturfondsprogrammet har inte ställts något separat mål enligt resultatramarna men för målets andel av Eruf-finansieringen gäller utöver kommissionens minimimål på 20 procent även ett mer ambitiöst nationellt mål på 25 procent. Vid utgången av 2018 var andelen av de reserverade offentliga medlen 23,4 procent, men trenden har varit positiv under

programperioden. För att hjälpa upp situationen har förvaltningsmyndigheten tagit fram stödmaterial till projektansökande och myndigheterna. <http://www.rakennerahastot.fi/sv/vahahiilisyys#>

Vid utgången av 2018 uppgick beloppen av den offentliga finansieringen för förbättring av små och medelstora företags energieffektivitet till 95,8 miljoner euro (380 projekt) och för utveckling av förnybara energilösningar och energieffektiva lösningar till 143,6 miljoner euro (499 projekt).

Enligt partnerskapsöverenskommelsen riktas uppskattningsvis 20 procent av finansieringen från Finlands strukturfondsprogram till mål som anknyter till klimatförändringarna. Vid utgången av 2018 uppgick den offentliga finansiering som betalats till dessa åtgärder till 127,4 miljoner euro (ca 13,5 % av finansieringen enligt programmet), av vilken Erufs andel var 121,7 miljoner euro.

För EJLFU:s del påverkas målet genom jordbruksinvesteringar. I resultatramen för landsbygdsprogrammet läggs fram ett mål för jordbruksinvesteringar för produktion av förnybar energi och minskning av växthusgas- och ammoniakutsläppen.

Den planerade finansieringen till jordbruksinvesteringar i produktion av förnybar energi uppgår sammanlagt till 56,8 miljoner euro, varav finansieringen ur nationella medel uppgår till 23,9 miljoner euro. Vid utgången av 2018 hade 15,5 miljoner euro betalats ut (inkl. 80 472 euro nationella medel) och 31 miljoner euro (inkl. 106 146 euro nationella medel) hade bundits upp till 359 godkända projekt. Med hjälp av finansieringen har gårdar kunnat fasa ut fossila bränslen och ta i bruk förnybar energi, speciellt träflis och solenergi.

Den planerade finansieringen till jordbruksinvesteringar i minskning av växthusgas- och ammoniakutsläppen uppgår sammanlagt till 56,8 miljoner euro (inkl. 23,9 mn euro nationella medel). Vid utgången av 2018 hade stöd beviljats till 253 projekt. Av jordbruksinvesteringarna hade 7,7 miljoner euro bundits upp och 4,3 miljoner euro betalats ut. Oftast har investeringar gjorts i syfte att säkerställa tillräcklig lagringskapacitet av gödsel samt för täckning av gödselstäder, gödselhantering och nedmyllning av flytgödsel.

År 2018 producerades hela 342 GWh förnybar energi till följd av landsbygdsprogrammet, vilket motsvarar den årliga energiförbrukningen av 17 000 enfamiljshus.

Under perioden har antalet värmecentraler ökat år för år och takten i solenergiinvesteringarna har tilltagit. Nya biogasanläggningar har också tagits i bruk varje år. Investeringarna i bergvärme har varit få, med tanke på hur vanlig denna teknik har blivit de senaste åren, men en del av investeringarna har ingått i utvecklingsprojekt. Med den nuvarande investeringstakten kommer målet för de sammanlagda investeringarna 2023 (117,9 mn euro) inte att nås.

Finansieringen enligt programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland riktas till 68 procent på mål som anknyter till klimatförändringarna. Till dessa räknas miljöersättningar och kompensationsbidrag, ersättning för ekologisk produktion, icke-produktiva investeringar samt jordbruksinvesteringar i ibruktagande av förnybar energi och minskning av växthusgas- och ammoniakutsläpp samt 40 procent av avgifterna för Leaderverksamheten. Vid utgången av 2018 uppgick EJFLU-utbetalningarna för dessa åtgärder till 1 216 miljoner euro (80 % av utbetalningarna). Visserligen är åtgärderna i landsbygdsprogrammet inte endast klimatåtgärder, utan de har oftast något annat primärt mål.

Genom *EHFF* har man främjat måloppfyllelsen med finansiering av bland annat modernare maskiner och därigenom bättre energieffektivitet och mindre utsläpp från fiskerifartygen. Av EU-finansieringen har 27,72 procent (20,6 mn euro) tilldelats klimatförändringsmål. Per utgången av 2018 hade 8,4 miljoner euro stöd genom programmet använts för klimatförändringsmålen.

5 & 6. Att främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar samt att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser

Uppnåendet av målen påverkas genom miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, kompensationsbidrag och ersättning för icke-produktiva investeringar. Målnivån för den areal som ska ha förbindelse om miljöersättning presenteras i *landsbygdsprogrammets* resultatram.

Målet för miljöersättningar är att de ska omfatta 1,9 miljoner hektar vid programperiodens slut. Vid utgången av 2018 uppgick arealen till totalt 2,05 miljoner hektar. Målet för ekologisk produktion är 355 000 hektar. År 2018 omfattades 296 645 hektar av förbindelser (84 % av det uppställda målet).

År 2018 fanns det 42 320 gällande miljöförbindelser, jämfört med 45 624 förbindelser år 2015. År 2018 ingicks inga nya förbindelser eftersom den målsatta arealen redan hade uppnåtts. År 2016 var förbindelsearealen cirka 2,05 miljoner hektar, vilket överskred det uppställda målet för programmet (1,9 mn ha).

År 2016 betalades ersättning för ekologisk produktion till 4 632 stödmottagare och 268 400 hektar. Ersättning för ekologisk produktion av grönsaker på friland betalades till 195 stödmottagare och 1 272 hektar. Ersättning för ekologisk djurhållning betalades till 953 stödmottagare.

Marknaden för ekologiska produkter har fortsatt att växa. Utbildning och rådgivning spelar en viktig roll eftersom gårdarna tar tid på sig att besluta om att ställa om till ekologisk produktion. Det är inte möjligt att 2019 utvidga ersättningen till nya producenter eller större arealer eftersom finansieringen inte räcker till.

Vid utgången av 2018 hade kompensationsbidrag betalats till 2,17 miljoner hektar och 47 300 gårdar. Det uppställda målet är 2,2 miljoner hektar.

Vid utgången av 2018 fanns det sammanlagt 288 godkända icke-produktiva investeringar (152 investeringar i inledande röjning och stängsling av vårdbiotoper och 136 investeringar i anläggning av våtmarker).

Åtgärder inom landsbygdsprogrammet med övergripande effekt på åkerbruket och variationen bland grödorna har varit lyckade. En del av målen har överskridits flera gånger om. Arealerna för vall på naturvårdsåker och ekologisk odling bör ökas för att det ska vara möjligt att uppnå de uppställda målen. Arealerna för de biotoper med högsta biodiversitetsvärden inom jordbruket räcker inte till för att säkerställa skyddet av arterna.

I programmet läggs stor fokus på reducering av näringsbelastningen, och arealmålen har uppfyllts för de viktigaste åtgärderna.

Växtskyddslagstiftningen gällande bekämpningsmedel är väl täckande, och det är inte möjligt att betala ersättning för efterlevnad av bestämmelserna. Därför innehåller programmet endast få åtgärder för enbart växtskydd. Bekämpningsmedel används på allt mindre arealer tack vare åtgärder i

programmet (ekologisk produktion, vallodling på kantzoner, naturvårdsåkrar). Metoder och incitament för bruk av alternativa växtskyddsmedel behövs också för jordbruksgrödor.

Arealen för grüngödslingsgrödor låg klart under det i programmet uppställda målet. På lermarkerna i södra Finland skulle grüngödsling ge mångsidigare växtföljder. Dessutom skulle effektivare återföring av näringsämnen till jorden ge bättre växtkraft genom tillskottet av organiskt material.

Åtagandena för skyddszoner låg klart över målet, men i Nyland, Egentliga Finland och Satakunta stämde skyddszonerna inte speciellt väl överens med översiktsplanerna.

Det tematiska målet för *EHFF* inbegriper ett brett spektrum av olika åtgärder, inklusive genomförande av den gemensamma fiskeripolitiken, insamling av fiskeridata, genomförande av den integrerade havspolitik, utbetalning av kompensation för säl- och skarvkonsumtion samt miljöinnovation.

Innovationsprogrammen för fiske ska bland annat stärka fiskbestånden, ge bättre avkastning och bidra till hållbart utnyttjande av fiskbestånden speciellt genom att förbättra förhållandena för fiskens naturliga förökning. Hållbart och ekonomiskt lönsamt fiske främjas genom kunskapsbaserad regionplanering och reglering.

Stödet till vattenbruket har starkt strategiskt fokus. Det operativa programmet ska bland annat hitta lösningar på de främsta problemen med recirkulerande vattenbruk samt göra traditionella fiskodlingsmetoder mer hållbara och miljövänliga med hjälp av bland annat fodertekniska lösningar (t.ex. "Östersjöfoder").

Inom *Ålands landsbygdsutvecklingsprogram* har det genomförts insatser vars preliminära syfte har varit att förbättra markskötseln och markens produktionsförmåga och markstruktur. Dessa insatser verkar även för en ökad koldioxidbindning i marken. De tematiska målen uppnås genom åtgärder för ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion, kompensationsbidrag och ersättning för icke-produktiva investeringar. Delmålen i resultatramen för 2018 avseende offentliga utgifter och den areal som ska ha förbindelser har uppnåtts (se avsnitt 2a).

Utvärderarnas bedömning är att arbetet pågår i rätt riktning och att fortsatt arbete behövs för att uppnå målet om stöd till biologisk mångfald och/eller landskapsvård genom naturbete. Utvärderingen har ansett det vara svårt att göra en bedömning av läget på Åland kopplat till klimatfrågan på grund av att unionsprioritering 5 inte har varit en del av programmet.

8. Att främja hållbara och kvalitativa arbetstillfällen och stödja arbetskraftens rörlighet

ESF-projekten inom *strukturprogrammet för Fastlandsfinland* ska skapa bättre förutsättningar för unga och personer med en svag ställning på arbetsmarknaden att få sysselsättning, stärka företagares och anställdas förmåga att hantera strukturförändringar samt minska könsdifferentieringen i arbets- och studiekarriärer. I ESF-projekten har det varit möjligt att nå ut till många unga, och speciellt multiprofessionella servicepunkter, som Navigatorn, har gett bra resultat genom att erbjuda individuell service till målgrupperna. Med hjälp av projekt har man också främjat integrationen av invandrare och

stärkt sysselsättningsberedskapen hos äldre. Dessutom har stöd till yrkesmässig rörlighet bidragit till det goda sysselsättningsläget. Särskilda projekt för att effektivisera Eures-insatserna har underlättat arbetskraftens internationella rörlighet. I Finland har inrikes rörligheten av hävd varit liten. Gällande att främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet är det viktigt att utvecklingsspåret inte bryts av och att övergångarna är smidiga.

Projekt som främjar kvinnors företagande och ledarskap har upplevts angelägna, medan antalet projekt som riktar sig speciellt till män inte har uppfyllt förväntningarna. Flera företag har deltagit i projekten. De mest lyckade projekten har varit riktade till en liten målgrupp och anpassade enkom för organisationen ifråga.

Per utgången av 2018 hade 162,4 miljoner euro betalats ut till projekt inom detta temaområde (mål 2018: 158,2 mn euro). Av de målgrupper som fastställts i programmets resultatram hade sammanlagt 27 492 arbetslösa eller personer under 30 år som står utanför arbetslivet (mål 2018: 8 562) och 12 058 personer över 54 år (mål 2018: 5 471) deltagit i projekten.

För *EJLFU*:s del påverkas målet genom nyetableringsstöd och investeringsstöd till företag utanför jordbruket. Målet gällande företag som beviljats stöd fastställs i landsbygdsprogrammets resultatram.

Målet för jordbruks- och affärsutveckling är 5 500 stödmottagande företag. Åtgärden innehåller följande två delåtgärder: nyetableringsstöd för annan verksamhet än jordbruksverksamhet i landsbygdsområden och stöd till investeringar för att skapa och utveckla annan verksamhet än jordbruk. Den planerade finansieringen är totalt 257 miljoner euro. Per utgången av 2018 hade 94 miljoner euro betalats ut för åtgärden och 166,0 miljoner euro av finansieringen hade bundits upp. Vid utgången av 2018 hade stöd beviljats till 1 358 projekt i 1 381 företag (25,1 % av målet).

Nyetableringsstöd har inom bioekonomiområdet beviljats till företag som ska inleda produktion eller serviceverksamhet samt utanför bioekonomiområdet till bland annat sektorer inom teknikindustrin. I landsbygdsområden har investeringarna riktats till många olika sektorer, framför allt till företag inom teknikindustrin och byggbranschen, turism- och restaurangbranschen samt produktion av förnybar energi. Eftersom effekten av stöden visar sig med en fördröjning kan man först efter programperioden bedöma om effekterna har varit bestående.

Med finansiering från socialfonden har långtidsarbetslösa personer på Åland erbjudits arbetsträning och -praktik i samarbete med Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. Vad gäller sysselsättningen och arbetsmarknaden påverkas denna emellertid av en rad externa faktorer, vilket gör det svårt enligt utvärderarna att bedöma de långsiktiga effekterna. Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen för dessa insatser.

9. Att främja social inkludering och bekämpa fattigdom och diskriminering

Det tematiska målet spelar en viktig roll i arbetet för att minska social ojämlikhet. Genom ESF-projekten har det varit möjligt nå ut till ett stort antal socialt utsatta personer med hjälp av åtgärder för att höja deras arbets- och funktionsförmåga. Enligt indikatorerna har man lyckats med detta. Social inkludering av olika målgrupper (t.ex. invandrare, missbrukare, personer med funktionsnedsättning och långtidsarbetslösa) har stärkts med hjälp av olika slags åtgärder och självhjälp. De har ökat målgruppernas egen aktivitet och möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och lindrat

upplevelserna av ekonomiska svårigheter. På grund av målgruppens beskaffenhet har det inte varit helt oproblematiskt att nå den. Åtgärder som bygger på inkludering, anpassning av tjänsterna, fokus på arbetslivet och tillräckligt långvarigt stöd har gett de bästa resultaten.

Medborgarorienterad stadsutveckling har ökat samhörigheten och delaktigheten, och civilsamhällesorganisationerna har varit aktiva i projekten. Till de goda resultaten har bidragit att projekten har utgått från lokala eller målgruppens behov.

Vid utgången av 2018 hade 77,7 miljoner euro betalats ut till projekt inom temaområdet (mål 2018: 67,3 mn euro). Av de målgrupper som fastställts i resultatramen deltog 5 910 personer som står utanför arbetslivet (mål 2018: 1 345 personer) och 10 325 långtidsarbetslösa (mål 2018: 3 698 personer).

Påverkan på det tematiska målet sker för EJLFU:s del genom utveckling av tjänster och samhällen på landsbygden samt Leaderarbetet. I landsbygdsprogrammets resultatram fastställs ett mål för Leadergruppernas täckning bland befolkningen.

Målet för åtgärden Utveckling av tjänster och samhällen på landsbygden är 500 stödmottagande projekt och den planerade finansieringen är 50 miljoner euro. Vid utgången av 2018 hade 22,5 miljoner euro betalats ut för åtgärden och 45,0 miljoner euro av finansieringen hade bundits upp. Vid utgången av 2018 hade stöd beviljats till totalt 139 projekt. Genom åtgärden hade vid utgången av 2018 finansierats nästan 2 900 projekt för bland annat anläggning av motionsspår, skateboardparker och konstgräsplaner samt för investeringar i basservice och infrastruktur. Största delen av dessa hade tilldelats finansieringen genom en Leadergrupp.

Enligt landsbygdsprogrammet ska Leaderverksamheten omfatta 550 företagsstödsprojekt och 3 000 utvecklingsprojekt. Vid utgången av 2018 hade finansiering beviljats 1 613 företagsprojekt och 2 727 utvecklingsprojekt. I Finland är Leadergrupperna väl nätverkade med varandra och de har också mer gemensam kommunikation. En arbetsgrupp för samhällsledd lokal utveckling främjade denna utveckling samt byggde kontakter från Leaderverksamheten och EJLFU till strukturfondsverksamheten. Leaderverksamhetens geografiska täckning omfattar i praktiken alla landsbygdsområden i Fastlandsfinland. Leader är ett viktigt verktyg för den lokalt inriktade landsbygdsutvecklingen genom att det arbetar i nära kontakt med det civila samhället och landsbygdsaktörerna, som byföreningar, andra organisationer och företag. Leaderverksamheten i den form som den realiserar i Finland förutsätter samarbete mellan olika aktörer, vilket bland annat har stärkt deltagandet och samarbetet i föreningar och kommuner.

Finansiering från socialfonden som möter det tematiska målet har hittills beviljats i Åland till projekt som riktar sig till grupper som utifrån de förhållanden som råder i landskapet identifierats som sårbara och riskerar marginalisering. Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen.

Utvärderingen visar att det krävs en rad olika åtgärder för att nå dessa grupper då behoven och tidigare kunskaper hos individerna ser mycket olika ut. I landsbygdsprogrammet har uppställts som mål att 100 procent av landsbygdsbefolkningen omfattas av lokala utvecklingsstrategier vilket utgör ett

delmål enligt resultatramen och som möter det tematiska målet. Den lokala utvecklingsstrategin omfattar hela Åland varmed målsättningen är uppnådd. Målsättningen för den offentliga finansieringen till projekten är likaså uppnådd.

Måluppfyllelsen för resultatramarna är presenterade under avsnitt 2a.

10. Investering i utbildning, yrkeskunskap och ett livslångt lärande

Investering i utbildning, yrkeskunskap och ett livslångt lärande ses i ESF-åtgärderna som ett sätt att svara på de föränderliga kompetensbehoven i arbetslivet. Arbetslivsorienteringen i utbildningarna säkerställs genom ett nära samarbete med arbetsplatser. På så sätt har det varit möjligt att ta hänsyn till de särskilda behoven inom bland annat sektorer som påverkas av tillväxt och strukturomvandlingar genom att erbjuda sådan utbildning till såväl sysselsatta som arbetslösa som motsvarar kraven i arbetsuppgifterna. I projekten har man fokuserat på att utveckla tjänster för övergångsfaserna (övergångarna mellan utbildningar eller från utbildning till arbete) samt förbättra de studerandes färdigheter för arbetslivet. Underrepresenterade gruppers deltagande i utbildning har främjats bland annat genom att beakta invandrarnas ökande antal. Likaså har man fokuserat på att ta fram nya undervisnings- och studiemetoder samt nytt innehåll i utbildningarna.

Med tanke på utbildning och sysselsättning har det viktigaste fokusområdet varit att förebygga avhopp från utbildning, vilket också förebygger social utslagning. Andra viktiga delområden har varit att stärka den digitala kompetensen hos sysselsatta samt att etablera nya företag och kooperativ.

Vid utgången av 2018 hade 162,4 miljoner euro betalats ut inom temaområdet (mål 2018: 158,2 mn euro). I enlighet med resultatramen deltog 21 127 personer som avlagt lägre eller högre grundnivå (mål 2018: 9 299) och 11 348 studiehandledare, karriärvägledare och övriga experter på handledningstjänster (mål 2018: 6 799).

För *EJLFU*:s del påverkas målet genom utbildning och informationsspridning. I landsbygdsprogrammet finns inga mål för dessa åtgärder. Intresset för utbildning och informationsspridning verkar ha minskat något till följd av en samarbetsinsats.

Utbildningen utgörs i en allt större omfattning av anpassad utbildning för en utvald målgrupp och det är motiverat att öka andelen av sådan utbildning. Företagare på landsbygden behöver stöd speciellt för ledarskapsfärdigheter, uppföljning av ekonomin, utveckling av förhandlingsfärdigheter och affärskompetens. Ju större gården är, desto viktigare är det att utveckla marknadsföringen och administrationen.

För kompetenshöjande åtgärder bland den sysselsatta arbetskraften på Åland har efterfrågan på programfinansiering i det åländska programmet med delfinansiering från ESF varit god.

Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen.

Utvärderingen visar att insatserna inom detta mål inte bara syftar till att höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens, utan också har bidragit till verksamhetens utveckling och konkurrensförmåga. Genomförandet av stödet till yrkesutbildnings- och

kompetensutvecklingsåtgärder inom Ålands landsbygdsutvecklingsprogram (EJFLU) möter behovet av livslångt lärande. Till åtgärden finns inte kopplat delmål i resultatramen.

c) En beskrivning av hur de europeiska struktur- och investeringsfonderna bidrar till [nya] relevanta landsspecifika rekommendationer.

I de landsspecifika rekommendationerna har inte lagts fram sådana väsentliga nya synpunkter som det är möjligt att påverka genom åtgärder från de europeiska investerings- och strukturfonderna.

d) En beskrivning av hur de förändrande utvecklingsbehoven har hanterats av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

Det har inte skett några förändringar i utvecklingsområdena i *strukturfondsprogrammet*. Även om betoningarna av utvecklingsbehoven kan ha varierat efter att partnerskapsöverenskommelsen tecknades har det inte funnits något behov av att justera programmet.

Det har inte heller skett några förändringar i utvecklingsområden som konstaterats gällande *EJLFU* eller *EHFF*.

Under 2017 gjordes en mindre omfördelning av programbudgeten (ESF) i det åländska strukturfondsprogrammet. En analys av utvecklingen på området visade fortfarande på ett behov av insatser för arbetslösa om än i mindre omfattning till följd av en sjunkande arbetslöshetsgrad och insatser för framtida mobilitet. Finansiering överfördes från målet Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden till målet Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens hos arbetskraften. Arbetsmarknaden på Åland är förhållandevis liten och beroende av extern rekrytering och problem kring matchning finns fortfarande inom vissa branscher.

(e) Endast för 2019 års rapport: en sammanfattande analys av uppgifterna i tabell 2 och en bedömning av anledningarna till att delmålen inte uppnåtts och av åtgärder som ska vidtas för att åtgärda detta.

Tabell 1: Stöd som använts till klimatförändringsmålen

Fond	A. Stöd som använts till klimatförändringsmålen i partnerskapsöverenskommelsen	B. Stöd som använts till klimatförändringsmålen (1)	Andel av stödet som använts i förhållande till partnerskapsöverenskommelsen (% B/A)
ESF	61 317 795,00	2 878 513,50	4,7 %
Eruf	164 420 159,60	60 829 220,10	37,0 %
Sammanhållningsfonden	-	-	-
EHFF	10 233 158,00	8 415 286,27	82,2 %
EJFLU	1 694 113 212,00	1 216 045 201,35	71,8 %
Totalt	1 930 084 324,60	1 288 168 221,22	66,7 %

⁽¹⁾ Kumulativa uppgifter i euro, på grundval av de stödberättigande utgifter som redovisats för kommissionen. Brytdatumet är den 31 december föregående år.

Tabell 2: Medlemsstatens bedömning av om delmålen uppnåtts

Program	Priorit ering	Fond (1)	Regionkategori (2)	Tematiskt mål (2)	Uppnådda delmål (ja/nej)	Unionsstöd
2014FI05M2OP001	1	Eruf	Mer utvecklade	1	JA	1 858 030,00
2014FI05M2OP001	1	Eruf	Mer utvecklade	3	JA	464 508,00
2014FI05M2OP001	2	ESF	Mer utvecklade	8	JA	641 942,00
2014FI05M2OP001	2	ESF	Mer utvecklade	9	JA	500 428,00
2014FI05M2OP001	2	ESF	Mer utvecklade	10	JA	1 359 772,00
2014FI06RDRP001	P2	EJFLU			JA	171 024 000,00
2014FI06RDRP001	P3	EJFLU			JA	217 560 000,00
2014FI06RDRP001	P4	EJFLU			JA	1 599 163 338,00
2014FI06RDRP001	P5	EJFLU			JA	41 328 000,00
2014FI06RDRP001	P6	EJFLU			JA	301 224 000,00
2014FI06RDRP002	P2	EJFLU			JA	2 577 966,00
2014FI06RDRP002	P3	EJFLU			JA	1 168 000,00
2014FI06RDRP002	P4	EJFLU			JA	15 419 934,00
2014FI06RDRP002	P6	EJFLU			JA	1 068 600,00
2014FI14MFOP001	1	EHFF			JA	13 245 433,00
2014FI14MFOP001	2	EHFF			JA	13 327 323,00
2014FI14MFOP001	3	EHFF			JA	30 018 085,00
2014FI14MFOP001	4	EHFF			JA	3 926 734,00
2014FI14MFOP001	5	EHFF			JA	6 770 524,00
2014FI14MFOP001	6	EHFF			JA	4 445 560,00
2014FI16M2OP001	1	Eruf	Mer utvecklade	3	JA	148 964 412,00
2014FI16M2OP001	1	Eruf	Mer utvecklade	4	JA	41 022 920,00
2014FI16M2OP001	1	Eruf	Yttre randområden eller glesbefolkade områden i Norden	3	JA	102 990 212,00
2014FI16M2OP001	1	Eruf	Yttre randområden eller glesbefolkade områden i Norden	4	JA	28 302 465,00
2014FI16M2OP001	2	Eruf	Mer utvecklade	1	JA	181 579 519,00
2014FI16M2OP001	2	Eruf	Mer utvecklade	4	JA	69 150 683,00

2014FI16M2OP001	2	Eruf	Yttre randområden eller glesbefolkade områden i Norden	1	JA	126 002 863,00
2014FI16M2OP001	2	Eruf	Yttre randområden eller glesbefolkade områden i Norden	4	JA	48 036 267,00
2014FI16M2OP001	3	ESF	Mer utvecklade	8	JA	235 084 733,00
2014FI16M2OP001	4	ESF	Mer utvecklade	10	JA	165 059 494,00
2014FI16M2OP001	5	ESF	Mer utvecklade	9	JA	100 036 057,00
2016FI16RFSM001	1	Eruf	Mer utvecklade	3		20 000 000,00

Samtliga delmål för 2018 för de europeiska investerings- och strukturfonderna har uppnåtts.

3. Åtgärder som vidtagits för att uppfylla förhandsvillkoren i partnerskapsöverenskommelsen (endast i 2017 års rapport) (artikel 52.2 c i förordning (EU) 1303/2013) *maxlength=10500*

4. Hur väl man har genomfört mekanismer för att säkerställa samordningen mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna och andra finansieringsinstrument på unionsnivå och nationell nivå samt med Europeiska investeringsbanken (EIB) (artikel 52.2 d i förordning (EU) nr 1303/2013) *maxlength=14000*

- a) En bedömning av genomförandet av den samordningsmekanism som fastställs i partnerskapsöverenskommelsen och, i tillämpliga fall, av eventuella problem som uppstått vid genomförandet.

Det eftersträvas komplementaritet mellan de europeiska investerings- och strukturfonderna för att uppnå en resultatgivande finansieringsstruktur. Projekten innehåller ofta element som lämpar sig för finansiering från flera av fonderna. Nationella och regionala bestämmelser, anvisningar och samordningsmekanismer säkerställer kompletterande funktion av fonderna och förhindrar dubbelfinansiering.

De europeiska investerings- och strukturfonderna har en gemensam internetportal på www.eurahoitus.fi, som innehåller information om aktuella händelser och länkar till sidor med detaljerad information om de enskilda programmen. Delegationen för förnyelse i regionerna, som statsrådet tillsatte den 7 december 2015, ansvarar på *central nivå* för samordningen och harmoniseringen av *de europeiska investerings- och strukturfondernas komplementaritet*. Delegationen ska tillsättas på nytt hösten 2019 (kandidatförslagen ska lämnas in senast den 16 augusti). Arbetet i delegationen leds av arbets- och näringsministeriet i nära samarbete med jord- och skogsbruksministeriet. Till delegationens uppgifter hör att på central nivå samordna strukturfondsärenden och åtgärder inom EJFLU och EHFF samt samordna fondernas åtgärder och nationella åtgärder. Delegationen samordnar även bedömningen av och rapporteringen om de

europiska investerings- och strukturfondernas sammantagna effekter och utarbetar förslag om bättre samordning och effektivitet av fondernas åtgärder till förvaltningsmyndigheterna och övervakningskommittéerna. Övervakningskommittéerna följer också upp läget i de olika programmen och frågeställningar kring samordningen.

Korsvis representation av fonderna i övervakningskommittéerna stärker samordningen och hjälper att sprida information om programmens resultat och flaskhalsar.

På regional nivå samordnas fondernas strategier i varje landskap av respektive landskaps samarbetsgrupp och speciellt i deras sekretariat som samordnar utvecklingsinsatserna i regionen.

NTM-centralerna är den största finansiären av de europeiska investerings- och strukturfondernas åtgärder. De ska organisera och samordna sin verksamhet så att det inte uppkommer dubbelfinansiering i de projekt som de finansierar (speciellt inom företagsfinansieringen). NTM-centralerna är också de främsta finansiärerna av stöden från ESF och EJLFU, vilket gör det möjligt att undvika dubbelfinansiering.

Landskapsförbunden svarar för den övergripande strategiska utvecklingen av sina områden samt bland annat för den allmänna utvecklingen av landskapet i samarbete med relevanta parter.

Landskapsförbundet ska också följa upp och evaluera utvecklingen i landskapets olika delar och utvecklingsinsatsernas effekter.

Målen för utvecklingen av landskapet fastställs genom ett fyraårigt landskapsprogram. Programmet innehåller utvecklingsmål som är baserade på landskapets möjligheter, behov, kultur och andra särdrag, en beskrivning av de för landskapsutvecklingen viktigaste projekten och andra väsentliga åtgärder samt en plan för finansiering av programmet. I Lapplands program ingår ett avsnitt om samekulturen. Vartannat år bereds en genomförandeplan för landskapsprogrammet, och planen ska godkännas av landskapets samarbetsgrupp. Genomförandeplanen innehåller de prioriteringar som finansieringen från strukturfonderna och annan finansiering för utveckling av regionen ska riktas till. Både landskapsprogrammet och genomförandeplanen utarbetas i samarbete med kommuner, statliga myndigheter samt sammanslutningar, organisationer och andra parter som deltar i regionutvecklingen. Avsnittet om samekulturen, som ingår i Lapplands program, bereds av sametinget.

Samordningsmekanismerna har inte evaluerats i förhållande till *EJLFU och EHFF*. Fonderna har inte implementerat finansiella instrument eller de europeiska investerings- och strukturfondernas stödformer. Detta har inte medfört några problem och med avseende på dessa fonder fortsätter verksamheten på det sätt som fastställs i partnerskapsöverenskommelsen.

De europeiska investerings- och strukturfondernas åtgärder samordnas också i förhållande till EU:s andra finansieringsinstrument (t.ex. Horisont 2020) genom att upprätthålla nära förhandlingskontakter på nationell och regional nivå.

b) I tillämpliga fall, en beskrivning av anpassade och nya samordningsmekanismer.

Finlands Eruf-delfinansierade garantiprogram för bättre tillgång till finansiering för tillväxtföretag kom igång efter att kommissionen godkände programmet den 26 maj 2016. De avtal som anknyter till programmets genomförande undertecknades i september 2016, med undantag för överenskommelsen om pantsättning som blev klar i december 2016. Inga garantier beviljades under 2016. Programmet Investors' Board, som består av röstberättigade representanter från ANM och Europeiska investeringsfonden, höll sitt första möte den 15 september. Kommissionen och Europeiska

investeringsbanken deltar som observatörer. Garantiprogrammets övervakningskommitté tillsattes genom ett beslut av statsrådet den 1 december 2016. Kommittén är gemensam med strukturfondsprogrammet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020. För garantiprogrammet tillsattes en utvärderingsgrupp och ett kommunikationsnätverk. Övervakningskommittén godkände urvalskriterierna och utvärderings- och kommunikationsplanering samt utsåg för programmet ett sekretariat som är gemensamt med strukturfondsprogrammet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020. Detta har säkerställt smidig samordning mellan de ERUF-delfinansierade programmen. För att samordningen ska fungera i praktiken är det viktigt att förvaltningsmyndigheten, Europeiska investeringsfonden, kommissionen och de myndigheter som beviljar företagsstöd inom ANM:s förvaltningsområde samt JSM kan samarbeta med de förmedlande bankerna. De olika aktörerna har täta kontakter med varandra.

Genom att antalet flyktingar ökade vidtog man också fler åtgärder för att säkerställa synergieffekterna mellan åtgärder som finansieras med nationella medel och EU-medel. I enlighet med Statens program för integrationsfrämjande låg fokus 2016–2019 på följande fyra målområden enligt programmet för statsminister Sipiläs regering:

1. Styrkorna hos invandrarnas egen kultur tas med för att stärka Finlands innovationsförmåga.
2. Främjandet av integrationen effektiviseras över förvaltningsområdesgränserna.
3. Samarbete mellan staten och kommunerna kring mottagandet av personer som får internationellt skydd främjas.
4. En öppen diskussion om invandringspolitiken uppmuntras, rasism tillåts inte.

I detta syfte tillsattes bland annat en *interministeriell samarbetsgrupp för integrationsfrämjande* som ska följa med invandring och asylsituationen överlag, inklusive förändringar i asylmottagandet samt beredningen och genomförandet av statens program för integrationsfrämjande.

Dessutom finns en *samordningsgrupp för integration* som består av representanter för ministerierna, kommunförbundet, Röda Korset, Social- och hälsoorganisationernas understödscentral samt EU-fonderna ESF/Eruf, AMIF, EAFRD och FEAD. Gruppen har senare kompletterats med förmedlande organ samt regionala samordnare för ESF-projektet för riksomfattande integration av invandrare. Samordningsgruppen ska säkerställa mer systematiska kontakter mellan de viktigaste intressenterna med tanke på finansiering av invandrarprojekten, skapa en helhetsbild av både EU-finansierade och nationellt finansierade projekt för integrationsfrämjande och utbyta synpunkter om hur finansieringen ska riktas in. Den utvidgade samordningsgruppen ordnade evenemanget Integration2018 där invandrare spelade en stor roll både som arrangörer och som medverkande.

Inga förändringar har gjorts i de samordningsmekanismer som anknyter till *EJLFU och EHFF*.

5. Genomförandet av det integrerade tillvägagångssättet vid territoriell utveckling eller en sammanfattning av de integrerade tillvägagångssätten baserade på programmen, inklusive vilka framsteg som gjorts när det gäller de prioriterade områden som fastställts för samarbetet

(artikel 52.2 e i förordning (EU) nr 1303/2013)

a) Allmän kommentar och bedömning. *maxlength=14000*

De europeiska investerings- och strukturfondernas integrerade regionala utveckling sker enligt följande arbetsfördelning som har visat sig vara fungerande.

b) En översikt av genomförandet av lokalt ledd utveckling. *maxlength=7000*

Samhällsledd lokal utveckling (CLLD=Community-led local development) finansieras i Finland genom *landsbygdsutvecklingsprogrammet*. Detta tillvägagångssätt är starkt förankrat i den finländska landsbygden. År 2016 firades Leaderverksamhetens 20 år i Finland. Under finansieringsperioden 2014–2020 finansierar landsbygdsprogrammet verksamheten i 54 lokala Leadergrupper som finns överallt på landsbygden. Inom fiskerinäringen finns tio lokala aktionsgrupper. Finansiering från strukturfondsprogrammet har använts till flera projekt för urban utveckling med civila aktörer.

En ny förvaltningsövergripande arbetsgrupp för samhällsledd lokal utveckling inledde verksamheten hösten 2017. Gruppen hade tillsatts av Landsbygdspolitiska rådet och stadspolitiska samarbetsgruppen i samråd. Arbetsgruppen ska främja och utveckla civilaktörsverksamheter som bygger på partnerskap och egenansvar i alla regioner och olika EU-fonder samt utreda möjligheterna till att stärka den samhällsledda lokala utvecklingen under följande EU-programperiod. Arbetsgruppen ska också bland annat öka samarbetet mellan de lokala stadsutvecklingsaktörerna, Leadergrupperna på landsbygden och fiskerigrupperna.

De åländska LAG-satsningarna har enligt utvärderarna över lag varit framgångsrika när det gäller att aktivera landsbygdsbefolkningen i de olika projekten, särskilt i vissa landsbygdskommuner har man involverat betydande delar av befolkningen i projekten. De av LAG-budgeten stödda aktiviteterna har emellertid tillsvidare inte gett något redovisat bidrag till landsbygdens arbetsplatsutveckling. Med tanke på Leader Ålands begränsade budget och huvudsakliga inriktning på lokal mobilisering snarare än kommersiellt inriktade satsningar bedömer utvärderarna resultaten så här långt som tillfredställande.

c) En översikt av genomförandet av integrerade territoriella investeringar. *maxlength=7000*

Av Eruf-finansieringen i strukturfondsprogrammet har 5 procent (ca 39,1 mn euro) anvisats till hållbar stadsutveckling som integrerade territoriella investeringar (ITI) i enlighet med artikel 7 i Eruf-förordningen. ITI-strategin har rubriken 6Aika – Öppna och smarta tjänster. Den har utarbetats och genomförs av Finlands sex största städer, nämligen Helsingfors, Esbo, Vanda, Uleåborg, Tammerfors och Åbo. Den offentliga finansieringen till hållbar stadsutveckling under programperioden 2014–2020 uppgår totalt till cirka 79 miljoner euro, av vilket 39,5 miljoner euro (50 %) är Eruf-finansiering och resten finansiering från kommunerna (33 %) och staten (17 %). Per utgången av 2018 hade Nylands förbund, som är finansierande myndighet för 6Aika, beviljat nästan 49 miljoner euro som offentlig finansiering till 33 6Aika-projekt och den totala offentliga finansieringen av de finansierade projekten uppgick till nästan 74 miljoner euro. På motsvarande sätt hade NTM-centralen i Tavastland, som är finansierande myndighet för ESF-projekt med anknytning till 6Aika, beviljat finansiering till 14 ESF-projekt vars totala offentliga finansiering uppgick till nästan 11 miljoner euro. ESF-finansieringen har inte öronmärkts specifikt i programmet utan landskapens samarbetsgrupper fattar beslut om inriktningen av ESF-finansieringen som en del av genomförandeplanen för landskapsprogrammet.

Tre av de ESF-finansierade projekten i 6Aika är omfattande spetsprojekt som förenar de sex städerna (öppna innovationsplattformar, öppna data och gränssnitt, samt öppen delaktighet och kundrelation) och två är samordningsprojekt. Dessutom har det genomförts 28 pilot- och försöksprojekt kring olika teman om hållbar stadsutveckling. Öppna innovationsplattformar är fysiska och virtuella miljöer för testning av nya tjänster och produkter i verklighetstroga omständigheter. Öppna data och gränssnitt skapar ett underlag för utformningen av nya tjänster och för verksamhetsutveckling. Öppen delaktighet och kundrelation handlar om utveckling av tjänsteinnovationer och kundprocesser i samarbete med det urbana samhället.

6Aika-strategin valdes till Finlands spetsprojekt då EU:s sammanhållningspolitik firade 30 år 2018.

d) En översikt av genomförandet av makroregionala strategier och havsområdesstrategier.

maxlength=7000

Vid utgången av 2018 hade det i *strukturfondsprogrammet* startat 1 541 Eruf-projekt och 160 ESF-projekt som förväntades åtminstone indirekt stödja strategin för Östersjöregionen. Den offentliga finansieringen för dessa Eruf-projekt uppgick till 396,1 miljoner euro (39 % av den offentliga finansieringen till samtliga Eruf-projekt) och för ESF-projekten till 110,6 miljoner euro (16 % av den offentliga finansieringen till samtliga ESF-projekt). Det klart viktigaste målet för Eruf-projekten inom Östersjöstrategin är stärkt global konkurrenskraft i regionen (73 % av finansieringen av Eruf-projekten för Östersjöstrategin), efterföljt av *EU:s strategi för Östersjöregionen bidrar till Europa 2020-strategin* (9 %) och *Förbättra samarbetet* (6 %). Av finansieringen för ESF-projekten för Östersjöstrategin hade 43 procent tilldelats målet *EU:s strategi för Östersjöregionen bidrar till Europa 2020-strategin* och 42 procent till målet att främja samarbetet.

Det för Eruf-projekten klart viktigaste prioriterade området i Östersjöstrategin var *att främja företagande och stärka de små och medelstora företagen*, som var det primära föremålet för 79 procent av projekten för Östersjön och för 70 procent av finansieringen för Eruf-projekt. Det näst viktigaste prioriterade området var *att dra full nytta av regionens potential när det gäller forskning och innovation* (9 %/12 %). I ESF-projekten som bidrar till Östersjöstrategin var innovativ utbildning och utveckling av ungdomen det viktigaste prioriterade området för 49 procent av projekten (54 % av den offentliga finansieringen), och det näst viktigaste var att förbättra och främja människors hälsa, inklusive de sociala dimensionerna (26 % och 26 %).

Målen och de prioriterade områdena har en inriktning varigenom den uttalade fokuseringen i strukturfondsprogrammet begränsar programmets möjligheter att påverka genomförandet av Östersjöstrategin i hela dess omfattning. Å andra sidan är finansieringen från programmet till de nuvarande starka prioriterade områdena mycket betydande på regional nivå. Under innevarande programperiod är det lättare att följa med projektens inverkan på Östersjöstrategins mål och prioriterade områden än under föregående period, eftersom genomförarna ska för uppföljningen specificera om projektets effekter är direkta eller indirekta. Dessutom kan indirekta effekter anges för högst tre prioriterade områden.

År 2016 lanserades ett samarbetsnätverk för de myndigheter som förvaltar Eruf-finansieringen i de nationella programmen i Östersjöregionen. Nätverket intensifierade sin verksamhet under 2018 i syfte att stimulera etableringen av nätverk mellan de nationella Eruf-projekten i Östersjöregionen. Till

exempel i nätverket för miljöteknikprojekt som kartlägger nya marknadsområden deltar två projektaktörer från Finland.

ESF-Östersjönätverket fortsatte sin verksamhet som inleddes 2011. Nätverket ordnar varje år möten och seminarier samt exkursioner till projekt. De viktigaste temana är ungdomsarbetslöshet och deltagande, och de är länkade till tematiska nätverk i ESF:s internationella samarbete.

I vardera fonden försvåras etableringen av samarbete av skillnaderna i projektkulturer och programstrukturer i medlemsländerna. Under nästa programperiod kommer man att ta itu med denna problematik och bland annat harmonisera program så att samarbetet mellan projekten blir enklare att administrera. Harmoniseringsinsatserna kommer att utgöra en väsentlig del av de två nätverkens verksamhet 2019. Arbetet i nätverken försvåras också av att en del av länderna i Östersjöregionen saknar tillräckliga personresurser för att aktivt kunna delta i nätverkssamarbetet. Det finns planer för effektivisering och strukturering av verksamheten.

<http://www.rakennerahastot.fi/sv/itameri-strategia>

Många av åtgärderna i *landsbygdsutvecklingsprogrammet* arbetar för målen i EU:s Östersjöstrategi. Ett av strategins tre tyngdpunktsområden är att rädda den marina miljön. Till detta mål bidrar bland annat miljöersättning till jordbruken och olika miljövårdsprojekt för bland annat recirkulering av näringsämnen samt företagsstöd. Dessutom finansieras internationellt samarbete från landsbygdsprogrammet, vilket inbegriper främjande av Östersjöstrategins mål.

EHFF:s mål är att stödja en hållbar och smart tillväxt i fiskeriekonomin, främja skydd och hållbar förvaltning av marina resurser samt bidra till samarbetet mellan myndigheter och aktörer i Östersjöregionen. Inom utveckling av vattenbruket fortsätter Östersjösamarbetet med fokus på hållbart vattenbruk. Mer internationellt samarbete mellan aktörerna och myndigheterna gör det också möjligt att höja hävstångseffekten av fondens resurser och effektivare sprida information i Östersjöregionen. Genom programmet är det möjligt att stödja åtgärder som stärker den nationella samordningen och samarbetet inom havspolitik. Från programmet är det också möjligt att finansiera ett bredare dataunderlag för planeringen på havsområden, utveckling av planeringsmetoderna och genomförande av de åtgärder som behövs. Genom åtgärden är det möjligt att finansiera en utökning av dataunderlaget för en hållbar användning av de marina resurserna och främja genomförandet av direktivet om en marin strategi.

e) Avseende artikel 15.2 a iii i förordning (EU) nr 1303/2013 – en översikt av genomförandet av det integrerade tillvägagångssättet för att hantera särskilda behov i de områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller social utestängning. *maxlength=7000*

- En beskrivning av de åtgärder som vidtagits för att hantera de särskilda behoven i de områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering eller social utestängning.
- En beskrivning av vilka resultat som uppnåtts vad gäller hantering av behoven i dessa geografiska områden/målgrupper.

(Frågan behandlas/beskrivs inte i partnerskapsöverenskommelsen.)

- f) En översikt av genomförandet av åtgärder för att hantera demografiska utmaningar i områden med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar. *maxlength=7000*

Östra och norra Finland är sådana nordliga områden med allvarliga och permanenta naturbetingade och demografiska nackdelar som avses i artikel 174 i Lissabonfördraget. Dessutom hör den nordligaste delen av södra och västra Finland, det vill säga Saarijärvi-Viitasaari ekonomiska region, till de glest befolkade områdena i Finland som definieras i Finlands anslutningsfördrag med EU. Eruf-finansieringsramen i strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland består till 40 procent av särskilda anslag till glesbygden i östra och norra Finland (den offentliga finansieringen uppgår totalt till 610,6 mn euro). Vid utgången av 2018 hade 410,1 miljoner euro av finansieringsramen reserverats för projekt och 194,9 miljoner euro hade betalats ut. Eftersom hela NUTS2-området i östra och norra Finland omfattas av särskild finansiering och får dessutom Eruf-stöd för utvecklade regioner har projekt med särskild finansiering fokuserats till glesbygdsområden utanför urbana regioner. Strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland innehåller dessutom det särskilda målet "Förbättra trafik- och logistikförbindelser som är viktiga för små och medelstora företag" som riktas endast till östra och norra Finland. Inom målet, som möjliggör små infrastrukturprojekt, hade före utgången av 2018 lanserats 42 projekt för vilka hade reserverats 47,7 miljoner euro i offentlig finansiering.

Åtgärder inom *landsbygdsprogrammet* är avsedda för att påverka miljön och levnadsförhållandena på landsbygden och speciellt i glesbygdsområden. Miljökonsekvenserna beskrivs närmare i avsnitt 2b. En bedömning av landsbygdsprogrammets regionalekonomiska konsekvenser färdigställs under 2019.

6. Åtgärder som vidtagits för att öka kapaciteten hos medlemsstaternas myndigheter och stödmottagarna när det gäller att förvalta och använda de europeiska struktur- och investeringsfonderna (artikel 52.2 f i förordning (EU) nr 1303/2013) *maxlength=14000*

Förvaltningsmyndigheten har med hjälp av det tekniska stödet från *strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland* årligen ordnat utbildning och arbetsmöten för de förmedlande organen (landskapsförbunden, NTM-centralerna, SHM och Business Finland). Utbildningen har ordnats som fysiska möten, video-/skype-konferenser och webbsändningar eller olika kombinationer av dessa. Utbildningarna har handlat om bland annat projekturval, verifiering av utgifter, upphandlingsförfaranden och statsunderstöd samt indikatorerna och utfallet för de fastställda målen. Utbildningen i bedrägeribekämpning kommer att fortsätta. Myndigheterna kan också senare använda sig av mötesmaterialet (inkl. inlägg) som läggs ut på strukturfondernas webbplats. Styr- och kontrollbesöken till de förmedlande organen spelar också en viktig roll med avseende på att upprätthålla och höja kompetensen hos dem. Förvaltningsmyndigheten har också en organisationsbrevlåda dit de förmedlande organen kan skicka tolkningsfrågor gällande genomförandet. Förvaltningsmyndigheterna ska stå i nära kontakt med strukturfondsmyndigheterna för att bättre kunna svara på de förmedlande organens önskemål och stödja deras kompetensutveckling. De ovan nämnda åtgärderna bidrar bland annat till enhetliga tolkningar och spridning av god administrativ praxis.

De förmedlande organen har också ordnat rådgivning, utbildning och informationsmöten för de sökande och projektansvariga. Anvisningar till sökande och projektansvariga har tagits fram om bland annat ifyllande av projektansökningar och ansökningar om utbetalning samt om insamling och registrering av indikatordata i systemen, liksom om upphandlingsprocesser och kommunikation. Enligt de förmedlande

organen har detta haft en stor positiv effekt på projektansökningarnas kvalitet och behovsfokus. För att säkerställa uppfyllelsen av indikatormålen har man betonat indikatorernas betydelse och spårbarhet vid bedömningen av ansökningarna. Det uppstår fortsättningsvis problem med tolkningen av indikatorerna och uppföljningsdata måste korrigeras bland annat på grund av missförstånd. Finansiären kan främja projektens resultat ännu efter att ansökningen har lämnats in.

Den viktigaste informationskanalen för Finlands strukturfondsprogram och garantiprogrammet till såväl de förmedlande organen som de sökande och projektansvariga är webbplatsen www.strukturfonder.fi. Webbplatsen har cirka 10 000 besökare varje månad. Information och kommunikation sker också via sociala medier (Facebook, Twitter, YouTube). För strukturfondsmyndigheterna finns dessutom ett extranät som innehåller allt relevant material och alla relevanta anvisningar för verksamheten. Strukturfondernas nationella kommunikationsnätverk sammanträder regelbundet och ordnar workshopar enligt behov.

Genom åtgärder i *programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020* har man arbetat för att förbättra stödmottagarnas färdigheter. En stor del av detta består av utbildning och rådgivning. Viktiga faktorer i detta är – utöver de anvisningar och den utbildning som tillhandahållits av den nationella förvaltande och utbetalande myndigheten – även landsbygdsnätverkets breda verksamhet. Inrättandet av det nationella landsbygdsnätverket inleddes hösten 2014 genom en öppen rekrytering av först en ledare för nätverket och sedan de övriga medarbetarna. På så sätt kunde enheten för landsbygdsnätverket starta i början av 2015, omedelbart efter att kommissionen hade godkänt det nya programmet för utveckling av landsbygden. Landsbygdsnätverkets struktur ändrades också så att ledningsgruppen inte längre har representanter för alla intressentorganisationer, utan nätverkets mål genomförs i temporära arbetsgrupper. Till ledningsgruppen rekryteras genom öppen ansökan ordföranden för 2–4 viktiga teman med avseende på programmets mål. Ordförandenas mandattid är två år. De sammanställer en expertarbetsgrupp på respektive område och arbetsgruppen fattar självständigt beslut om hur det ska främja målen inom det specifika temat. Fiskerinätverket för EHFF har inrättats i anslutning till landsbygdsnätverket. Detta tillvägagångssätt har bidragit till nätverkens kostnadseffektivitet och synergieffekterna mellan EJLFU och EHFF. Fiskerinätverket ska främja hela fondens verkställighet. Nätverkens uppgifter omfattar att planera och ordna utbildning, seminarier och andra evenemang, främja etablering av interna och externa nätverk för fiskeri och havspolitik, delta i internationella evenemang och nätverk samt informera och kommunicera om fiskeri och blå bioekonomi.

Landsbygdsnätverket omfattar de viktigaste aktörerna som genomför programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland och landsbygdsutvecklingsprogrammet för Åland. Nätverket informerar om utvecklingsprogrammen och ordnar evenemang som anknyter till dem, sprider information om bästa praxis i programmen och arbetar för landsbygdsaktörernas internationalisering.

Kommunikationen sköts i praktiken av en kommunikationsgrupp med representanter för programkommunikationen vid jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket och nätverkstjänsterna. Gruppen samarbetar med det riksomfattande kommunikationsnätverket och speciellt med kontaktpersonerna för kommunikationsprojekten och kommunikationen.

Arbete med att bygga upp kommunikationsnätverket inleddes redan under föregående programperiod. Meningen är att den riksomfattande kommunikationen ska få information från hela landet, att det riksomfattande kommunikationsmaterialet ska ge fördel till så många som möjligt och att det inte ska utföras överlappande arbete. År 2016 var i många avseende den bästa tiden för kommunikationsnätverket, genom att praktiskt taget alla områden hade aktiva kommunikationsprojekt och ett rekordantal personer deltog i kommunikationsnätverket.

Information om möjligheterna i landsbygdsprogrammet sprids aktivt på landsbygd.fi. För dem som söker stöd ordnas informations- och utbildningsmöten.

Ålands landskapsregering är förvaltande myndighet för strukturfonderna (Eruf/ESF) och landsbygdsfonden (EJFLU). För fiskerifondens del (EHFF) fungerar landskapsregeringen som en regional förvaltningsmyndighet för den åländska delen av fiskeriprogrammet. All myndighetsinformation finns samlad under en hemsida på <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/finansiering/landskapets-eu-program>. Det har vidare möjliggjort samordning av administrativa rutiner och förfaranden (se avsnitt 7).

7. Åtgärder som vidtagits och framsteg som gjorts för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna (artikel 52.2 g i förordning (EU) nr 1303/2013) *maxlength=14000*

I Eruf- och ESF-projekten i *strukturfondsprogrammet* används huvudsakligen förenklade kostnadssystem. I Eruf var deras andel vid utgången av 2018 cirka 65 procent av antalet projekt, och i ESF-projekten var andelen än större: 91 procent. Fokus har legat på fast procentsats (flat rate) i olika tillämpningar, medan projekt som betalas en klumpsumma (lump sum) har stannat på mindre än 10 procent i bägge fonderna. Förenklade kostnadssystem har bidragit mycket till att minska den administrativa bördan för de förmedlande organen och projektförvaltarna. Omfattande användning av förenklade kostnadsalternativ har gjort det möjligt att handlägga ansökningarna om utbetalning betydligt snabbare än inom den fastställda maximifristen på 90 dagar. Jämfört med föregående programperiod är detta en betydande förändring. Administrationen av strukturfondsprogrammet sköts i ett decentraliserat webbbläsarbaserat system som består av följande fyra komponenter: datasystemen EURA 2014, Tuki 2014 och Eval samt tjänsten ESR Henkilö. Den administrativa bördan för stödmottagarna har minskat under innevarande programperiod genom att all ärendehantering i EURA 2014 numera sköts helt elektroniskt. Det har minskat mängden arbete som krävs för hantering och utskick av pappersdokument, förenklat dokumenthanteringen, effektiviserat processerna och ökat informationens tillförlitlighet.

Även inom *landsbygdsutvecklingsprogrammet* lämnas en stor del av ansökningarna om stöd och utbetalning samt av övervakningsdata in i elektronisk form. Elektronisk inlämning användes vid 56–100 procent av stödansökningarna, 21–100 procent av ansökningarna om utbetalning och 90–100 procent av övervakningsdata. Elektroniska ansökningar om utbetalning i företagsprojekt infördes först den 19 september 2016. Andelen elektroniska ansökningar om utbetalning, exklusive företagsprojekt, var 68–100 procent.

Av de förenklade kostnadssystemen har man i landsbygdsprogrammet tagit i bruk procentuell ersättning (flat rate) Tillvägagångssättet har varit ändamålsenligt och det har fungerat bra. Det har blivit populärt bland stödmottagarna eftersom det förenklar processen med utbetalningsansökningar. Procentuell ersättning har tillämpats i cirka 70 procent av besluten om projektstöd.

I motsats till de ursprungliga planerna har det likväl inte tillsvidare varit möjligt att använda enhetsbelopp (lump sum) i EJFLU, eftersom kommissionen inte har godkänt samma förfarande för enhetsbelopp som redan används i Eruf och ESF. Kommissionen har krävt att alla kostnader som inom EJFLU betalas som ett enhetsbelopp ska specificeras och kostnaderna ska verifieras av en extern part och antecknas i programdokumentet, medan kostnaderna i strukturfonderna definieras för varje fall separat i samband med projektbeslutet. Det går inte att på förhand fastställa projektkostnaderna i projektdokumentet på ett realistiskt eller kostnadseffektivt sätt på grund av den stora variationen i projektens omfattning, karaktär

och geografiska målområde. Att fastställa kostnaderna i programdokument skulle innebära att enhetsbelopp kan användas i ytterst få fall och det gynnar inte nydanande projekt.

I EJLFU har man infört temaprojekt som en ny projekttyp där små aktörers små projekt samlas under ett paraplyprojekt. Detta tillvägagångssätt har förenklat projektadministrationen för små aktörer och minskat antalet enskilda projektbeslut. Lederverksamhetens administration har också förenklats genom att koncentrera besluten om verksamhetsanslag till de lokala aktionsgrupperna till Landsbygdsverket och styra ansökningarna om utbetalningar till Leaderfinansierade projekt och företagsstöd direkt till NTM-centralerna, varigenom handläggning i den lokala aktionsgruppen inte behövs. De nya tillvägagångssätten torde göra processerna smidigare under programperioden.

Inom EHFF används de förenklade kostnadssystemen schablonfinansiering, klumpsummor och standardiserade enhetskostnader. Speciellt schablonfinansiering har varit ett behövligt förfarande som används mycket. Stödmottagarna behöver inte heller lämna in enskilda kvitton för utbetalning av stödet (utom på separat begäran), vilket har förenklat både ansökan om och utbetalning av stöden. I fråga om ansökan om stöd från fonden uppmanas de sökande att använda e-kontakt, vilket största delen av de sökande numera gör. Stöden beviljas i datasystemet.

Myndighetsinformation kring stödhanteringen av de åländska programmen finns idag koncentrerad till en gemensam hemsida. För att förenkla administrationen för stödmottagarna gällande projektstöd fastställde Ålands landskapsregering den 21 april 2015 regler för stödberättigande kostnader med möjligheten att använda förenklade kostnadsmodeller. Landskapsregeringens beslut är tillämpliga på projektfinansiering inom strukturfonderna, havs- och fiskerifonden samt landsbygdsfonden. Modellen med schablonkostnader uträknat på de direkta personalutgifterna (15 % för regionalfonden och 40 % för socialfonden) har tillämpats på 77 procent av de stödberättigande utgifterna inom regionalfonden och 62 procent av de stödberättigande utgifterna inom socialfonden. Därutöver har möjligheten att tillämpa klumpsumma använts för en förstudie och ett huvudprojekt med finansiering från socialfonden (0,48 %). Modellen med enhetskostnad har ännu inte tillämpats.

Inom Ålands landsbygdsutvecklingsprogram tillämpas förenklade kostnadsalternativ i form av en klumpsumma vid start av företag (startstöd) samt arealbaserade enhetskostnader, artikel 67.5 e i förordning (EU) nr 1303/2013. Den planerade andelen av utgifterna med förenklade kostnadsalternativ i förhållande till den finansiella ramen i operativprogrammet är 75,18 procent. Vid utgången av 2018 var 52,75 procent av verkställda utgifter täckta med förenklade kostnadsalternativ (källa: SFC årlig genomföranderapport).

Modellen med schablonkostnader på direkta personalutgifter har inte tillämpats inom landsbygdsprogrammet.

8. Partnersnas uppgifter i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1303/2013 i genomförandet av partnerskapsöverenskommelsen (artikel 52.2 h i förordning (EU) nr 1303/2013) *maxlength=21000*

- a) En beskrivning och bedömning av utvalda partners uppgift vid utarbetandet av framstegsrapporten, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsen.

Nätverket för delegationen för förnyelse i regionerna behandlade framstegsrapportens utkastversion på sitt möte den 20 augusti 2019. Då hade nätverkets medlemmar möjlighet att lämna synpunkter på rapporten.

Framstegsrapporten lämnades dessutom den 30 augusti 2019 för kännedom och för kommentarer till övervakningskommittén och sekretariatet för *Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020* och *Finlands garantiprogram för bättre tillgång till finansiering för tillväxtföretag*.

För EJLFU:s del informerades övervakningskommittén om att framstegsrapporten kommer att utarbetas utifrån den rapport som kommittén godkänner och att framstegsrapporten lämnas kommittén till kännedom. Samma förfarande tillämpades för EFFF:s del, så att förvaltningsmyndigheten gavs befogenhet att lämna de erforderliga uppgifterna till arbets- och näringsministeriet.

På vårmötet 2019 behandlade de åländska programmens gemensamma övervakningskommitté för strukturfonderna och landsbygdsfonden materialet till framstegsrapporten i samband med godkännande av de årliga genomföranderapporterna och programmens utvärderingar.

- b) En beskrivning och bedömning av utvalda partners delaktighet i genomförandet av program, inklusive deltagande i programmens övervakningskommittéer.

Övervakningskommittén för *strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland* tillsattes den 8 maj 2014. Övervakningskommittén består av representanter av de relevanta ministerierna, NTM-centralerna och landskapsförbunden samt de viktigaste arbetsmarknads- och näringslivsorganisationerna, miljöorganisationerna och jämställdhetsorganisationerna. Kommittén sammanträder i princip två gånger om året för att följa upp programmets genomförande och vid behov ge styrande rekommendationer för programmet. Kommittén tillsatte på sitt sammanträde den 13 juni 2014 ett sekretariat som bereder, föredrar och verkställer ärenden. Per utgången av 2018 hade övervakningskommittén sammanträtt totalt 11 gånger.

Landskapens samarbetsgrupper spelar en viktig roll i att verkställa partnerskapet. I samarbetsgrupperna medverkar flera av de viktigaste intressenterna i landskapen (utöver den kommunala och statliga sektorn även de centrala intresseorganisationerna), varigenom dessa kan göra sig hörda i frågor gällande tilldelningen av medlen. Samarbetsgrupperna tar ställning till strukturfondernas verksamhet. Grupperna följer upp programmets genomförande, samordnar det på det strategiska planet med övriga utvecklingsinsatser och drar upp riktlinjer bland annat genom att fastställa urvalskriterier för de enskilda landskapen. Dessutom behandlar grupperna de för landskapet viktigaste utvecklingsfrågorna, projekten och idéerna. Strategisk samordning verkställs framgångsrikt också av samarbetsgruppens sekretariat samt i vissa landskap av projektgrupper bestående av endast finansieringsexperter från landskapsförbundet och NTM-centralen. Samarbetsgruppen anlitar vid behov experter. Samarbetsgruppen har i varje landskap ett sekretariat som bistår gruppen i dess arbete. Civilsamhällesorganisationer och arbetsmarknadsorganisationer har också kopplats in i att genomföra projekt. Med avseende på enskilda

projekt har förvaltningsmyndigheten rekommenderat att projektens styrgrupper bör innehålla experter från många olika områden med anknytning till den praktiska verksamheten.

Strategin, fokuseringen av finansieringen, åtgärdsurvalet och innehållet i åtgärderna i *programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020* togs fram av beredningsgrupper med bred representation. I grupperna fanns deltagare från samtliga samhällsintressenter som omfattades av programmet. Arbetsgrupperna för beredning av kompensationsbidrag, företagsstöd för landsbygden och stöd för regional utveckling, strukturstöd till jordbruket, riskhanteringsåtgärder för jordbruket och miljöstöd för jordbruket tillsattes den 27 april 2011.

Strategigruppen för landsbygdsutveckling tillsattes den 22 december 2011. Gruppen bestod av representanter för Landsbygdsverket, de regionala närings-, trafik- och miljöcentralerna, landskapet Åland, Lantbruksekonomiska forskningsanstalten (nuv. Naturresursinstitutet), producentorganisationerna (MTK och SLC), Företagarna i Finland, Pellervo ekonomiska forskningscentral, Finlands Kommunförbund, Leadergrupperna och Finlands naturskyddsförbund samt ministerier (FM, ANM, MM, JSM). Strategigruppen skulle bland annat utarbeta förslag till en strategi för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland under programperioden 2014–2020 samt till nationell partnerskapsöverenskommelse med Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (landsbygdsfonden) för beredning enligt unionsbestämmelserna av program för landsbygdsutveckling för den programperiod som inleddes 2014. Gruppen representerade det nationella partnersamarbete som krävs för finansiering från landsbygdsfonden.

Offentligt samråd om utkastet till program för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 ordnades 23 maj–25 juni 2013. Alla hade möjlighet att yttra sig om utkastet. Sammanlagt lämnades över 100 yttranden.

Övervakningskommittén för programmet tillsattes den 8 januari 2015. Övervakningskommittén består av representanter för myndigheterna och de förmedlande organen samt för de partner som avses i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 (gemensamma fondförordningen). Kommitténs medlemmar representerar en jämn fördelning av centralförvaltningen, det civila samhället och regionförvaltningen. Eftersom strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland genomförs på hela fastlandet har man i kommitténs sammansättning eftersträvat att samtliga regioner är representerade. Kommitténs medlemmar kommer från Livsmedelssäkerhetsverket, Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, producentorganisationerna, Företagarna i Finland, Finlands näringsliv, fackförbunden, rådgivningsorganisationer, ungdomsorganisationer, kommunerna, Byaverksamhet i Finland rf, djurskyddsorganisationerna, Leadergrupperna, landskapsförbunden samt ministerierna (FM, ANM, MM och JSM). Information om kommitténs medlemmar samt dagordningarna och protokollen för kommitténs möten finns på landsbygd.fi.

Övervakningskommittén sammanträder i princip två gånger om året. Kommittén godkänner bland annat justeringar i programmet och årsrapporterna. På varje sammanträde diskuterar kommittén också aktuella ärenden om landsbygdsnätverket och kommitténs medlemmar har möjlighet att påverka verksamheten i landsbygdsnätverket och nätverkets styrgrupp. Per utgången av 2018 hade övervakningskommittén för programperioden 2014–2020 sammanträtt 10 gånger. Deltagandet har varit aktivt och diskussionen har varit livlig. Medlemmarna har varit mycket engagerade i sin uppgift.

Under programmet har det ordnats flera utbildningar och seminarier om programmets fokusområden för samarbetsparter, intressenter och stödmottagare. Utbildningarna och evenemangen sedan 2014 räknas upp på landsbygd.fi. Landsbygdsverket ordnar också utbildning för myndigheterna enligt behov.

Landsbygdsnätverket ska främja samarbetet och informationsutbytet mellan parterna i nätverket. En styrgrupp som tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet styr verksamheten i nätverket och drar upp riktlinjerna för den. Meningen var att göra landsbygdsnätverkets verksamhet mångsidigare jämfört med föregående period och aktivera intressenterna mer i verksamheten. I detta syfte inrättades arbetsgrupper för varje tema inom styrgruppen.

Per utgången av 2018 har det funnits sammanlagt sex arbetsgrupper i landsbygdsnätverket. Temagrupperna för miljö och klimat, innovationer, ungdomar samt entreprenörskap och näringar var verksamma 2015–2016. Temagrupperna för landsbygdens välfärd och framtidens landsbygdsföretag var verksamma 2017–2018. Under 2018 söktes teman för nya grupper, och de nya grupperna för framtidens producenter och smarta byar inleder verksamheten i början av 2019. Temagruppernas ordföranden har varit medlemmar i styrgruppen åtminstone under den tid som gruppen varit verksam.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 23 mars 2012 en arbetsgrupp för beredning av *EHFF:s* operativa program för Finland 2014–2020. I gruppen ingår representanter för bland annat fiskerinäringsar, miljöorganisationer, forskning samt för fiskeri- och miljöförvaltningen. För att stödja beredningen av de havspolitiska åtgärderna i det operativa programmet tillsattes den 6 februari 2013 ytterligare en arbetsgrupp med representanter för de ministerier som är delaktiga i havspolitiken samt för Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet.

Det operativa programmet genomförs i nära samverkan med de övriga myndigheterna och exempelvis i övervakningskommittén finns många representanter för olika ministerier och myndigheter.

Vid verkställandet av det operativa programmet görs samarbetsparter delaktiga i större helheter, utöver arbetet i övervakningskommittén: bland annat beredningen av innovationsprogrammen skedde på en bred bas i olika arbetsgrupper och tillställningar.

Samarbetsparternas representanter får lämna synpunkter under programmets framsyns- och analysprocess, varmed synpunkterna kan integreras i den strategiska planeringen av programmet.

Övervakningskommittén för *EHFF:s* operativa program för Finland sammanträder två gånger om året. Kommittén höll sitt första sammanträde den 4 maj 2015. Per utgången av 2018 hade kommittén sammanträtt åtta gånger.

För Ålands strukturfonds- och landsbygdsutvecklingsprogram har en gemensam övervakningskommitté tillsatts. Kommitténs sammansättning representerar programmets partnerskap. Den består av regionala och behöriga lokala och andra myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, relevanta företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för social delaktighet, jämställdhet och icke-diskriminering.

Kommittén sammanträder i regel två gånger per år och har sammanträtt sammanlagt tio gånger under 2015–2018. Övervakningskommittén arbetar enligt en överenskommen och fastställd arbetsordning. Kommittén har godkänt en kommunikationsstrategi i enlighet med vilken kommittén årligen fått ta del av genomförda och planerade informationsåtgärder. Urvalskriterier, ett verktyg för att välja ut insatser för programfinansiering har godkänts av kommittén. Övervakningskommittén har även godkänt

programändringar, utvärderingsplaner, utvärderingsrapporter och förvaltningsmyndighetens årliga genomföranderapporter.

9. En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits när det gäller tillämpningen av de övergripande principerna och politiska målen för genomförandet av de europeiska investerings- och strukturfonderna (artikel 52.2 i i förordning (EU) nr 1303/2013)

maxlength=14000

- a) En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits när det gäller tillämpningen av de övergripande principerna, för att säkerställa att dessa principer främjas och övervakas i de olika typerna av program, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsens innehåll:

1) Jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Finlands grundlag, diskrimineringslagen och lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män fastställer ramarna för jämlikhet och icke-diskriminering. Det innebär att dessa likabehandlingsfrämjande synpunkter ska beaktas i all myndighetsverksamhet och i tillämpliga delar vid valet och genomförandet av de europeiska investerings- och strukturfondernas projekt. Jämställdhet beaktas bland annat i sammansättningen av programmets övervakningskommittéer.

I *strukturfondsprogrammet* har jämställdhetsaspekten beaktats väl i ESF:s prioriteringar. Av arbetslösa har andelen män alltid varit något större än andelen kvinnor, medan kvinnors andel är större av personer som står utanför arbetslivet. Genom projekten har man tagit fram modeller för att förbättra möjligheterna att sysselsätta speciellt långtidsarbetslösa män. I praktiken är män dessvärre mindre villiga att ta del av tjänsterna jämfört med kvinnor, vilket avspeglas i projektens resultat. Som jämställdhetshöjande insatser har man bland annat genomfört projekt som korsar hävdvunna kvinno- och mansdominerade jobb.

De projekt i vilka jämlikhetsaspekterna och icke-diskriminering är väl integrerade får en poängfördel vid ESF:s projektutvärdering utifrån särskilda urvalskriterier. Integrering av jämställdhet är en av de aspekter som tas upp i förhandlingarna med de projekt som godkänts för finansiering. Temat tas också upp vid projektens startutbildning och dess betydelse betonas i anknytning till uppföljningsrapporteringen.

Jämställdhet står i fokus speciellt i det särskilda målet 8.1 som syftar till att bland annat motverka utslagning bland män, stödja kvinnliga företagare och utveckla verktyg för att bryta könssegregationen på arbetsmarknaden. Alla förmedlande organ har ändå inte fått tillräckligt med projekt inriktade på män inom det särskilda målet. Det kan delvis bero på att projekt för män också har genomförts inom andra särskilda mål.

Jämställdhetsintegrering har inte varit det viktigaste målet för *Eruf-projekt*. Många sökande anser att frågan om jämställdhet på ansökningsblanketten är mindre relevant. Ofta är svaren på frågan väldigt generella. Jämställdhetsaspekterna i de planerade åtgärderna beskrivs endast sällan i ansökningarna. Ibland skulle jämställdhetsintegrering kunna hjälpa framtagningen av effektiva åtgärder i ett projekt,

exempelvis om man vill öka kollektivtrafikens andel av trafikströmmarna. Andelen män som åker kollektivt är som känt mycket mindre än andelen kvinnor. Å andra sidan skulle man vid etablering av nya miljöer för FoUI inom teknikbranschen ta hänsyn till att arbetsplatserna är väldigt mansdominerade och tänka på hur man kan locka flickor till branschen.

Förvaltningsmyndighetens anvisningar gällande jämställdhet finns också på webbplatsen [strukturfonder.fi](https://www.rakennerahastot.fi/sukupuolten-tasa-arvo) på <https://www.rakennerahastot.fi/sukupuolten-tasa-arvo>

Finansiärer och projektaktörer hittar information om hur de kan motarbeta diskriminering och ta hänsyn till personer med funktionsnedsättningar på webbplatsen [strukturfonder.fi](https://www.strukturfonder.fi) på www.strukturfonder.fi/likabehandling. Det finns inget särskilt mål för personer med funktionsnedsättning, men det har lanserats flera lyckade sysselsättningsprojekt. Projekten anvisas vid behov att bland annat se till att personer med funktionsnedsättningar kan delta. För att stödja möjligheterna till delaktighet har man tagit fram samarbetsmodeller där klienterna medverkar i utvecklingen av dag- och arbetsverksamhet som höjer arbets- och funktionsförmågan. I modellen samarbetar klienter, deras handledare och serviceleverantörer kring att ta fram och testa bland annat meningsfulla, naturassisterade aktiviteter i vardagen. På så sätt stärks målgruppens självbild som en aktiv initiativtagare.

De horisontella principerna har för det mesta beaktats väl i ESF-projekten. Till målgrupperna för samtliga prioriteringar, med undantag för det särskilda målet 7.1, hör personer som är socialt utsatta eller missgynnade.

Då strategigruppen och övervakningskommittén för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 tillsattes skulle de centrala samhällsintressenterna som omfattades av verksamheten föreslå en man och en kvinna som sina kandidater. Strategigruppen och övervakningskommittén tillsattes sedan så att andelen kvinnor eller män inte underskred 40 procent. Strategigruppen bestod av 12 män och 16 kvinnor. Övervakningskommittén bestod av 15 män och 18 kvinnor (31 december 2018).

Vissa åtgärder i landsbygdsprogrammet innehåller särskilda åtgärder för att säkerställa jämställdhet och icke-diskriminering. Till exempel är ett av målen för Leaderinsatser att främja jämlika möjligheter för alla befolkningsgrupper. De flesta av Leadergrupperna fokuserar på ungdomars delaktighet. Detsamma gäller de lokala aktionsgrupperna i EHFF. I både Leaderinsatser och utvecklingsprojekt som finansieras av NMT-centralerna har man också stött invandrares tillgång till sysselsättning och integration i samhället.

Jordbrukarstöden i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 innehöll fram till 2014 en bestämmelse som diskvalificerade jordbrukare som fyllt 65 år eller fick pension för lantbruksföretagare (LFöPL-pension). Dessa begränsningar på grund av ålder och pension ströks från stödsystemen från och med 2015, delvis till följd av EU-lagstiftningen. Trots att förvaltningen uppmanar de sökande att använda e-ansökningar är det fortfarande möjligt att lämna in ansökan på papper.

Ålands landskapsregering tog redan vid utarbetande av programförslagen hänsyn till jämställdhet och icke-diskriminering genom att säkerställa att de horisontella kraven uppfylldes vid tillsättande av flera olika arbetsgrupper. Dessa krav har även iakttagits i landskapsregeringens beslut att tillsätta medlemmar i en gemensam övervakningskommitté för jordbruks- och strukturfonderna.

Landskapsregeringen i egenskap av förvaltande myndighet har efter förslag från övervakningskommittén omfattat de förslag för lämpliga urvalsförfaranden och kriterier som säkerställer att de ska vara icke-diskriminerande och öppna samt ta ställning till de allmänna principerna gällande jämställdhet och icke-diskriminering.

I uppföljningen och rapporteringen av programmets övervakningsindikatorer presenteras och rapporteras uppgifter om individer uppdelat enligt kön.

2) Hållbar utveckling (miljöskydd, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringar, biologisk mångfald och riskförebyggande).

Vid utgången av 2018 omfattade övervakningssystemet för strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland 1 658 projekt där hållbar utveckling hade angetts som ett prioriterat utvecklingsområde med tanke på den sociala, ekonomiska, kulturella eller ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. De var fördelade på 1 236 Eruf-projekt (27 % av samtliga Eruf-projekt) och 422 ESF-projekt (28 % av samtliga ESF-projekt). Den offentliga finansieringen för dessa Eruf-projekt uppgick vid årsskiftet till 274 miljoner euro (26 % av finansieringen till samtliga Eruf-projekt) och för ESF-projekten 202 miljoner euro (28 % av finansieringen till samtliga ESF-projekt). Dessutom har man i 2 713 Eruf-projekt och 471 ESF-projekt uppgett att hållbar utveckling ska beaktas vid projektets genomförande.

I samhället är man redan väl medveten om de olika dimensionerna av hållbar utveckling och många organisationer har integrerat dem i sin normala verksamhet. I strukturfondsprogrammet ska alla sökanden i sin projektplan ange det föreslagna projektets direkta och indirekta effekter på att främja hållbar utveckling på skalan 1–10. I Eruf-projekten är inte alltid lätt att identifiera effekterna på den sociala och kulturella hållbarheten och på likabehandling. En kritisk granskning av hållbar utveckling bör göras också under projektets genomförande, och inte bara i samband med beredningen av ansökan.

Främjande av hållbar utveckling kan ofta ses som en av de viktigaste allmänna målen i Eruf-projekt. En granskning av resultaten och rapporteringen visar att många av projekten lyckas med att uppnå målet. Vanliga tyngdpunktsområden är resurseffektivitet, grön ekonomi och bioekonomi. Genom Eruf-projekten har man bland annat ökat informationen och medvetenheten om koldioxidnäla lösningar och främjande av dem inom turismen, främja investeringar i utfasning av fossila energikällor och i forskning i energieffektiva boende samt ta fram miljövänligare råvaror och energieffektiva lösningar för bland annat träbyggnation och energiparker. I ESF-projekten ligger tonvikten i målen för hållbar utveckling huvudsakligen på den sociala dimensionen. En del ESF-projekt innehåller även den ekologiska dimensionen, till exempel genom utbildning och utveckling av digitala undervisningsmetoder i branschen.

Implementeringen av hållbar utveckling i strukturfondsprogrammet beskrivs också på [strukturefonder.fi](https://www.rakennerahastot.fi/kestava-kehitys) på <https://www.rakennerahastot.fi/kestava-kehitys>

Av de sex mål som fastställs i avsnitt 5.1 i *Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020* anknyter ”hejda klimatförändringen och effektivisera anpassningen till klimatförändringen” samt ”den biologiska mångfalden ökar, tillståndet hos vattendragen och marken som utnyttjas för jordbruk förbättras” till miljöaspekten i hållbar utveckling.

Åtgärder för miljöersättning bidrar mycket till att minska näringsutsläppen i vattendragen samt till begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar. Enligt uppföljning från tidigare programperioder minskar både användningen av fosforgödsel och utsläppen av näringsämnen i vattendragen i Finland och slutligen i Östersjön. Ökning av ekologisk produktion ingår i Finlands nationella strategi och stöden till ekologisk produktion utgör en betydande del av programmets satsningar på hållbar utveckling. Investeringsstöden i programmet möjliggör olika slags miljöinvesteringar.

Utgångspunkten i landsbygdsprogrammet är att recirkulering av näringsämnen och god hantering av jordmånen ger verktyg med vilka man kan tackla förändringarna i vattendragen, jordmånen och klimatet. Samtidigt ökar mängden organiskt material och bidrar till kolsänkan. De olika åtgärderna för miljöersättning ger verktyg för hantering av utsläppen i vattendragen och atmosfären och för anpassning till klimatförändringen.

Recirkulering av näringsämnen är det andra viktiga verktyget för hantering av jordbrukets påverkan på vattendragen och klimatet. Genom att tillgodogöra näringsämnena i gödsel samt jordbrukets och livsmedelsindustrins biströmmar kan man minska mängden näringsämnen som kommer ut i vatten och luft. I landsbygdsprogrammet ingår olika slags stöd för recirkulering av näringsämnen. Med hjälp av investeringsstöden kan man förbättra gödselhanteringen.

Projekten har fokuserat på bland annat markvård, testning av organiska gödselmedel samt lösningar för gödselhantering inom olika produktionsgrenar, som kyckling- och grisgårdar och pälsfarmer.

Utmaningar som anknyter till klimatförändringarna är föremål för ett riksomfattande projekt där man tar fram material för rådgivning och tillsammans med odlargrupper främjar åtgärder för att hejda klimatförändringen och anpassa sig till den.

Inom Ålands landskapsregering görs arbete på olika nivåer som bidrar till en hållbar utveckling. Det är viktigt att hållbarhetsarbetet i enlighet med Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda <http://barkraft.ax/hem/> integreras i befintliga strukturer. Det framgår även av innehållet i de åländska EU-finansierade programmen.

För ett hållbart Åland är säkerställande av kompetensförsörjningen och en positiv befolkningsutveckling, till stor del genom inflyttning och /eller återflyttning viktigt för att skapa och bibehålla arbetsplatser i företag och organisationer. I programmet med finansiering från Eruf och ESF stöder de finansierade projekten varandra och arbetar mot ovannämnd målsättning. Hänsyn till hållbar utveckling har förvaltningsmyndigheten beaktat i urvalskriterierna.

Lantbruket främjas inom programmet genom stöd till produktion, investeringar och miljö. Intresset för ekologisk produktion har hittills långt överskridit de uppgivna målsättningarna för areal i programmet vilket ur ett hållbarhetsperspektiv bör anses positivt.

Ålands landskapsregering godkände under 2016 med stöd i EU:s ramdirektiv för vatten en förvaltningsplan och ett åtgärdsprogram för åren 2016–2020 för de åländska vattnen. Miljöstödsåtgärderna inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 är integrerade i det arbetet.

Inom det åländska lantbruket och livsmedelsklustret ligger tonvikten på produktion av råvaror av hög kvalitet för förädling inom den åländska livsmedelsindustrin. Produktionen av råvaror ska baseras på ett kretslopp för bättre cirkulation och balans av näringsämnen. Genom den andra programändringen möjliggjordes programfinansiering för en utökad bevattnad areal uppbyggd på modern vattenbesparande recirkulerande teknik. Stödet ska hjälpa till att minska energianvändningen och ha en gynnsam inverkan på miljön och öka konkurrenskraften inom den åländska odlingen av special- och trädgårdsgrödor.

Ålands landskapsregering påbörjade redan under 2016 en uppbyggnad av långsiktiga program för systematisk miljödatauppföljning, både inom vattenområdet och inom naturvårdsområdet. Under 2017 togs Ålands hållbara livsmedelsstrategi 2017–2030 fram under ledning av Ålands producentförbund.

b) En sammanfattning av de åtgärder som vidtagits för att säkerställa integrering av övergripande politiska mål, med hänvisning till partnerskapsöverenskommelsens innehåll.

För att säkerställa integrering av övergripande politiska mål har det ordnats utbildning om målen för myndigheterna och projektaktörerna samt genomförts olika kommunikationsinsatser såsom det rikstäckande nyhetsbrevet för strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland på strukturfonder.fi, som hade nästan 1 400 prenumeranter vid utgången av 2018. Användningen av sociala medier har också ökat kraftigt under programperioden.

DEL II: Information om och bedömning av sysselsättningsinitiativet för unga – gäller inte Finland

DEL III: Uppgifter och bedömning som ska lämnas in 2017 och 2019 avseende sammanhållningspolitiken ifall möjligheten att inkludera vissa delar av de årliga genomföranderapporterna i framstegsrapporten utnyttjas i enlighet med artikel 111.4 i förordning (EU) nr 1303/2013

11. Ytterligare uppgifter och bedömning som kan läggas till beroende på det operativa programmets innehåll och mål

(artikel 111.4 i förordning (EU) nr 1303/2013, inkluderas vid behov för att komplettera övriga delar av framstegsrapporten)

11.1 Framsteg när det gäller genomförandet av den integrerade strategin för territoriell utveckling, inklusive utveckling av regioner med demografiska utmaningar och permanenta eller naturbetingade nackdelar, hållbar stadsutveckling samt lokalt ledd utveckling inom ramen för det operativa programmet. *maxlength=3500*

Framstegen när det gäller genomförandet av den integrerade strategin för territoriell utveckling har varit i balans och inga betydande problem har förekommit. Genomförandet beskrivs närmare i kapitel 5.

11.2 Framsteg när det gäller genomförandet av åtgärder för att stärka myndigheternas och mottagarnas kapacitet att förvalta och utnyttja fonderna. *maxlength=3500*

Såsom beskrivits i kapitel 6 ovan har utvecklingen av datasystemen, implementeringen av e-tjänster och den utökade användningen av förenklade kostnadssystem medfört en betydande förbättring i myndigheternas och stödmottagarnas färdigheter att förvalta och använda fonderna, vilket framgår av bland annat att ansökningarna och utbetalningarna hanteras snabbare och det förekommer färre fel. Ett nytt fokusområde för innevarande programperiod i de utbildningar som förvaltningsmyndigheten ordnar är bekämpning av bedrägerier. Det verkar att de förmedlande organen har infört effektivare förfaranden för bedrägeribekämpning.

Ärendehanterings- och informationssystem för de åländska projektstöden (Eruf/ESF) är i dagsläget i begränsad del driftsatt och väsentliga delar är ännu inte utvecklade. Förseningar i utvecklandet av informationssystemet för uppföljning av programimplementeringen har ersatts med manuella rutiner för uppföljning och rapportering.

Utvecklingen av datasystemen (gemensamt med fastlandsprogrammet) för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram har kontinuerligt utvecklats. De integrerade administrations- och kontrollsystemen Stödtilämpningen och Hyrrä har underlättat för stödmottagarna att hantera sina projekt.

11.3 Framsteg när det gäller genomförandet av interregionala och transnationella åtgärder. *maxlength=3500*

Inom strukturfondsprogrammet för Fastlandsfinland har man haft ett aktivt interregionalt samarbete mellan landskapen. Programmet omfattar hela fastlandet fördelat på fyra delområden, vilka utgör grunden för samarbetet. Projektförvaltningen och kontakterna med förvaltningsmyndigheten har samordnats inom delområdet och projekt som omfattar flera landskap eller hela landet har etablerats också över delområdesgränserna.

Den andra EU-samordnade ansökningen av internationellt ESF-samarbete inleddes 2018. Året före hade man i Finland ordnat ansökning av beredningsprojekt. Intresset var stort, eventuellt på grund av att de sökande var medvetna om att programperioden snart går ut. Flest samarbetsprojekt hittades i Belgien, Bulgarien, Polen och Sverige. Gemensamma teman var bland annat invandrare, naturassisterad rehabilitering och ungdomsverkstäder, välbefinnande i skolan, flickors teknikkompetens, arbetslivsorienterad digitaliseringsutbildning, det nya arbetslivet samt kvinnors företagande.

Finland har inom ESF deltagit aktivt i de internationella samarbetsnätverken Employment, Inclusion, Youth Employment, Learning and Skills, Social Economy, Simplification och Migrants. I nätverken har medverkat

representanter för ministerier, förmedlande organ, arbetsmarknadsorganisationer och projekt. Nätverket Migrants ordnade ett möte i Helsingfors i september 2018.

Inom Eruf har det internationella samarbetet fokuserat speciellt på smart specialisering. Flera av de finländska landskapen medverkar på olika tematiska S3-plattformar, även i ledande eller samordnande kapacitet. Ett gott exempel på regionalt samarbete på nationell nivå är pilotprojektet ELMO som startade i april 2018. Landskapsförbunden i östra och norra Finland samarbetar i projektet som fokuserar på strukturförändringarna inom industrin. Östra och norra Finland är en av de tio regioner som Europeiska kommissionen genom en ansökningsprocess har valt ut för pilotprojektet om regioner med industri i omvandling (Pilot action on Industrial Transition). Många regionala intressenter har deltagit i åtgärderna i projektet och insatserna har också fått stöd från kommissionens experter. Efter inledningsskedet, som avslutades vid utgången av 2018, överlämnades till kommissionen en gedigen strategianalys av näringslivet i omvandling i östra och norra Finland. Analysen bygger på regionernas prioriteringar och val för strategier för smart specialisering. Pilotprojektets andra skede inleds 2019.

Mer information om det internationella samarbetet finns också på [strukturfunder.fi](https://www.rakenerahastot.fi/kansainvalinen-yhteistyö) på <https://www.rakenerahastot.fi/kansainvalinen-yhteistyö>.

EHFF:s operativa program arbetar för att främja det interregionala samarbetet på nationell nivå bland annat i fråga om logistik och spridning av bästa praxis. Genomförandet av programmet fokuserar också på internationellt samarbete, speciellt i Östersjöregionen, där det ses som ett viktigt verktyg för tryggheten av fiskerinäringen och värdekedjan i fiskerinäringen.

11.4 Framsteg när det gäller genomförandet av åtgärder för att ta itu med de särskilda behoven i områden med störst fattigdom eller hos målgrupper som är särskilt utsatta för diskriminering på grund av fattigdom eller för social utestängning, med särskilt beaktande av marginaliserade befolkningsgrupper samt personer med funktionsnedsättning, långtidsarbetslösa personer och arbetslösa ungdomar och, om lämpligt, de ekonomiska medel som använts. *maxlength=3500*

Under den fortsatta höga arbetslösheten och långtidsarbetslösheten har det varit ytterst nödvändigt att fokusera insatserna på personer som är i en utsatt position på arbetsmarknaden. Antalet långtidsarbetslösa, deras svåra situation och behov av olika slags stöd har avspeglats i stor efterfrågan på finansiering från programmen. Det finns dock stor variation i efterfrågan på finansiering mellan regionerna. Kvaliteten på projekten har blivit bättre. Detta är i hög grad ett resultat av de regionala projektworkshoparna i Finlands strukturfondsprogram där de regionala samordnarna i Sokra-projektet har aktiverat de sökande. Sokra arbetar för att stödja projekt som främja social delaktighet och motarbetar fattigdom och lyfter fram de lösningar som skapats i projekten. Inom projektet har man också i samarbete med aktörerna skapat verktyg för att hitta, förädla och utvärdera byggstenar för bästa praxis. För att stimulera klienternas aktivitet i projekten har man bland annat anlitat upplevelseexperter och ordnat klient- och medborgarråd som bidragit med specifik information till projekten.

Till verksamheten har också bidragit den aktiva och framgångsrika medborgarorienterade verksamheten i städerna. Med den är det möjligt att motarbeta marginalisering och främja social delaktighet. Förskottsbetalningar och förenklade kostnadssystem har gjort det lättare för organisationer att delta i projekten. Kännetecknande för projekt som riktar sig till denna målgrupp är samarbete mellan kommuner och medborgarorganisationer.

Delaktigheten och arbets- och funktionsförmågan hos unga med hög marginaliseringsrisk och hos långtidsarbetslösa har stärkts genom verkstadsinsatser, lågtröskeltjänster och social rehabilitering. Individuell handledning och ledsagning är en central handlingsmodell i många av projekten. Projekten har innehållit olika slags verktyg för att främja delaktighet. Spelifiering är en av metoderna med vilka man har svarat på ungdomars behov av tjänster och motivation. Gemensamma allrum är en lågtröskeltjänst där besökarna kan ta sig en kopp kaffe, hitta någon att prata med, delta i exkursioner, få idéer för hobbyer och få hjälp att hitta tjänster. Till delaktigheten bidrar också nya lösningar för boende där exempelvis unga och äldre bor i samma hus, får sällskap av varandra i en meningsfull vardag. Naturen och kulturmiljöer och kreativ verksamhet erbjuder miljöer där man kan komma loss från vardagen och hitta en ny riktning i livet. Inom ramen för anslagen har man också kombinerat sysselsättningsåtgärder för att stärka deltagarnas arbets- och funktionsförmåga.

Projekten har också beaktat invandrare, integration i båda riktningar och främjande av social sammanhållning. Ökningen av antalet projekt för invandrare beror på den kraftiga ökningen av asylsökanden i Finland i slutet av 2015. Å andra sidan fokuserade en del av ansökningarna på arbete för social inklusion av marginaliserade och missgynnade befolkningsgrupper. Till dem hör bland annat personer i missbrukar- och mentalvårdsrehabilitering, personer med partiell arbetsförmåga, personer med funktionsnedsättningar, frigivna fångar, bostadslösa, studerande och familjer.

DEL IV: Information om och bedömning av genomförandet av sysselsättningsinitiativet för unga – gäller inte Finland

DEL V: Uppgifter och bedömning avseende sammanhållningspolitiken ifall möjligheten enligt artikel 111.4 i förordning (EU) nr 1303/2013 utnyttjas (inkluderas vid behov för att komplettera övriga delar av framstegsrapporten) – lämnas in 2019

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 ([EUT L 347, 20.12.2013, s. 320](#)).

⁽²⁾ Förklaring till fältens innehåll:

type: N = nummer, D = datum, S = sträng, C = kryssruta, P = procent

input: M = manuell, S = val, G = systemgenererad

maxlength = maximalt antal tecken inklusive mellanslag

⁽³⁾ När det gäller EJFLU ska beskrivningen och bedömningen göras med beaktande av de mål som konstaterats vara prioriterade för unionen, eftersom bidragen till Europa 2020-strategin är uppbyggda kring unionens sex prioriterade mål.

⁽⁴⁾ Kumulativa uppgifter i euro, på grundval av de stödberättigande utgifter som redovisats för kommissionen. Brytdatumet är den 31 december föregående år.

⁽⁵⁾ Här ingår även resurser som anslagits till sysselsättningsinitiativet för unga (dvs. det särskilda anslaget till sysselsättningsinitiativet för unga och motsvarande ESF-stöd).

⁽⁶⁾ I denna tabell betraktas sysselsättningsinitiativet för unga (det särskilda anslaget och motsvarande ESF-stöd) som en fond.

⁽⁷⁾ Gäller inte EJFLU eller EHFF.

Entreprenörskap och kompetens

Ålands strukturfondsprogram 2014-2020

ÖK-möte, Alandica Mariehamn 18.11.2019

Genomförande 2019

- Inga nya finansieringsbeslut ifråga om projektstöd.
- ✓ ESF totalt 17 st projekt inklusive tekniskt stöd och 98 % av programbudgeten uppbunden
- ✓ Eruf totalt 4 st projekt och hela programbudgeten uppbunden gällande projektstöd. Resterande Eruf medel inom finansieringsinstrumentet. Inom finansieringsinstrumentet har investeringsbeslut till 12 insatser fattats fram till 20.6.2019, utbetalningar har verkställts till 9 stycken.

Genomförande 2019

- Ett projekt med finansiering från Eruf avslutades under våren 2019 övriga två avslutas 2020 samt 2021. Vidare avslutades ett projekt med finansiering från ESF under 2019, 6 st projekt pågår.
- En programändring inlämnad hösten 2019 gällande de sk hushållsindikatorerna samt den programspecifika indikatorn ID 04 (långtidsarbetslösa) med målvärde 60 under investeringsprioritet 9i. Ändringarna är behandlade på tidigare ÖK och efterfrågades bli på senaste Ök av kommissionen.

Utbetalningar

- **Eruf;** per den 12 november har 2,192 miljoner euro utbetalts till slutmottagarna, vilket motsvarar 47,19 % av budgeten varav projektstöden 68,57 % och finansieringsinstrumentet 35,67 %, inklusive förvaltningsarvode.
- **ESF;** per den 12 november har 2,804 miljoner euro utbetalts till slutmottagarna motsvarande 51,89 % av budgeten.
- Prognosen är att vi klarar **N+3 regeln**. En ytterligare attestering kommer att göras under året.

Förvaltningskontroller

- Förvaltningskontroller i form av administrativa kontroller genomförs i samband med samtliga utbetalningar, kontroll på plats när projekten hunnit en bit på väg i såväl finansiellt som fysiskt hänseende. Genomförda administrativa kontroller har föranlett strykningar av kostnader som inte bedömts stödberättigande samt en korrigering av ett tidigare verkställt återkravsbeslut gällande ett Eruf projekt.
- Ifråga om finansieringsinstrumentet har en skild kontroll på plats genomförts i maj 2018. Administrativ kontroll av förvaltningsarvodet för 2018 är under beredning.

Revision

- Revisionsmyndigheten har under året genomfört 4 st projektrevisioner av Eruf (2) och av ESF (2) projekt. Granskningarna medförde inga åtgärder.
- En tidigare projektrevision ifråga om ett ESF projekt där revisorn rekommenderade ett återkrav om 1 487,04 euro samt att förvaltningsmyndigheten går igenom stödtagarens övriga redovisningar för att kontrollera upp den uppmärksammade felaktigheten föranledde ett återkrav om totalt 4074,56 euro (EU-andelen 2.037,28 euro och landskapsregeringens andel till 2.037,28 euro).
- En uppföljning av systemrevisionen har påbörjats av revisionsmyndigheten och ett första möte ska hållas i slutet av november.

Finansiell uppföljning 2019

Finansiell uppföljning							
Insatsområde	Finansieringsplan (offentlig finansiering) €	Medfinansieringsgrad %	Beslutat €	Andel %	Utbetalt €	Andel %	Antal projekt
Entreprenörskap och innovation Eruf	4 645 076,00	50 %	4 644 349,06	99,98 %	2 191 823,97	47,19 %	16
Delaktighet och kompetens ESF	5 004 284,00	50 %	4 927 670,40	98,47 %	2 520 461,11	50,37 %	16
Tekniskt stöd, ESF	399 640,00	50 %	399 640,00	100,00 %	283 874,86	71,03 %	1
Totalt: ESF	5 403 924,00	50 %	5 327 310,40	98,58 %	2 804 335,97	51,89 %	17
Totalt: Eruf	4 645 076,00	50 %	4 644 349,06	99,98 %	2 191 823,97	47,19 %	16
Total, ERDF+ESF	10 049 000,00	50 %	7 857 459,46	78,19 %	2 887 780,42	28,74 %	31

Uppföljning 2019, Eruf projekt

Särskilt mål Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer

Indikator	Uppnått	Mål 2023
Antal företag som fått stöd	38	25
Antal företag som fått annat stöd än ekonomiskt, (kunskapsstöd)	31	10
Antal företag som får annat stöd än bidrag (riskkapital)	9	20
Nya årsarbetsplatser	29,85	10
Antal företag som introducerar för marknaden nya produkter (export)	12	25
Antal företag som introducerar för företaget nya produkter	28	25
Samverkan mellan näringsliv och högskola	2	2
Blivande nyföretagare	23	10

I förhållande till programmets målsättningar har flera mål redan uppfyllts.

Uppföljning 2019, Eruf projekt

Särskilt mål Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag

Indikator	Uppnått	Mål 2023
Antal företag som fått stöd	362	50
Antal nya företag (<3 år)	231	8
Nya årsarbetsplatser	59	5
Antal företag som introducerar för marknaden nya produkter (export)	36	5
Antal företag som introducerar för företaget nya produkter	102	15
Infört miljöledningssystem	0	15
Infört energieffektiviseringsprogram	0	30

I förhållande till programmets målsättningar har flera mål redan uppfyllts. Miljöledningssystem och energieffektiviseringsprogram däremot kommer inte att nås.

Uppföljning 2019, ESF

Särskilt mål Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden

- Uppsatt mål 2023 totalt 150 deltagare. Resultatmål att 30 icke förvärvsarbetande söker arbete och 50 personer deltar i utbildning efter avslutad åtgärd.
- Totalt 91 st deltagare. Det förväntade deltagarantalet uppgår till 100 st.
- 22 st av deltagarna antingen söker arbete, studerar eller är sysselsatta då projektet avslutades och nio stycken är sysselsatta ännu sex månader efter att deras tid i projektet tagit slut.

Uppföljning 2019, ESF

Särskilt mål Minskad risk för marginalisering

- Uppsatt mål 2023 totalt 250 st deltagare. 45 st missgynnade deltagare förväntas söka arbete, studera, erhålla en kvalifikation eller delta i sysselsättning inklusive egenföretagande efter avslutad åtgärd.
 - Totalt 107 st deltagare.
 - 78 st av dem söker arbete, studerar, eller har erhållit en kvalifikation eller är sysselsatta då deras tid i projektet var slut.

De pågående projekten riktar sig till grupper som utifrån de förhållanden som råder i landskapet identifierats som sårbara och riskerar en marginalisering. Det förväntade deltagarantalet uppgår till 240 vilket är det nästan samma som det uppsatta målet på 250 deltagare.

Uppföljning 2019, ESF

Särskilt mål Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften

- Uppsatt mål 2023 totalt 850 st deltagare. 500 st deltagare förväntas erhålla en kvalifikation efter avslutad åtgärd.
 - Totalt 751 st deltagare.
 - 508 st deltagare har erhållit en kvalifikation efter avslutad åtgärd.

Enligt utvärderarna måste indikatorn säkerställas för att vara en valid måttstock på effekt. Utvärderarna påtalar ett behov att säkerställa att kvalifikationen är något som premieras på arbetsmarknaden och som leder till sysselsättning eller har skapat kapacitet för egenföretagande etc.

Uppföljning 2019, ESF

Särskilt mål Flexibla och relevanta utbildningssystem

- Uppsatt mål 2023 två utbildningsanordnare som tar i bruk en ny metod eller ett nytt system.
- Målet har uppnåtts.

Finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital, Eruf

- Investeringar i ägarkapital eller lån som motsvarar ägarkapital till SMF.
- Instrumentet bygger på principen om ”**pari passu**”, investering på lika villkor som privat kapital och instrumentet ska aldrig utgöra mer än 50 % i varje enskild investering.
- Totalt har beslut fattats om investeringar till 1 858 001,28 €, utbetalningar har verkställts om 916 278,62 €.
- Ännu ingen inrapporterad exit.

Finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital, Eruf

- Under vårens Ök möte presenterades att delmålet för 2018 uppfyllts, dvs antal företag som får stöd via instrumentet men att flera investeringsbeslut behövs för att säkerställa att resultatramens mål år 2023 (20 stycken) uppnås. Utvärderarna lyfte också fram i sin rapport att man bedömde det tveksamt om den finansiering som reserverats för investeringar kommer att nyttjas till 100 % och rekommenderade ytterligare kommunikation och en fördjupad lärandeprocess för att öka investeringstakten inom det finansiella instrumentet.

Finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital, Eruf

- Förvaltningsmyndigheten har haft fortlöpande diskussioner med ÅUAB gällande förvaltningen av instrumentet, där bolaget och förvaltningsmyndigheten haft olika tolkningar hur instrumentet och det tillhörande lånet ska hanteras.
- Landskapsregeringen fattade i juni 2019 beslut om att justera investeringsperioden för instrumentet till tidpunkt för undertecknande av skuldebrev till och med 20.6.2019. Förvaltningsperioden för instrumentet blir 21.6.2019-31.12.2027 där bolaget ska förvalta investerat kapital och avkastning fram till återbetalning i enlighet med fastställt skuldebrev.

Finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital, Eruf

- Ytterligare investeringar kommer således inte att göras. Prognosen är att utbetalningar verkställs till 12 insatser vilket innebär att det idag är klart att slutmålet år 2023 om 20 företag inte kan nås.
- När förvaltningen av instrumentet bjöds ut inkom endast ett anbud. Förvaltningsmyndigheten har inte i detta skede bedömt det möjligt att bjuda ut instrumentet på nytt.
- Det lärandeseminarium som planerades under hösten 2019 tillsammans med utvärderarna har skjutits fram i detta skede.

Informationsåtgärder 2019

- Specifika informationstillfällen, tex företagarskolan. Maj 2019 höll MittEuropa ESF och Interreg programmet Central Baltic en informationskampanj med olika projektpresentationer.
- Lokal media
- Social media
- ÅUAB särskilt ansvar gällande information och kommunikation av finansieringsinstrumentet. Lyfts fram av utvärderarna som viktigt för att tillförsäkra att reserverade medel brukas. Årlig kapitalmarknadsdag, i november 2019 där också affärsidétävlingen Skraknästet anordnades tillsammans med Ålands Näringsliv.

FÖRSLAG TILL ÄNDRING (5) AV LANDSBYGDSUTVECKLINGSPROGRAMMET FÖR LANDSKAPET ÅLAND FÖR PERIODEN 2014 - 2020 (CCI 2014FI06RDRP002)

Ålands landskapsregering föreslår följande ändring av landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland perioden 2014 - 2020 i enlighet med Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 4 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), artikel 11 b.

Ändringen har presenterats för programmets övervakningskommitté den 18 november 2019, varvid beslöts godkänna förslaget till programändring enligt nedanstående.

1. Beskrivning av ändringens huvudsakliga innehåll.

Ändringens huvudsakliga innehåll med motivering beskrivs nedan.

Ändringarna som görs i programdokumentet visas i bilaga 1.

1.1. Förlängning av åtaganden (åtgärd M10 och M11)

Ålands landskapsregering avser att år 2020 i enlighet med artiklarna 28.5 och 29.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 samt artikel 14.2 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014 förlänga de åtaganden om miljöersättning (M10) och åtaganden om ekologisk produktion (M11) som ingåtts år 2015 med ett år fram till programperiodens slut (2020). Förlängningen förutsätter ett godkännande av jordbrukaren. En odlare som inte vill förlänga sitt åtagande kan frånträda åtagandet utan påföljder när den femåriga åtagandeperioden upphör.

Landskapsregering föreslår att det i samband med förlängningen av åtaganden ska vara möjligt att göra nedan beskrivna ändringar. Avsikten med de föreslagna ändringarna är att skapa förutsättningar för så många lantbrukare som möjligt att kunna förlänga sina åtaganden.

Frivilliga komplement

I samband med en förlängning av ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen (M10) och ett åtagande om ekologisk produktion (M11) bör det vara möjligt att frånträda de frivilliga komplement som eventuellt ingår i åtagandet utan att ersättning som redan erhållits under den inledande perioden om fem år återkrävs. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med förlängningen.

Gårdstyp

En stödmottagare som anmält sin gård som husdjursgård i sitt åtagande om balanserad användning av näringsämnen bör ha möjlighet att ändra gårdstypen från husdjursgård till växtodlingsgård utan att den förhöjda ersättningen som erhållits för husdjursgårdar under den inledande perioden om fem år återkrävs. En växtodlingsgård kan inte ändras till husdjursgård.

Minskning av åtagandets areal (M10)

Det bör vara möjligt att minska arealen som ingår i ett åtagande om skötsel av kulturmark, skötsel av naturbeten med höga naturvärden och riktade insatser på naturbeten upp till 50% i samband med förlängningen utan att ersättning som redan erhållits för denna areal under den inledande perioden om fem år återkrävs.

Minskning av antalet djur (M10)

En stödmottagare som väljer att förlänga sitt åtagande om uppfödning av ursprungsraser bör ha möjlighet att minska antalet djur i sitt åtagande med upp till 50% utan att ersättning som redan erhållits under den inledande perioden om fem år återkrävs.

Ekologisk husdjursproduktion (M11)

En stödmottagare vars åtagande om ekologisk produktion omfattar både växtodling och husdjursuppfödning bör i samband med förlängningen av åtagandet ha möjlighet att avsluta åtagandet till den del som gäller husdjursuppfödningen utan att ersättning som erhållits under den inledande perioden om fem år återkrävs, om husdjursproduktionen kommer att upphöra på gården eller om det i övrigt inte finns förutsättningar att bedriva en lönsam ekologisk husdjursproduktion på gården.

Detta föranleder följande ändringar i programdokumentet: 8.2.5.2., 8.2.5.3.1.1., 8.2.5.3.11.1., 8.2.5.3.12.1, 8.2.5.3.13.1, 8.2.5.3.14.1, 8.2.6.2.

Ändringen utgör en anmälan enligt artikel 11(b), förordning nr 1305/2013.

Motivering:

På grund av att nya åtaganden inte ingicks i slutet av programperioden 2007 - 2013 ingicks nya åtaganden genast från programperiodens (2014 - 2020) början varvid största delen av de nu gällande åtagandena är från år 2015. Åtagandeperioden är fem år (1.5.2015 – 30.4.2020) och berättigar inte längre till ersättning efter stödåret 2019. I stället för att ingå nya femåriga åtaganden har landskapsregeringen som avsikt att förlänga de gällande åtagandena med ett år för att underlätta övergången till nästa programperiod och för att säkerställa en effektiv implementering av den kommande CAP-strategiplanen genast då planen träder i kraft.

I samband med att åtagandena förlängs kan stödmottagarna ha behov att göra vissa ändringar i sina åtaganden. Kan ändringar inte göras finns en risk för att stödmottagaren väljer att helt frånträda sitt åtagande vilket kan leda till ett försvagat miljöarbete på gårdarna och minska intresset för att ingå nya åtaganden under nästa programperiod (2021 - 2027). Under den senaste femårsperioden har jordbruksföretagen i stor utsträckning drabbats av både ekonomiska och miljömässiga faktorer, inte minst av den torra som rådde under sommaren 2018, och på många jordbruksföretag har produktionsförutsättningarna förändrats sedan åtaganden ingicks våren 2015.

De frivilliga komplementen är i stor grad beroende av produktionsförhållandena på gården och vissa av dem är direkt kopplade till en produktionsinriktning och övriga förhållanden på gården så som jordart och arrondering. Trots att produktionsförhållandena på jordbruksföretaget kan ha ändrats sedan åtagandet ingicks har stödmottagaren inte fullt ut

kunnat anpassa sin verksamhet till de ändrade förhållandena på grund av att det inte har varit möjligt att frånträda de frivilliga komplementen utan att bli tvungen att betala tillbaka den ersättning som redan erhållits. I samband med att åtagandet förlängs bör det därför vara möjligt att frånträda sådana frivilliga komplement som inte längre är lämpliga att genomföra på gården. Likaså måste ett gårdsbruksföretag som inte längre har förutsättningar att bedriva husdjursproduktion ha möjlighet att byta gårdstypen från husdjursgård till växtodlingsgård utan att ersättning som redan erhållits återkrävs. Det är dock viktigt att dessa stödmottagare kan fortsätta med övriga delar i sina miljöåtaganden.

En stödmottagare som har ett åtagande om ekologisk husdjursproduktion och som önskar avveckla sin djurhållning bör i samband med att åtagandet förlängs ha möjlighet att avsluta sitt åtagande till den del som gäller husdjursuppfödning. Också på de gårdsbruksföretag som föder upp ursprungsraser kan produktionsförutsättningarna ha ändrat så att det inte längre är möjligt att hålla kvar den ursprungliga besättningsstorleken varför en minskning av åtagandets djurantal bör vara möjlig i samband med en förlängning av åtagandet.

Åtaganden gällande naturbeten är i de flesta fall kopplade till gårdens husdjursproduktion. En gård som har börjat avveckla sin husdjursproduktion har nödvändigtvis inte längre det antal djur som behövs för att den areal som ingår i åtagandet ska kunna betas med ett tillräckligt betetryck. Därför bör arealen som ingår i åtagandet kunna minska efter den inledande perioden om fem år så att den är anpassad till gårdens verksamhet.

Ändringar i programdokumentet

8.2.5.2 En allmän beskrivning av åtgärden, inklusive dess interventionslogik och hur den bidrar till fokusområdena och de övergripande målen (M10)

Åtgärden motsvarar åtgärden för miljövänligt jordbruk, det s.k. miljöstödet, som implementerades under programperioden 2007 - 2013 i stöd av artikel 39 i Rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

I Landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014 - 2020 används benämningen **miljöersättning** istället för miljöstöd för att bättre återspegla åtgärdens syfte att ersätta stödmottagaren för de inkomstbortfall och extra kostnader som förorsakas av genomförandet av en miljöinsats.

Målsättningen är att det omfattande miljöarbetet som pågått på de åländska jordbruken ska kunna fortgå även under den kommande programperioden. Åtgärden omfattar därför till största delen sådana insatser som funnits redan under tidigare programperioder och som genomförts i en varierande omfattning. Utan en fortsatt ersättning riskerar användningen av gödselmedel och bekämpningsmedel öka efter som det finns ett uttalat behov av att utveckla näringens effektivitet och konkurrenskraft. Det finns också en risk att naturbeten används i en allt mindre omfattning efter som djurhållning på naturbeten är förhållandevis arbetskrävande.

Miljöersättningen ska komplettera och effektivera de gröna inslagen i EU:s direktstöd (förgröningen) och tvärvillkorens krav på jordbrukets miljövard.

Stödområdets omfattning

Miljöersättning beviljas i hela landskapet Åland. Vissa insatser är dock riktade enbart till vissa geografiska områden eller till viss typ av produktion.

Interventionslogiken vid utformande av åtgärden

Åtgärden är utformad utgående från miljöstödet under programperioden 2007-2013 samt de resultat och erfarenheter som erhållits från uppföljningen, utvärderingen och implementeringen under den och tidigare programperioder samt SWOT-analysen för detta program.

Insatserna inom denna åtgärd bidrar i första hand till följande fokusområden:

- Fokusområde 4A: Återställa och bevara biologisk mångfald
- Fokusområde 4B: Förbättra vattenförvaltningen
- Fokusområde 4C: Förbättra markskötseln

Sekundärt bidrar de även till följande fokusområden:

- Fokusområde 5D: Minska jordbrukens utsläpp av dikväveoxid och metan
- Fokusområde 5E: Främja koldioxidbindning inom jordbruk och skogsbruk

Under varje insats beskrivs närmare på vilket sätt insatsen bidrar till dessa fokusområden.

Enligt SWOT-analysen är läget beträffande bevarande av arter och habitat generellt bra på Åland varvid det fortfarande finns många sådana värdefulla livsmiljöer i jordbruksmiljön som har bevarat sin karaktär. Trots att man har lyckats bevara en stor naturbetesareal kan man dock konstatera att förändringar i jordbrukets struktur och metoder redan har börjat påverkat landskapsbilden och den biologiska mångfalden negativt bl.a. genom igenväxta områden.

Igenväxningen av kulturlandskapet är ett allvarligt naturvårdsproblem eftersom ängar och naturbeten skapar en mängd biotoper för bl.a. växter, svampar och djur. Den leder också till en mera sluten landskapsbild. Igenväxningen beror dels på att betningen kan ha upphört helt på de gårdar som har slutat med djurproduktionen men också på att betestrycket är generellt för lågt fram för allt på de frodiga betena och den pressade ekonomiska situationen som många jordbrukare befinner sig i i dagens läge kan leda till ett minskat miljöengagemang och ett minskat intresse att värna om olika biotoper. I takt med att gårdarna blir större finns det allt mindre tid för att genomföra mera krävande miljöinsatser på biotoper som finns utanför den brukade arealen så som på naturbeten, ängar och andra ur naturvårdssynpunkt värdefulla områden.

Utgående från Swot-analysen har man identifierat bevarande av naturbeten, ökad mångfald i jordbrukslandskapet och bevarande av specifika och kulturellt värdefulla genetiska resurser som de behov som relaterar till fokusområde 4A. Inom miljöersättningen finns därför insatser vars mål är att möta upp mot dessa behov. Dessa insatser är

- Riktade insatser på naturbeten
- Skötsel av naturbeten med höga naturvärden
- Skötsel av kulturmark
- Odling av dragväxter för bin
- Odling av ängsvall
- Användning av alternativa bekämpningsmetoder i trädgårdsodling
- Användning av täckmaterial för trädgårdsväxter
- Mekanisk ogräsbekämpning i potatis
- Bevarande av ursprungsraser

Enligt Swot-analysen kan man vidare konstatera att det under en längre tid har skett en eutrofiering av sjöar och vattnet i den åländska skärgården, delvis på grund av näringsutsläpp från jordbruket. Lösliga näringsämnen utgör jämte erosionen den största orsaken till urlakning av näringsämnen. Man konstaterar även att fosforhalten i åkermarken är fortfarande generellt hög vilket i kombination med de låga pH-värden innebär en risk för näringsläckage från jordbruket. Dessutom ses näringsbelastningen från stallgödseln som ett växande problem på grund av att husdjursproduktionen har koncentrerats till allt större enheter. Stallgödselns höga fosforinnehåll förorsakar även problem på gårdsnivå på grund av att en del av åkermarken har så höga fosforvärden att endast små mängder eller ingen stallgödsel alls kan spridas på den. De höga fosforhalten i både stallgödseln och i åkermarken gör därmed att det krävs stora spridningsarealer och gårdens egen åkermark räcker inte alltid till för en optimal spridning. Detta kan leda till att fosforhalten i åkermarken förhöjs ytterligare med ett ökat

näringsläckage som följd.

Man ser en möjlighet för en ökad användning av stallgödsel från husdjursgårdar i ett kretsloppssystem på växtodlingsgårdarna och man ser också potential för ett ytterligare ökat samarbete. Inom husdjurproduktionen och särskilt inom mjölkproduktionen har utvecklingen lett till att besättningsstorlekarna har ökat. Man kan redan nu se att behovet av att ytterligare utveckla näringens effektivitet och konkurrenskraft kommer inom den närmaste framtiden att leda till kraftigt växande besättningar. Husdjuren kommer förmodligen att koncentreras till större besättningar vilket kan innebära en växande punktbelastning.

Utgående från Swot-analysen har man identifierat ett minskat näringsläckage (N och P) från jordbruket, en sänkning av fosforhalterna i åkermarken, en minskad erosion och urlakning av näringsämnen från åkermark samt en förbättring av hanteringen av stallgödseln på djurgårdarna och ökat samarbete kring gödselhantering mellan djur- och växtodlingsgårdar som de behov som relaterar till fokusområde 4B. Inom miljöersättningen finns därför insatser vars mål är att möta upp mot dessa behov. Dessa insatser är

- Balanserad användning av näringsämnen
- Reducerad höstbearbetning
- Förbättrad användning av stallgödsel
- Anläggning av skyddszon

Enligt Swot-analysen kan man börja se en försämring av markens produktionsförmåga som främst beror på den försämrade markstrukturen och den sjunkande halten av organisk substans i åkerjorden. Trots att det åländska jordbruket generellt omfattar ett varierande inslag av olika odlingsgrödor har utvecklingen på en del enskilda gårdar av ekonomiska orsaker gått till en allt ensidigare odling med sämre växtföljder vilka i kombination leder till en försämrad markstruktur och utarmning av marken. Markstrukturen har försämrats också till följd av den begränsade tillgången på åkermark som lett till att man av ekonomiska orsaker har blivit tvungen att ha ett kortare växtföljdsomlopp där samma gröda odlas med allt kortare intervaller. Dessutom bedrivs husdjursproduktion på allt färre gårdar varför allt mindre areal tillförs stallgödsel vilken har en positiv inverkan på markstrukturen. Man ser dock möjligheter för en ökad användning av stallgödsel från husdjursgårdar i ett kretsloppssystem på växtodlingsgårdarna vilket beräknas kunna leda till en förbättrad markstruktur på växtodlingsgårdarna.

Utgående från Swot-analysen har man identifierat förbättring av markens produktionsförmåga, förbättring av markstrukturen och förbättring av vattenhushållningen som de behov som relaterar till fokusområde 4C. Inom miljöersättningen finns därför insatser vars mål är att möta upp mot dessa behov. Dessa insatser är

- Odling av markförbättrande växter

Åtgärdens primära syfte är att förhindra miljöbelastningen från jordbruket och bevara den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet. Insatserna som genomförs bidrar också till att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak samt främja kolbindningen inom jordbruket. Ett optimalt genomförande av insatserna förväntas leda till att stödmottagarna i en större omfattning tar i bruk ny teknik. Åtgärden har således även en betydande inverkan på de tvärgående målen miljö, begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt

innovation.

Åtgärden är utformad så att alla de behov beträffande vattenförvaltning, biologisk mångfald och markskötsel som identifierats utgående från SWOT-analysen täcks in. Åtgärden har därför en bred geografisk omfattning och det finns insatser riktade till alla produktionsgrenar.

Åtgärdens struktur presenteras i ett schema i ett bifogat dokument (*Miljöersättnings struktur*).

Miljöersättnings insatser fördelas i schemat i fyra linjer:

- Näringsämnen
- Främjande av biologisk mångfald
- Hantering av avrinningsvatten
- Markskötsel

De fyra linjerna motsvarar de miljöområden inom vilka det utgående från SWOT-analysen har konstaterats finnas behov av att vidta åtgärder. Insatserna har grupperats utgående från deras förväntade effekter. I schemats nedre del visas de krav (tvärvillkor, CAP-förgröning och miljöstödet minimikrav) som hör till miljöersättnings utgångsnivå och för vilka miljöersättning inte kan beviljas.

Miljöersättningen består av följande åtaganden.

- Balanserad användning av näringsämnen
- Skötsel av naturbeten med höga naturvärden
- Skötsel av kulturmark
- Anläggning av skyddszoner
- Ängsvall
- Riktade insatser på naturbeten
- Uppfödning av ursprungsraser

Ett jordbruksföretag kan omfattas av en eller flera åtaganden med åtagandena kan inte kombineras med varandra på samma areal.

I ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller ett i åtagande om ängsvall kan inte ingå mark som ingår i ett åtagande om ekologisk produktion.

Åtaganden om skötsel av naturbeten med höga naturvärden, skötsel av kulturmark, anläggning av skyddszoner, ängsvall, riktade insatser på naturbeten och uppfödning av ursprungsraser kan ingås också av jordbrukare vars hela åkerareal omfattas av ett åtagande om ekologisk produktion.

Åtgärden omfattar dessutom frivilliga komplement som kan väljas av en stödmottagare som har ett gällande åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller ett åtagande om ekologisk produktion eller ett åtagande om övergång till ekologisk produktion. De frivilliga

komplementen kan väljas utgående från produktionsinriktningen och produktionsförhållandena på den egna gården.

De frivilliga komplementen som kan väljas av en stödmottagare som har ett gällande åtagande om balanserad användning av näringsämnen är:

- Reducerad höstbearbetning
- Förbättrad användning av stallgödsel
- Mekanisk ogräsbekämpning
- Odling av markförbättrande växter
- Odling av dragväxter för bin
- Användning av täckmaterial för trädgårdsväxter
- Alternativa bekämpningsmetoder i trädgårdsodling

De frivilliga komplementen ska väljas i samband med att åtagandet om balanserad användning av näringsämnen ingås och villkoren ska efter det följas till åtagandeperiodens slut. De kan dock frånträdas vid en förlängning av åtagandet som sker efter den inledande perioden om fem år utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen förlängs.

En stödmottagare som har ett åtagande om ekologisk produktion eller ett åtagande om övergång till ekologisk produktion kan välja följande frivilliga komplement:

- Reducerad höstbearbetning
- Förbättrad användning av stallgödsel
- Odling av markförbättrande växter (förutom grüngödslingsvall)
- Odling av dragväxter för bin

De frivilliga komplementen ska väljas i samband med att ett åtagande om ekologisk produktion eller ett åtagande om övergång till ekologisk produktion ingås och villkoren ska efter det följas till åtagandeperiodens slut. De kan dock frånträdas vid en förlängning av åtagandet som sker efter den inledande perioden om fem år utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande om ekologisk produktion förlängs.

Ett åtagande kan inte omfatta enbart ett frivilligt komplement.

Möjliga kombinationer av insatserna som genomförs på åkermark presenteras i ett bifogat dokument (*Möjliga stödkombinationer*). När olika insatser kombineras inom åtgärden beviljas ersättning dock till högst de i bilaga II i förordning 1305/2013 angivna maximala belopp per hektar.

År 2016 kommer en utvärdering av anslutningen till de enskilda insatserna att utföras. Om anslutningen visar sig vara svag och de önskade effekterna uteblir görs en programändring för att garantera att insatserna genomförs på ett effektivt sätt.

Jordbruksmark som avses i artikel 28.2 och som berättigar till ersättning

Miljöersättning kan beviljas för sådan jordbruksareal som avses i artikel 4.1 e i förordning EG nr 1307/2013. I denna areal ingår åkermark, permanent gräsmark/permanent betesmark och permanenta grödor. Därutöver kan stöd beviljas jordbruksmark som används som naturbeten och som inte uppfyller villkoren för permanent gräsmark.

I programmet indelas jordbruksarealen i åkermark och naturbeten enligt den vedertagna nationella indelningen. Begreppet åkermark omfattar åkermark och permanenta grödor medan begreppet naturbeten omfattar permanent gräsmark/permanenta beten och övriga naturbeten.

Åtagandeperiodens längd

Åtagandeperiodens längd är inledningsvis 5 år. Efter det kan åtagandet förlängas med ett år i taget till slutet av programperioden.

Översynsklausul

En översynsklausul som avses i artikel 48 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) införs för de åtaganden som gäller miljö- och klimatvänligt jordbruk för att säkerställa att de anpassas vid ändringar av de tillämpliga bindande normerna (tvärvillkoren) eller minimikraven för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel.

Dessutom kommer de åtaganden som gäller miljö- och klimatvänligt jordbruk och som sträcker sig längre än den aktuella programperioden att innehålla en översynsklausul som möjliggör en anpassning till den efterföljande programperiodens rättsliga ram.

En jordbrukare som gått in i ett åtagande behöver inte acceptera sådana förändringar som görs med stöd av dessa översynsklausuler. Om stödmottagaren inte godtar en sådan anpassning ska åtagandet upphöra att gälla och återbetalning ska inte krävas för den period under vilken åtagandet gällde.

Omvandling av åtaganden

Omvandling av åtaganden kan vidtas i enlighet med artikel 14 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014.

Ett åtagande kan under åtagandeperioden i enlighet med artikel 14 i genomförandeförordningen omvandlas till ett annat åtagande på följande sätt:

1) Ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen kan omvandlas till ett åtagande om ekologisk produktion. Ändamålet med balanserad användning av näringsämnen är att bidra till behovet att minska näringsläckaget från åkermark och att sänka fosforhalterna i

åkermarken varvid insatsen i första hand bidrar till att förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B). Detta är också det primära ändamålet för ekologisk produktion varför ändamålet för det ursprungliga åtagandet kan bibehållas. Därutöver bidrar ekologisk produktion även till att återställa och bevara biologisk mångfald (Fokusområde 4A) vilket ytterligare förstärker det ursprungliga åtagandet.

2) Ett åtagande om naturbeten med höga naturvärden kan omvandlas till ett åtagande om riktade insatser på naturbeten. Ändamålet med åtaganden om skötsel av naturbeten med höga naturvärden är att bevara naturbeten och att öka mångfalden i jordbrukslandskapet genom att säkerställa en fortsatt betesdrift på de värdefulla naturbetesområdena. Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden och det öppna, för Åland säregna kulturlandskapet (Fokusområde 4A). Detta är också det primära ändamålet för åtaganden om riktade insatser på naturbeten varvid ändamålet för det ursprungliga åtagandet kan bibehållas. Genom riktade insatser på varje enskilt bete som ingår i stödmottagarens åtagande påförs stödmottagaren extra förpliktelser jämfört med det ursprungliga åtagandet varvid skötseln av naturbeten förbättras och möjligast gynnsamma livsmiljöer för den värdefulla betesfloran och –faunan skapas.

3) Ett åtagande om skötsel av kulturmark kan omvandlas till ett åtagande om riktade insatser på naturbeten eller till ett åtagande om naturbeten med höga naturvärden. Ändamålet med åtaganden om skötsel av kulturmark är att säkerställa en fortsatt betesdrift på sådana naturbeten som brukats på ett traditionellt sätt genom betning. Insatsen bidrar således i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden och det öppna, för Åland säregna kulturlandskapet (Fokusområde 4A). Detta är också det primära ändamålet för åtaganden för skötsel av naturbeten med höga naturvärden och för åtaganden om riktade insatser på naturbeten varvid ändamålet för det ursprungliga åtagandet bibehålls vid en omvandling. Både ett åtagande om skötsel av naturbeten med höga naturvärden och ett åtagande om riktade insatser på naturbeten innebär extra förpliktelser för stödmottagaren jämfört med det ursprungliga åtagandet. Ett åtagande om skötsel av naturbeten med höga naturvärden innebär extra förpliktelser i form av begränsningar i tillskottsutfodring (se ovan) medan ett åtagande om riktade insatser innebär extra förpliktelser i form av anpassad skötsel på varje enskilt bete (se ovan). I båda fallen förbättras skötseln av naturbeten och möjligast gynnsamma livsmiljöer för den värdefulla betesfloran och –faunan skapas.

Det omvandlade åtagandet gäller 5 år från det datum när omvandlingen införs.

Överföring av mark under åtagandeperioden

Om mark som berörs av åtagandet överförs under åtagandeperioden helt eller delvis till en annan person eller när hela jordbruksföretaget överförs till en annan person får åtagandet eller den del av åtagandet som berör den överförda marken övertas av denna andra person för återstoden av åtagandeperioden eller kan upphöra att gälla, och återbetalning ska inte krävas för den period under vilken åtagandet gällde (artikel 47.2 i förordning (EU) nr 1305/2013).

8.2.5.3.1.1 Beskrivning av insatstypen **(Balanserad användning av näringsämnen)**

Insatsen utgör basen i ersättningen för miljö- och klimatvänligt jordbruk och är en förutsättning för att stödmottagaren ska kunna åta sig att genomföra skiftesvisa åtgärder på sin gårdsbruksenhet. Målsättningen är att med hjälp av odlingsplanering, anteckningar och bedömningar av olika omständigheter i odlingsförhållandena skapa ett flerårigt planering-, antecknings- och uppföljningssystem av gårdsbruksenhetens miljövårdsåtgärder och ett grundmaterial med hjälp av vilket olika miljö- och vattenvårdsinsatser effektivt kan riktas till rätta platser. Markkarteringen, de skiftesvisa anteckningarna, åkermarkens kvalitetstest och skyddsremssorna bildar en kunskapsbas för tillämpningen av effektiva vattenvårdsinsatser på de enskilda gårdarna. Med hjälp av flerårigt grundmaterial som upprätthålls av jordbrukaren kan man i samband med den gårdsvisa rådgivningen bedöma behoven av miljöinsatserna på gården och effektivisera genomförandet av dem.

För användning av kväve- och fosforgödselmedel finns ett särskilt minimikrav utöver utgångsnivån. Dessa minimikrav presenteras i det bifogade dokumentet ”Gödslingstabeller”. Målsättningen med minimikravet är att fortsätta och förstärka det förfarande som tillämpats under föregående programperioder och med vars hjälp användningen av höga gödselgivor har kunna sänkas och näringsbalanserna sänkas.

Miljöplanerings- och uppföljningssystemet ska bidra till behovet att minska näringsläckaget från jordbruket och sänka fosforhalterna i åkermarken genom att åstadkomma en gödsling som utgår ifrån åkerskiftets egenskaper, den odlade växten och miljön och att skapa ett flerårigt system för uppföljning av användning och utnyttjande av näringsämnen både årsvis men också på längre sikt.

Odlarens ska bättre kunna identifiera de sätt med vilka man på den egna gården kan förbättra användningen av näringsämnen och beakta de gårds- och skiftesvisa egenskaper som kan inverka på miljön.

Det sker ett förhållandevis stort näringsutsläpp från jordbrukets på Åland grund av näringsläckage från jordbruket. Lösliga näringsämnen utgör jämte erosionen den största orsaken till urlakning av näringsämnen. Man konstaterar även att fosforhalten i åkermarken är fortfarande generellt hög vilket i kombination med de låga pH-värden innebär en risk för näringsläckage från jordbruket.

Insatsen bidrar i första hand till att förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B). En preciserad och balanserad användning av näringsämnen reducerar läckaget av både fosfor och kväve till yt- och grundvatten samtidigt som de höga fosforhalterna i åkermarken sjunker. Insatsen bidrar dessutom till att minska jordbrukets utsläpp av dikväveoxid i luften (Fokusområde 5D) genom att kvävegödslingen sker utgående från marken mullhalt.

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen motsvarar miljöstödet basstöd under föregående programperiod och målsättningen är att fortsätta med det omfattande miljöarbete som har utförts på gårdarna inom ramen för miljöstödet och bevara det existerande miljöarbetet på minst nuvarande nivå. Behovet av att utveckla näringens effektivitet och konkurrenskraft riskerar leda till att mera intensiva odlingsmetoder tas i bruk, speciellt i odlingen av specialgrödor men även i den övriga växtodlingen. Detta kan innebära en risk för en öka användning av näringsämnen och

bekämpningsmedel samtidigt som växtföljden förkortas vilket försämrar markstrukturen. Dessutom har utvecklingen inom husdjursproduktionen och speciellt inom mjölkproduktionen lett till att besättningsstorlekarna ökar vilket riskerar leda till en intensivare foderproduktion.

Insatsen har en bred omfattning och ska under hela åtagandeperioden omfatta gårdsbruksenhetens hela åkerareal, frånsett den areal som eventuellt ingår i ett åtagande om ängsvall, ett åtagande om anläggning av skyddszoner eller ett åtagande om ekologisk produktion.

Villkoren i åtagandet är i huvudsak relaterade till växtproduktion och kan genomföras på alla typer av gårdar oberoende av gårdens produktionsinriktning och odlad gröda. Därutöver kan åtagandet förstärkas med frivilliga komplement som väljs utgående från produktionsförhållandena på de enskilda gårdarna. De frivilliga komplementen är anpassade till olika produktionsinriktningar och – förutsättningar och är riktade till enskilda skiften enligt den odlade grödan. Genom informationsåtgärder och rådgivningstjänster uppmuntras stödmottagarna att komplettera sitt åtagande med lämpliga frivilliga komplement och en rådgivare kan hjälpa stödmottagaren att hitta de mest lämpliga och effektiva komplementen för sin gård. Denna till gården anpassade helhet ska på ett integrerat sätt minimera de negativa effekterna av gårdens verksamhet på luft, mark, vatten, natur, biologisk mångfald och klimatförändringar.

Insatsen kan inte genomföras på mark som omfattas av ett åtagande om ekologisk produktion.

Insatsen genomförs uteslutande på åkermark och ersättningen beviljas för åkermark som odlas med åker- eller trädgårdsgrödor. Ersättning beviljas inte för icke odlad åker som sköts (trädor och naturvårdsåkrar), tillfälligt icke odlade områden, icke odlade områden, skyddszonsvallar, trädgårdsland samt energigrödor och andra vedartade växter.

Åtagandet gäller hela den åkerareal som det enskilda året finns på gården. Gårdsbruksenhetens åkerareal kan variera från år till år under åtagandeperioden beroende av överföringar av mark till och från gårdsbruksenheten.

Om jordbruksföretagets åkerareal ökar under åtagandeperioden kan åtagandet utvidgas till att omfatta den areal som jordbruksföretaget utökats med förutsatt att det tjänar åtagandets miljömål, minst tre år återstår av åtagandet och att den tillagda arealen inte övertiger 5 hektar eller 10% av jordbruksföretagets tidigare areal (artikel 15 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014). Om arealen som jordbruksföretaget utökas med har ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare kan denna areal bifogas till det befintliga åtagandet oberoende av den utökade arealens storlek och längden på den återstående åtagandeperioden. I övriga fall kan det ursprungliga åtagandet ersättas med ett nytt åtagande förutsatt att det nya åtagandet omfattar hela den areal som ingick i det ursprungliga åtagandet och att dess villkor inte är mindre förpliktande.

Gårdarna delas in i husdjursgårdar och växtodlingsgårdar på grund av att förutsättningar att genomföra insatsen är olika på växtodlingsgårdar och husdjursgårdar. Vissa av de frivilliga komplementen kan väljas enbart på husdjursgårdar. **I samband med att ett åtagande förlängs efter den inledande perioden om fem år kan gårdstypen ändras från husdjursgård till växtodlingsgård utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs. En växtodlingsgård kan inte ändras till husdjursgård i samband med förlängningen.**

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska årligen före odlingsperioden inleds upprätta en **skriftlig odlingsplan**. Odlingsplanen kan revideras i samband med sådd eller plantering.

Gårdsbruksenhetens samtliga odlade åkrar ska markkarteras. **Markkarteringen ska utföras med minst 5 års intervaller** och markkarteringsresultatet ska utgöra grunden för gödningen.

Stödmottagaren ska göra en **kvalitetstest av åkermarken** före slutet av det tredje åtagandeåret genom att fylla i ett bedömningsformulär. Kvalitetstestet ska användas som hjälp vid bedömningen av markens biologiska och fysikaliska egenskaper. Testet ska hjälpa stödmottagaren att fästa uppmärksamhet i de centrala miljöfaktorerna och därmed bidra till att förbättra markens produktionsförmåga.

De årliga odlingshändelserna så som använda gödselmedel och - nivåer samt erhållna skördemängder ska dokumenteras i **skiftesvisa anteckningar**. Skiftets basuppgifter omfattar relativt bestående uppgifter om bl.a skiftets läge och förhållanden så som markkarteringsresultat, jordart, dränering och kalkning. Basuppgifterna kan bevaras som separata dokument eller antecknas i skifteskorten varvid skiftets alla uppgifter finns samlade i ett dokument.

Om basskiftet angränsar till ett vattendrag ska det på åkern mot vattendraget lämnas en i medeltal **minst tre meter bred skyddsremsa**. Skyddsremsan ska vara bevuxen med flerårig vall-, hö- eller ängsväxtlighet. Skyddsremsan får inte bearbetas, gödglas eller behandlas med kemiska bekämpningsmedel. Det är tillåtet att förstöra och förnya växtligheten vid extremt svår förekomst av ogräs. Uppgifter om de åtgärder som utförs på skyddsremsan ska antecknas i de skiftesvisa anteckningarna. Det är tillåtet att bärga skörd från skyddsremsan och den kan också skötas genom betning.

8.2.5.3.11.1 Beskrivning av insatstypen (**Skötsel av naturbeten med höga naturvärden**)

Målsättningen är att bevara naturbeten och öka mångfalden i jordbrukslandskapet genom att säkerställa en fortsatt betesdrift på de värdefulla naturbetesområdena och att bevara livsmiljöerna för de arter som är beroende av betande djur.

Även om kulturmarksarter och biotoper fortsättningsvis mår förhållandevis bra på Åland har förändringar i jord- och skogsbrukets struktur och metoder redan negativt påverkat den biologiska mångfalden genom bl. a igenväxning av kulturlandskapet. Speciellt naturbeten som finns på gårdar som upphör med djurproduktionen blir i allt större utsträckning obetade. Igenväxningen av kulturlandskapet är ett allvarligt naturvårdsproblem eftersom ängar och naturbeten skapar en mängd biotoper för bl.a. växter, svampar och djur. Naturbeten med höga naturvärden består av artrika livsmiljöer som skapats av det traditionella jordbruket och boskapsskötseln. På dessa beten finns både arter som är vanliga för ängar och naturbetesmarker med en stabil eller ökande frekvens men även arter som är sällsynta eller hotade förekommer.

Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden och det öppna, för Åland säregna kulturlandskapet (Fokusområde 4A).

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen är riktad till naturbeten med höga naturvärden som inte uppfyller villkoren för permanent gräsmark/naturbetesmark. Med naturbeten med höga naturvärden avses strandängar, ängar och hagar.

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. En årlig arealvariation behövs för en bra betesrotation och ett genomtänkt betesutnyttjande med vilka förekomsten av betesparasiter kan förebyggas på ett naturligt sätt. En årlig arealvariation innebär att ett naturbete som ingår i ett avtal om naturbeten med höga naturvärden inte behöver betas varje år. Ersättning beviljas dock endast för sådana beten som under stödåret har betats i enlighet med stöd villkoren. Minst hälften (50%) av arealen som omfattas av åtagandet måste betas årligen.

Åtagandets areal kan inte ökas under åtagandeperioden förutom om stödmottagaren övertar mark som har ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare. Åtagandets areal kan minska endast om mark som berörs av åtagandet överförs under åtagandeperioden helt eller delvis till en annan person i enlighet med artikel 47.2 i förordning (EU) nr 1305/2013. **I samband med att ett åtagande förlängs efter den inledande perioden om fem år kan åtagandets areal dock minska med upp till 50% utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs.**

Insatsen omfattar de naturbeten som under tidigare programperioder har kallats för ”prioriterade naturbeten”. Målsättningen är att förbättra den existerande situationen beträffande skötseln av dessa beten genom ett kräva ett bättre betestryck och en tidigare betning under växtperioden.

Stödmottagarens åtagande

Jordbrukaren ska åta sig att hålla ett tillräckligt betestryck på de naturbeten som omfattas av åtagandet.

Antalet betande djur ska anpassa till betesområdets storlek. Betestrycket ska motsvara foderproduktionen och –tillväxten på betet. Djuren ska årligen beta på betet senast den 15 augusti. Området får inte växa igen med sly och buskar. Kompletterande skötselåtgärder så som röjning, slåtter och putsning ska utföras om igenväxning börjar förekomma. Betet ska årligen vara väl avbetat senast 30 september och vid behov åtgärdat med kompletterande skötsel.

Uppgifter om antalet betesdjur och betesperiodens längd ska antecknas i beteskorten.

Tillskottsutfodring är tillåten under högst 2 veckor i början och under högst 2 veckor i slutet av betesperioden, dock tidigast den 15 september, för att undvika gödslingsseffekt och därmed en utarmning av artrikedomen. Om ett bete omfattar både beten med höga naturvärden och övriga betesområden ska tilläggsutfodringen förbjudas helt på beten med höga naturvärden och på beten med höga naturvärden får tilläggsutfodring ske högst under 2 veckor i början

och i slutet av betesperioden. Under exceptionellt torra perioder kan landskapsregeringen utfärda ett generellt undantag från de ovan nämnda begränsningarna så att djurens näringsbehov kan tillgodoses.

På de åkrar som enbart används som bete och som finns i anslutning till naturbeten med höga naturvärden får ingen gödsel användas. På de åkrar som först skördas och därefter används som bete får den skörd som betas inte gödglas.

På naturbeten får inte handelsgödsel eller kemiska bekämpningsmedel användas, betena får heller inte bearbetas.

Ersättning kan beviljas för sådana naturbeten som uppfyller kriterierna för naturbeten med höga naturvärden och som under stödåret har betats.

8.2.5.3.12.1 Beskrivning av insatstypen **(Riktade insatser på naturbeten)**

Målsättningen är att bevara naturbeten och öka mångfalden i jordbrukslandskapet genom att med riktade insatser förbättra skötseln av naturbeten och därmed skapa möjligast gynnsamma livsmiljöer för den värdefulla betesfloran och -faunan och att trygga dess överlevnad i livskraftiga populationer.

Även om kulturmarksarter och biotoper fortsättningsvis mår förhållandevis bra på Åland har förändringar i jord- och skogsbrukets struktur och metoder redan negativt påverkat den biologiska mångfalden genom bl. a ett försämrat betestryck. Flera arter som har gynnats av det traditionella ängsbruket hotas av att deras livsmiljöer övergöds och växer igen eller på grund av en bristande eller felaktig skötsel. De viktigaste åtgärderna för de värdefullaste och artrikaste ängsområdena är därför att anpassa skötseln efter de mest krävande arternas behov. För detta ändamål behövs riktade insatser som utgår från det berörda områdets särskilda förutsättningar. Genom en fortsatt planmässig skötsel av de värdefullaste områdena kan de i kulturlandskapet mest hotade arternas livsmiljö bevaras i ursprungligt skick. Betesmarkens mångformighet och artrikedom kan genom den anpassade skötseln därmed fortsätta att utvecklas, berikas och förfinas.

Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden och det öppna, för Åland säregna kulturlandskapet (Fokusområde 4A).

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen är riktad till naturbeten på strandängar, ängar och hagmark som inte uppfyller villkoren för permanent gräsmark/naturbetesmark.

Insatsen genomförs på fasta skiften och arealen kan inte variera på gårdsbruksenheten under åtagandeperioden.

Åtagandets areal kan inte ökas under åtagandeperioden. Åtagandets areal kan minska endast om mark som berörs av åtagandet överförs under åtagandeperioden helt eller delvis till en annan person i enlighet med artikel 47.2 i förordning (EU) nr 1305/2013. **I samband med ett åtagande förlängs efter den inledande perioden om fem år kan åtagandets areal dock**

minska med upp till 50% utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs.

Insatsen har funnits under föregående programperiod och målsättningen är att förbättra den existerande situationen beträffande skötseln av strandängar, ängar och hagmark genom riktade skötselåtgärder.

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska åta sig att sköta betena i enlighet med den skötselplan som är en förutsättning för beviljande av ersättning.

Betena ska betas med ett lämpligt och för artsammansättningen anpassat betestryck så att området varken blir över- eller underbetat.

Tillskottsutfodring får ske endast under högst två veckor i början och under högst två veckor i slutet av betesperioden. Betet ska dessutom avskiljas med stängsel från gödslade betesvallar på åkermark för att ett för området lämpligt betestryck ska åstadkommas och för att en negativ gödslingsseffekt från gödslade betesvallar på åkermark ska undvikas.

På avtalsområdet får inte handelsgödsel eller kemiska bekämpningsmedel användas och det får heller inte bearbetas.

Uppgifter om antalet betande djur, betesperiodens längd och utförda skötselåtgärder ska antecknas i en skötseldagbok.

8.2.5.3.13.1 Beskrivning av insatstypen **(Skötsel av kulturmark)**

Målsättningen är att säkerställa en fortsatt betesdrift på sådana naturbeten som brukats på ett traditionellt sätt genom betning och vilka genom den fleråriga hävden ger det åländska landskapet dess särpräglade drag. Naturbetena har ofta en framträdande placering i landskapet varvid djurhållning på naturbeten präglar det öppna kulturlandskapet i en stor omfattning.

Till skillnad från naturbeten med höga naturvärden (ängar, hagar och strandängar) består dessa beten delvis av kargare marker med inslag av stenar och berg men delvis även av mera träddominerade områden. Betena är ofta också relativt stora till arealen varför flera naturtyper kan förekomma på ett och samma bete. Naturbetena i skärgården har en speciell karaktär som skiljer sig från fasta Ålands frodigare beten. Skärgårdsnaturbeten består av karg mark med inslag av berghällor, strandpartier, buskmark (enar) och trädbevuxna områden med mager växtlighet. Dessa naturbetestyper uppfyller inte kriterierna för varken permanent gräsmark/permanenta beten eller för naturbeten med höga naturvärden. Därför är en särskild stödtyp motiverad för att dessa områden ska användas som naturbeten även i fortsättningen i syfte att bevara livsmiljöerna för de arter som är beroende av betande djur och för att bevara det öppna kulturlandskapet.

Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden och det öppna, för Åland säregna kulturlandskapet (Fokusområde 4A).

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. En årlig arealvariation behövs för en bra betesrotation och ett genomtänkt betesutnyttjande med vilka förekomsten av betesparasiter kan förebyggas på ett naturligt sätt. En årlig arealvariation innebär att ett naturbete som ingår i ett avtal om skötsel av kulturmark inte behöver betas varje år. Ersättning beviljas dock endast för sådana beten som under stöddåret har betats i enlighet med stödvillkoren. Minst hälften (50%) av arealen som omfattas av åtagandet måste betas årligen.

Åtagandets areal kan inte ökas under åtagandeperioden förutom om stödmottagaren övertar mark som har ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare. Åtagandets areal kan minska endast om mark som berörs av åtagandet överförs under åtagandeperioden helt eller delvis till en annan person i enlighet med artikel 47.2 i förordning (EU) nr 1305/2013. **I samband med att ett åtagande förlängs efter den inledande perioden om fem år kan åtagandets areal dock minska med upp till 50% utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs.**

Insatsen omfattar de naturbeten som under tidigare programperiod har beviljats kompensationsbidrag men som inte längre betraktas som jordbruksareal (d.v.s uppfyller inte kriterierna för permanent gräsmark). Målsättningen är att bevara den existerande situationen beträffande skötseln av dessa beten på minst nuvarande nivå.

Insatsen kan inte omfatta permanenta beten.

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska åta sig att hålla betande husdjur på de naturbeten som omfattas av åtagandet. Betetrycket ska motsvara foderproduktionen och –tillväxten på betet. Djuren ska årligen beta på betet senast den 15 augusti. Området får inte växa igen med sly och buskar.

Kompletterande skötselåtgärder så som röjning, slåtter och putsning ska utföras om igenväxning börjar förekomma. Betet ska årligen vara väl avbetat senast 30 september och vid behov åtgärdat med kompletterande skötsel.

Uppgifter om antalet betesdjur och betesperiodens längd ska antecknas i beteskorten.

På naturbeten får inte handelsgödsel eller kemiska bekämpningsmedel användas, betena får heller inte bearbetas.

8.2.5.3.14.1 Beskrivning av insatstypen (**Uppfödning av ursprungsraser**)

Målsättningen är att bevara specifika och kulturellt värdefulla genetiska resurser genom att bibehålla en tillräckligt stor population av ursprungsraser i syfte att försäkra rasernas överlevnad och bevara dess ursprungliga genetiska egenskaper.

Ursprungsraserna har inte varit produktionsmässigt och ekonomiskt konkurrenskraftiga jämfört med de importerade husdjursraserna och bevarande av dessa raser har därför helt varit beroende av enskilda lantbrukares intresse.

Insatsen bidrar i första hand till att återställa och bevara den biologiska mångfalden (fokusområde 4A) efter som ursprungsraserna ökar den genetiska variationen i jordbruket. Bevarandet av ursprungsraser innebär även att man bevarar en del av det kulturarv som dessa djur representerar i jordbrukets produktionshistoria.

Insatsen bidrar till de tematiska målen 5 och 6.

Insatsen omfattar får av finsk lantras och ålandsfår.

Djurantalet i åtagandet kan öka under åtagandeperiodens tre första år.

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren ska åta sig att under hela åtagandeperioden hålla ett minsta antal djur. Djur som dör eller utmönstras ska vid behov ersättas med andra stödberättigade djur. **I samband med att ett åtagande förlängs efter den inledande perioden om fem år kan antalet djur i åtagandet dock minska med upp till 50% utan att ersättning som erhållits under denna period återkrävs.**

Tackorna ska i regel betäckas årligen och för betäckningen får endast baggar av samma ras användas.

8.2.6.2 En allmän beskrivning av åtgärden, inklusive dess interventionslogik och hur den bidrar till fokusområdena och de övergripande målen (**Ekologiskt jordbruk**)

Åtgärden motsvarar insatsen för ekologisk produktion som under programperioden 2007 - 2013 fanns i åtgärden för miljövänligt jordbruk. Under programperioden 2014 - 2020 utgör stödet för ekologiskt jordbruk en egen åtgärd.

Stödområdets omfattning

Ersättning för ekologisk produktion beviljas i hela landskapet Åland.

Interventionslogiken vid utformande av åtgärden

Åtgärden är utformad utgående från insatsen i miljöstödet under föregående programperiod och de resultat och erfarenheter som erhållits vid implementeringen av insatsen.

Enligt SWOT-analysen har utvecklingen av den ekologiska produktionen varit framgångsrik arealmässigt och ca 25 procent av den totala odlade arealen på Åland odlas ekologiskt. Efterfrågan på ekologiska livsmedel bedöms öka i takt med att konsumenterna blir allt mer intresserade av livsmedlens ursprung och en ökad produktion av ekologiska livsmedel har i Swot-analysen därför setts som en möjlighet för det åländska jordbruket varvid arealen som odlas enligt hållbara ekologiska produktionsmetoder förväntas även i fortsättningen utgöra en betydande del av den totala åkerarealen på Åland.

Åtgärden bidrar i första hand till att förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B). Ekologisk produktion karaktäriseras av optimal, lokal resursanvändning. Användningen av lättlösliga handelsgödselmedel och kemiska bekämpningsmedel ersätts med miljövänligare metoder och organiska gödselmedel så som stallgödsel tas effektivt tillvara i jordbrukets kretslopp.

Åtgärden bidrar även till att återställa och bevara biologisk mångfald (Fokusområde 4A) genom att ett ekologiskt lantbruk stärker och ökar den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Ekologisk husdjursproduktion sker på djurens villkor där djurens livsmiljö tillåter ett naturligt beteende, djuren får utlopp för naturliga rörelsemönster och fodret är anpassat till djurartens matsmältningssystem och sätt att äta. Åtgärden bidrar även till att främja koldioxidbindning inom jordbruket (Fokusområde 5E) genom att organiskt material binder koldioxid i jordmånen.

Ekologisk produktion är en ekologiskt hållbar odlingsmetod som har en betydande inverkan på de tvärgående målen för miljö och begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

Stödmottagaren har möjlighet att anlita rådgivningstjänster och delta i kursverksamhet för att öka sina kunskaper om ekologisk produktion. Stödmottagaren kan tillsammans med en rådgivare planera sin produktion utgående från gårdens produktionsinriktning och de övriga förutsättningarna för bedrivande ekologisk produktion på den egna gården och genom att delta i kursverksamhet kan stödmottagaren erhålla information bl.a om utvecklingen inom denna produktionssektor.

Åtgärdens struktur

Inom åtgärden beviljas ersättning för både ekologisk växtodling och för ekologisk husdjursproduktion. De kan omfattas av samma åtagande förutsatt att både växtodlingen och husdjursproduktionen är i samma produktionsskede, d.v.s antingen i övergångsskede eller i produktionsskede. **Omfattar åtagandet både växtodling och husdjursproduktion kan åtagandet i samband med att det förlängs efter den inledande perioden om fem år avslutas till den del som gäller husdjursproduktionen utan att ersättning som erhållits under den inledande**

perioden om fem år återkrävs om stödmottagaren upphör med husdjursproduktionen.

Sker omläggningen av husdjursproduktionen i ett senare skede än omläggningen av gårdens växtodling måste husdjursproduktionen omfattas av ett separat åtagande.

Stöd beviljas både under övergångsperioden och i produktionsskede

En odlare som har ett åtagande om övergång till ekologisk produktion eller ett åtagande om ekologisk produktion i produktionsskede kan även välja följande frivilliga komplement som ingår i miljöersättningen:

- reducerad höstbearbetning
- förbättrad användning av stallgödsel
- odling av markförbättrande växter förutom grüngödslingsvall
- odling av dragväxter för bin

Åtagandeperiodens längd

Ett åtagande om övergång till ekologisk produktion omfattar inledningsvis två år. Direkt efter det ska stödmottagaren ingå ett åtagande om bibehållande av ekologisk produktion som omfattar minst tre år.

Åtagandeperioden för nya åtaganden som rör bibehållande av ekologisk produktion och som inte följer direkt efter en inledande övergångsperiod är inledningsvis 5 år. Efter det kan åtagandet förlängas med ett år i taget till slutet av programperioden.

Översynsklausul

En översynsklausul som avses i artikel 48 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) införs för de åtaganden som gäller övergång till ekologisk produktion och de åtaganden som gäller ekologisk produktion i produktionsskede för att säkerställa att de anpassas vid ändringar av de tillämpliga bindande normerna (tvärvillkoren) eller minimikraven för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel.

Dessutom kommer de åtaganden som gäller övergång till ekologisk produktion och åtaganden som gäller ekologisk produktion i produktionsskede och som sträcker sig längre än den aktuella programperioden att innehålla en översynsklausul som möjliggör en anpassning till den efterföljande programperiodens rättsliga ram.

En jordbrukare som gått in i ett åtagande behöver inte acceptera sådana förändringar som görs med stöd av dessa översynsklausuler. Om jordbrukaren inte accepterar en sådan förändring

förfaller åtagandet utan att jordbrukaren behöver betala tillbaka redan utbetald ersättning.

Omvandling av åtaganden

Ett åtagande om övergång till ekologisk produktion eller ett åtagande om ekologisk produktion i produktionsskede kan under åtagandeperioden omvandlas eller justeras i enlighet med artikel 14 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014.

Årlig arealvariation

Insatsen genomförs på fasta skiften och åtgärden ska varje år under åtagandeperioden genomföras på hela den areal som omfattas av jordbrukarens åtagande. Ingen sådan årlig variation i antalet hektar som avses i artikel 47.1 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) är tillåten. På ett skifte som något år tillfälligt inte kan odlas måste ändå minst de villkor för ekologisk produktion som fastställts i rådets förordning (EG) nr 834/2007 följas och skiftet måste omfattas av den årliga produktionskontrollen även om inget stöd beviljas för skiftet.

Utökning och minskning av åtagandet

Om arealen som jordbruksföretaget utökas med har ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare kan denna areal bifogas till det befintliga åtagandet oberoende av den utökade arealens storlek och längden på den återstående åtagandeperioden. I övriga fall kan åtagandets areal inte ökas under åtagandeperioden men det ursprungliga åtagandet kan ersättas med ett nytt åtagande förutsatt att det nya åtagandet omfattar hela den areal som ingick i det ursprungliga åtagandet och att dess villkor inte är mindre förpliktande.

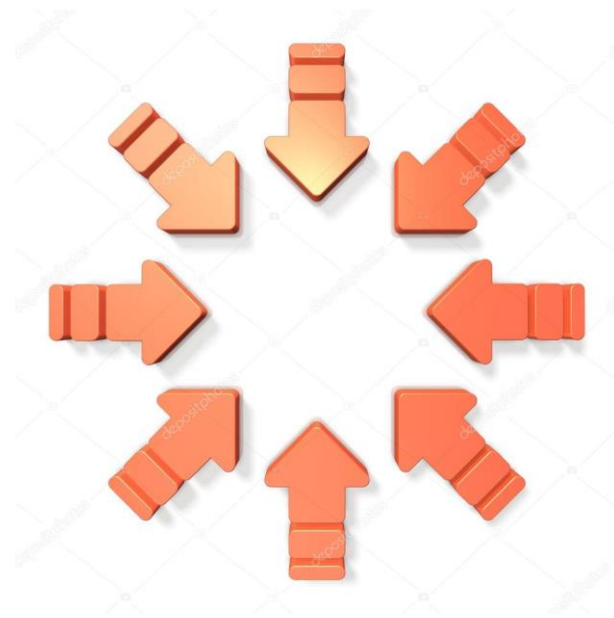
Om mark som berörs av åtagandet överförs under åtagandeperioden helt eller delvis till en annan person får åtagandet eller den del av åtagandet som berör den överförda marken övertas av denna andra person för återstoden av åtagandeperioden eller kan upphöra att gälla, och återbetalning ska inte krävas för den period under vilken åtagandet gällde.

Programarbete: CAP-strategi 2021-2027

Vad är det som gäller

- Eu har tagit fram ett nytt förslag till CAP-strategiförordning
- Vi skall arbeta i en ny kontext – CAP-strategiplanen
- I princip alla insatser riktade till jordbruket skall samordnas i en och samma plan – både rikets och Ålands

Vad är målsättningarna?

- Koppla politiken till FN:s mål för hållbar utveckling
- Främja en smart motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor för livsmedelstryggheten
- Stödja miljövard och klimatåtgärder och bidra till unionens miljö- och klimatrelaterade mål
- Förbättra de socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden

Modernisering, innovation, kunskap, digitalisering, förenkling, resultatstyrning, anpassning till lokala förhållanden

Vad har hänt hittills?

- Regelverket fortfarande oklart
- Budgeten fortfarande oklar
- Tidtabellen fortfarande oklar
- Åtminstone ett års fördröjning av programmet
- Strategin formellt till kommissionen om ca ett år
- Målet är att strategin skall börja gälla från 1.1.2022
- Vi följer Finlands tidtabell

Vad har hänt hittills

- Vi har arbetat med behovsanalysen
- Första hörande – inspel till behovsanalys
- Sammanställning
- Andra hörande – sammanställt dokument - swot, behovsanalys
- Vår behovsanaly CAP-strategin
- Vi har kompletterat Finlands behovsanalys med det som gäller för Åland!

Det viktigaste

- Rimlig och stabil lönsamhetsnivå
- Utveckling av hela näringen inklusive förädlingen
- Ökad produktivitet
- Kolbindande odlingsmetoder
- Minskat näringsläckage
- Jordhälsa
- Strategi för bevarande av särskild värdefulla livsmiljöer

Nästa steg

- Välja interventionstyper – interventionslogiken är viktig
- Formulera interventioner
- Prioritera gentemot en förmodad budget
- Komplettera CAP-strategiplanen med våra delar
- Börja fundera på nationella regelverket och detaljregler

Utmaningar

- Vi äger inte processen!
- ”En per medlemsstatsproblematiken”!
- En CAP-strategiplan
- En förvaltningsmyndighet – hur skall strategin genomföras?
- En finansieringsprocent per CAP-strategiplan
- En övervakningskommitté
- Åland har föreslagit ändringar som medlemsstaten fört fram i förhandlingarna!

Tack och på återseende!

regeringen.ax

Bilaga 9

Programarbete 2021-2027 Strukturfonderna

ÖK , Alandica 18.11.2019

Susanne Strand

EU:s sammanhållningspolitik

- Elva tematiska mål som används under perioden 2014–2020 har förenklats till fem tydliga politiska mål (PO 1–5) som MS ska styra sina program mot.
- I särskilda landsrekommendationer har kommissionen identifierat prioriterade behov och rekommenderar Finland och Åland att koncentrera sig på det första och fjärde politiska målet.
- En roadmap inlämnades till kommissionen i juni 2019, innefattande en övergripande tidsplan.
- Parallellt avstämningar mellan LR och Arbets- och näringsministeriet.

Landskapets strategi- och programarbete

- Utgångspunkt att involvera. Istället för arbetsgrupper genomfördes ett riktat hörande i maj 2019.
- Organisationer, experter och myndigheter ombeddes att genom en SWOT formulera och beskriva behoven samt fundera på åtgärder och om möjligt beskriva dem. Underlagsmaterial, statistik och utredningar fanns med som underlagsmaterial och publicerades på landskapsregeringens hemsida.
- Ett begränsat antal input lämnades utifrån hörandet.

Landskapets strategi- och programarbete

- Istället för ett hörande nummer 2, vilket var inplanerat under hösten 2019 anordnades en workshop 14 november, riktad inbjudan till berörda aktörer.
- Underlag till workshopen innefattande ett första utkast innefattande utmaningar och möjligheter samt förslag på inriktning. Detta baserat på bla kommissionens investeringsriktlinjer de input som inkom på hörandet.
- Syftet med workshopen att tillsammans med partnerskapet beskriva typ av åtgärder samt förteckning över planerade projekt av strategisk betydelse och deras förväntade bidrag till programmets mål.
- En workshop till planeras att ske i början av 2020.

Landskapets strategi- och programarbete

- 18.11 Övervakningskommittémöte
- 19.11 Informella diskussioner mellan Kommissionen samt Finland. Partnerskapsöverenskommelse diskuteras och utarbetas gemensamt med Finland och inlämnas i enlighet med Finlands roadmap.

- Början av år 2020

Ett programförslag utarbetas innefattande prioriteringar, särskilda mål, åtgärdsbeskrivningar och förväntade bidrag i delmål och mål.

Öppet hörande

Administration och övervakning av programmet bereds. MKB.

Landskapets strategi- och programarbete

- Hösten 2020

Landskapsregeringen godkänner ett slutligt förslag

Inlämnande av ett programförslag till kommissionen

- Början av år 2021

Programimplementering kan påbörjas

Tack!

